extraordinară. Unele din ele aveaŭ 10 metri de la gură şi pînă la extremitatea coziĭ. Ca înălţime, aveaŭ 4 m. 40 de la suprafaţa pământuluĭ.

Iguanodonul era herbivor, după cum se vede din conformaţia dinţilor luĭ carĭ sunt crestaţĭ la vârf. Dinţiĭ luĭ, maĭ ales la specia din Belgia, ajungea pînă la numărul 92.

Coastele aceşteĭ reptile eraŭ foarte marĭ şi închideaŭ în ele nişte plămânĭ de o mărime puţin obişnuită. Membrele anterioare eraŭ mult maĭ scurte de cât membrele posterioare şi se terminaŭ cu o labă cu cincĭ degite; degetul cel mic avea o ghiară mare şi puternică.

Iguanodoniĭ se târaŭ pe pământ cu ajutorul membrelor posterioare. Eĭ eraŭ bipezĭ ca şi oameniĭ. Când înotaŭ se serveaŭ de cele patru membre şi de coadă. Aceasta, puţin maĭ lungă de cât restul corpuluĭ, avea pînă la 5 metri şi se compunea din vre-o 50 de vertebre. Coada, ca şi aceea a crocodililor, era foarte turtită pe marginĭ şi se mişca la dreapta şi la stânga, dând maĭ multă uşurinţă şi iuţeală înotuluĭ.

ARCHIPELAGUL MONŞTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

— Fiţĭ prudente, domnişoarelor, observă cu dulceaţă Totor. Beţĭ numaĭ câte-va picăturĭ.

«Vedeţĭ bine, Merinos şi cu mine, avem destulă putere pentru a ne abţine.

— Da, da... Vom bea numaĭ câte-va picăturĭ... Nu-ĭ aşa Marry?

— Dar dacă vĕ este foame, reluă Totor, nu vĕ sfiiţĭ. Puteţĭ mânca banane, cât de multe veţĭ pofti. Cu cât veţĭ mânca maĭ multe, cu atât sarcina noastră va deveni maĭ uşoară.

Şi fără să maĭ întârzie, armata se puse la masă. Şeful însă, conştient de datoriile sale, nu întârzie mult.

Repede scoase harta din buzunar şi începu să studieze ţinutul.

De odată, dânsul exclamă:

— Ce fericire!.. Dacă nu mă înşel, nu suntem de cât la o distănţă de şaptezecĭ de kilometri de Geelvink.

— Ce este Geelvink? întrebă Merinos, care avea încă gura plină de pasta făinoasă a uneĭ banane.

— Este o bae mare din partea de nord-est a Noueĭ-Guinee, bae care izolează o dublă peninsulă.

«Este un adevărat golf, apărat de insulele Jobi şi Shouten. Ceea ce este maĭ important, este faptul că margenile acestuĭ golf sunt populate de nişte oamenĭ, carĭ nu maĭ aŭ de loc moravurile canibalilor din interior.

Eĭ posedă o civilizaţie destul de înaintată, şi sunt destuĭ de numeroşĭ.

Se spune că sunt vre-o două-zecĭ de miĭ, care fac un comerţ activ cu veciniĭ lor malaeziĭ, şi maĭ cu seamă cu olandeziĭ.

«Haide Merinos, şi d-tră, d şoarelor, priviţĭ bine harta, căcĭ este necesar să cunoaştem cu toţiĭ ţinutul. Nu se ştie ce se poate întâmpla în viitor.

Cine ştie dacă nu voĭ fi silit de împrejurărĭ, să cedez comanda unuia dintre d-tră?

— Oh! d-le Totor, cum vezĭ d-ta lucrurile tot în negru!..

— Este o simplă acţiune de prevedere, miss Nelly. Cruda experienţă a vieţiĭ sălbatece ne-a învĕţat, pe fratele d-tale şi pe mine, să avem această virtute.

«Prin urmare, priviţĭ bine poziţia băeĭ Geelvink; e situată în spre nord de noĭ.

«Trebue prin urmare să păstrăm mereŭ această direcţiune.

Suntem acum pe cel de al 135-lea meridian; distanţa nu este tocmaĭ aşa de mare.

Odată ajunşĭ acolo, sper că vom putea să ne repatriăm fără multă greutate.

Nelly se sculă şi esclamă, plină de veselie, ca o fetiţă de 15 anĭ.

— Dar nu maĭ avem de cât cel mult treĭ zile de mers; o simplă pleumblare prin pădure!

— Scumpa mea soră, zise Merinos, cred că eştĭ puţin cam optimistă şi că aĭ spus o enormitate. Nu se preumblă cine-va nicĭ odată prin pădurea virgină... maĭ ales, când are în urma sa banditiĭ luĭ Dick Seymour, şi poate chiar pe Dick în persoană.

In momentul acela se auzi un foşnet uşor printre ramurĭ. Ceĭ douĭ tinerĭ săriră în picioare, cu armele în mână.

Generalul Totor strigă, ca un simplu soldat de santinelă:

— Cine-ĭ?..

Nimenĭ nu răspunse, dar fâşuetul printre ramurĭ deveni maĭ violent.

Şi peste puţin o formă elegantă şi agilă apăru pe ţărmul rîuluĭ.

După câte-va momente, fugariĭ văzură că era o tânără femee, care venea repede în spre eĭ.

— A!.. este Jenny!. exclamă Nelly. Aşa dar, nu ne-aĭ părăsit? Ce frumos din partea d-tale!..

Era în adevăr dânsa. Dar, vaĭ, cât de mult era schimbată!.. Umărul drept îĭ sângera, purtând o tăetură adâncă; pielea eĭ aşa de fin pielea eĭ superbă, de bronz antic, îşĭ schimbase cu totul coloarea.

Suspine înăbuşite îĭ zguduiaŭ pieptul şi lacrimele curgeaŭ şiroae din ochiĭ eĭ de gazelă.

— Jenny!.... sărmana mea Jenny!.... Dumnezeule.. Ce s'a petrecut oare?.. exclamă Nelly, plină de milă.

Biata copilă, emoţionată până în fundul i imeĭ, întinse frăţeşte braţele indigeneĭ.

Atuncĭ, din gâtlejul săŭ de mută, din gura sa, care nu putea scoate nicĭ un sunet articulat, izbucniră nişte strigăte sfâşietoare, nişte strigăte a cărora tonalitate sălbatecă te făcea să te înfiorĭ.

— Cum?... Eştĭ singură?... întrebă Nelly. Unde sunt bărbaţiĭ, carĭ, împreună cu d-ta, ne-aŭ salvat? Unul dintre eĭ era fratele, şi cel-l'alt soţul d-tale, nu-ĭ aşa, buna mea Nelly?

Nenorocita clătină din cap dezolată, şi începu să facă nişte semne expresive, care eraŭ lesne de înţeles.

— Ah! ghicesc acum totul, miss Nelly, exclamă Totor, cu vocea vibrândă de emoţie.

«Bandiţiĭ aceia i-aŭ făcut să plătească scump libertatea noastră... Aŭ fost ucişĭ amândouĭ. Ea chiar n'a scăpat de moarte de cât printr'o minune... Vedeţĭ cum îĭ sângerează corpul!

Da, aşa era, Totor avea dreptate. Bieţiĭ negri dovediseră încă odată, că recunoştinţa era o virtute neagră.

Eĭ deschiseră în lăturĭ uşa închisoriĭ, pentru albiĭ aceia carĭ le salvaseră sora şi soţia.

Drept pedeapsă, bandiţiĭ luĭ Dick îĭ asasinară într'un mod laş.

Şi acum, după ce casa sa fusese devastată, acum când moartea o pândea şi pe dânsa, trista eroină a aceleĭ drame sângeroase fugise îngrozită spre albiĭ aceia carĭ îĭ salvaseră o dată viaţa.

Intr'un elan generos, buna femee venise să le aducă experienţa eĭ de sălbatică; să le ofere devotamentul eĭ, să 'ĭ salveze încă o dată, saŭ să moară împreună cu dânşiĭ!

Albiĭ se grupaseră toţĭ în jurul eĭ, cu ochiĭ plinĭ de lacrămĭ, şi parizianul încercă să'ĭ panseze rana de la umăr.

Pentru moment, mica armată uită cea maĭ elementară prudenţă. O emoţiune, foarte legitimă de altminterĭ, dar foarte ne la locul eĭ, în asemenea împrejurărĭ, îĭ făcu să uite că eraŭ în timp de campanie, şi că, prin urmare, aveaŭ datoria să stea de veghe.

Din nenorocire, pedeapsa avea să urmeze prea de aproape greşala.

Totor scosese din buzunar o batistă, pregătindu-se să facă pansamentul.

— Ştiŭ că voĭ face... Dar o şuerătură repede, îĭ tăiă vorba.

— Vîjjjj!..

Apoĭ, un zgomot sec: plock!..

Casca luĭ Totor fu străbătută de o săgeată de lemn, cu vârful ghintuit. Săgeata atinse puţin şi părul; într'o parte se vedea vârful eĭ ascuţit, şi în cea-l'altă parte mânerul ornat cu pene.

Cele două fete, înebunite, scoaseră câte un strigăt teribil de groază. Dar Totor vorbi cu o linişte uimitoare:

Un general trebue să aibă oare-carĭ podoabe la pălărie. Eŭ, n'aveam nicĭ una până acum. D-zeŭ, în nemărginita'ĭ bunătate, mi-a dăruit una; mulţumesc!

Merinos, după ce se convinse că amicul săŭ nu fusese rănit, aruncă o privire pătrunzătoare printre arborĭ. La o distanţă de vre-o patru-zecĭ de paşĭ, zări un negru, care stetea încordat de-asupra arculuĭ, şi se pregătea să trimeată o nouă săgeată.

— Numaĭ dacă veĭ maĭ avea timpul, dragul meŭ! murmură americanul.

O detunătură răsună.

Sălbatecul întinse braţele şi se rostogoli la pămênt.

In acelaşĭ moment, ca şi cum detunătura ar fi fost un semnal, din adâncimile păduriĭ izbucniră urlete spăimântătoare şi o legiune întreagă de demonĭ apăru printre arborĭ.

Parizianul, cu sângele săŭ rece admirabil, se întoarse spre miss Nelly, şi 'ĭ zise:

— Vezĭ bine, miss Nelly, că aveam dreptate adineaoră, când îţĭ spuneamcă preumblările prin pădure, sunt pline de întâmplărĭ neprevĕzute.

CAP. IV

Canibaliĭ. — Lupta. — La drum. — Noaptea equatorială. — Campamentul. — Insomnie şi groază. — Animale nocturne. — Şuerăturĭ şi focurĭ de puşcă. — Regretele americaneĭ.

Era un atac în masă, un atac care era cu atât maĭ spăimântător, cu cât era cu totul neprevĕzut.

Armata luĭ Totor credea la început că n'avea de a face de cât cu câţĭ-va sălbatecĭ, izolaţĭ. Şi acum ,vedea în faţa eĭ, treĭ-zecĭ de inşĭ, reuniţĭ într'un grup compact.

Sălbateciĭ formaŭ acum un cerc ameninţător, şi se apropiaŭ mereŭ, scoţând nişte strigăte fioroase.

Un etnograf ar fi recunoscut îndată nişte Arfakĭ, saŭ nişte Alfurnşĭ, carĭ sunt ceĭ maĭ vitejĭ, dar în acelaş timp ceĭ maĭ sălbatecĭ dintre Papuaşĭ.

Fugariĭ însă nu cunoşteaŭ etnografia, nu era de loc atuncĭ momentul pentru a se aprofunda în deliciul acesteĭ ştiinţe.

Indigeniĭ aceia zgomotoşĭ atacaŭ oare pe propria lor socoteală, saŭ eraŭ în solda d-luĭ Dick?

Era şi aceasta o chestiune importantă, pe care n'aveaŭ însă vreme s'o rezolve în momentele acelea.

Ceĭ patru fugarĭ putură constata — viziune teribilă—că fie-care sălbatec purta în afară de arcul cu săgeţĭ câte o lamă ascuţită, cu care se serveaŭ, fără îndoială, pentru tăiarea capetelor.

Merinos, care era un amator pasionat al fotografieĭ, nu se putu împiedica de a murmura, pe când îşĭ ducea din noŭ carabina la umăr:

— Ce minunat instantaneŭ aşĭ putea lua aicĭ!

Mica armată ar fi voit să se ascundă îndărătul trunchilor copacilor... Dar el era cu neputinţă să se mişte!.

Cercul ameninţător al sălbatecilor se strângea tot maĭ mult, şi 'ĭ înconjura, furtunos ca un ciclon.

Generalul Totor, comandă cu vocea clară:

— Spate la spate, şi faţă duşmanuluĭ! Nu trageţĭ nicĭ un foc în deşert... Foc!..

— Marry, nu 'ţĭ e teamă?..

— Nu, miss Nelly.

— Foarte bine; să ne apărăm.

Jenny, care era fără arme, se vĕzu aşezată în mijlocul miculuĭ careŭ. Patru gloanţe porniră cu un sgomot asurzitor.

Patru Arfakĭ se rostogoliră la pământ.

Din noŭ detunară carabinele, şi alţĭ patru fură abătuţĭ, la o distanţă de zece paşĭ.

In momentele acelea fioroase de masacrare, sunetele metalice ale carabinelor, aveaŭ ceva solemn în ele. Incărcarea se făcea cu o repeziciune uimitoare, fără ca arma să fie deslipită de la umăr.

— Foc! strigă din noŭ vocea răsunătoare a luĭ Totor.

Pentru a treia oară, ploaia de plumb porni, cu un zgomot de tunet.

Acum Arfakiĭ eraŭ aşa de aproape, în cât salvele carabinelor le ardeaŭ părul.

— Drace!.. Ce învălmăşială!.. murmură Totor.

Sălbaticiĭ eraŭ aşa de aproape, în cât un singur glonte trântea maĭ mulţĭ la pămînt.

De aceia rezultatul ultimeĭ salve fu teribil.

Jumătate din efectivul armateĭ duşmane zăcea la pămînt.

Cercul era dizlocat, desfăcut în bucăţĭ sângerînde.

Atuncĭ se auzi în pădure un urlet ne articulat, de o tristeţă sinistră.

Era semnalul de retragere.

Papuaşiĭ o luară la fugă.

Inţeleseseră în sfîrşit că era zadarnic să maĭ lupte împotriva aceluĭ mic batalion în careŭ, în contra aceleĭ marĭ fortăreţe viĭ, pline de energie, care avea nişte arme de o infailibilitate absolută.

— Foc! strigă pentru a cincea oară generalul Totor.

Gloanţele şuerară iarăşĭ şi treĭ papuaşĭ căzură.

Vocea parizianuluĭ tună, plină de energie:

— Să-ĭ facem să ţie minte că aŭ avut a se lupta cu nişte albĭ.

In adevĕr, era de bănuit că sălbaticiĭ carĭ scăpaseră cu viaţă, n'aveaŭ să uite aşa de lesne dezastrul acela.

Acuma pericolul era înlăturat; duşmanul decimat, dispăruse din faţa lor.

Generalul crezu că era de datoria sa să adreseze câte-va cuvinte de felicitare trupelor.

— Domnişoarelor zise dînsul, aţĭ fost pur şi simplu admirabile... Dibăcia d-tră v'a fost egală cu curajul... Şi asta nu e puţin lucru!..

Atuncĭ, dînsul băgă de seamă că ochiĭ albaştriĭ aĭ frumoaseĭ americane, eraŭ plinĭ de lacrimĭ.

— Oh!.. înţeleg, zise dînsul cu dulceaţă, e crud să ucizĭ fiinţe omeneştĭ, chiar atuncĭ când trebue să te aperĭ.

— Da, domnule Totor, e teribil!.. Eŭ nu sunt de cât o copilă, şi când am pornit la drum, n'am crezut nicĭ odată că voĭ trece prin asemenea aventurĭ.

«Nu cunoşteam răul; în orĭ-ce fiinţă omenească vedeam un prieten; şi nicĭ o dată nu credeam că va trebui să reduc la tăcere creaturĭ omeneştĭ.

«Oh! strigătele acelea teribile... armele acelea ameninţătoare, apoĭ primejdia de moarte prin care treceam toate acestea mi-aŭ zdrobit nerviĭ. Să plecăm de aicĭ!.. Oh!.. să plecăm maĭ repede!.

In afară de această chestiune sentimentală, era în adevĕr urgent ca fugariĭ să părăsească câmpul de bătae.

După sălbatecĭ, aveaŭ să sosiască la atac şi albiĭ; lucrul era absolut sigur, pentru că Dick Seymour nu era omul care să lase prada să-ĭ scape din mânĭ.

Trebuiaŭ prin urmare să pornească înainte, făcându-şĭ loc printre cadavre. Tinerele fete eraŭ înfiorate de sensaţia că sunt mereŭ urmărite de privirile acelor ochĭ morţĭ, în care se maĭ vedea încă o ultimă licărire de sălbăticie.

Totor şi Merinos se pregătiră să-şĭ reia din noŭ povara; bananele pe care le lăsaseră pe ţărmul râuluĭ.

Dar Jenny îĭ opri cu un gest. Ea se apropie, şi cu o uşurinţă uimitoare, ridică povara.

— Dar femeia aceasta este maĭ puternică de cât noĭ amândouĭ împreună! exclamă Totor.

— E deprinsă din cea maĭ fragedă copilărie să poarte greutăţĭ, adăugă Merinos.

— Ah!.. continuă Totor, noĭ ar trebui să nu primim oferta acesteĭ femeĭ! Dar, socot că nu e acuma momentul potrivit pentru ast-fel de galanteriĭ... Nu vom putea avea mânele libere, şi lucrul este foarte important...

«Mulţămesc, Jenny, mulţămesc!

Porniră din noŭ în spre nord, şi pe când mergeaŭ, ceĭ douĭ amicĭ comentaŭ

peripeţiile acelei lupte, aşa de scurtă dar aşa de zguduitoare.

Totor nu-şi mai putea stăpâni admiraţia pentru dibăcia celor două fete; mai cu seamă pentru miss Nelly, care era foarte tînără: abia avea cincĭ-sprezece anĭ.

— Dar lucrul acesta nu este de loc extra-ordinar, îi răspunse Merinos.

«Ştiĭ bine că eŭ am avut un fel de fanatism pentru exerciţiile de tir.

In toate părţile aveam instalate câmpurĭ de tragere...

Miss Nelly a început şi dînsa să fie interesată de exerciţiile mele, şi încetul cu încetul, m'a imitat.

Aşa se explică că astăzĭ trage cu puşca tot aşa de bine ca şi cel maĭ vechiŭ soldat.... Mica armată îşĭ continuă drumul de-a curmezişul pădureĭ. Călăuzită de Totor, care îşĭ consulta mereŭ busola, armata mergea neîntrerupt spre nord.

Nu vede animic înaintea lor, nu întâlniaŭ pe nimenĭ.

Aĭ fi putut crede decĭ, că nu era nicĭ o primejdie; dar generalul Totor n'avea încredere.

In faţa singurătăţeĭ, în faţa linişteĭ aceleĭ prea marĭ el îşĭ încreţi fruntea şi clătină din cap, bănuitor.

Lucrurile nu i se păreaŭ de loc naturale; o voce ascunsă îĭ şoptea par'că: sunteţĭ urmărițĭ de aproape, toate mişcările vĕ sunt spionate.

Totor ar fi voit din toată inima să maĭ înainteze încă; şi-ar fi uitat cu totiĭ de oboseală, dacă noaptea n'ar fi venit să-l oprească.

Se ştie că la equator, ziua începe, şi se sfîrşeşte, aproape fără nicĭ o trecere. Fenomenul este interesant maĭ cu seamă seara, când întunericul năvăleşte aproape îndată după apusul soareluĭ, fără crepuscul.

La şease ore apune soarele, şi peste zece minute e întuneric complect. Trecerea este aşa de bruscă, în cât un călător neesperimentat, se vede surprins dintr'o dată de întuneric, fără să maĭ fi avut timpul să se pregătească pentru timpul nopţeĭ.

Deprinşĭ de multă vreme cu viaţa de aventurierĭ, tineriĭ, noştri amicĭ simţise că noaptea era aproape.

Arboriĭ şi stufişurile nu le îngăduiaŭ să vadă orizontul şi apusul soareluĭ; dar eĭ simţiră noaptea apropiindu-se, după înfiorarea natureĭ întregĭ.

Era oare instinctul saŭ o repede adaptare la viaţa de sălbatecĭ?

Lucrul n'are importanţă; faptul este că totor îşĭ opri trupa şi glăsui ast-fel:

— Peste un minut, soarele va apune, şi se va lăsa un întuneric, ca în iad... Să poposim !..

«Să ne instalăm repede lagărul. Vor fi două compartimente: unul pentru domnĭ şi unul pentru domnişoare...

Pământul va ţinea locul saltelelor şi frunzile acela al învelişuluĭ.

«Pentru d-tră, domnişoarelor, cred că este nemerit arborele acela ce miroase aşa de frumos. Pentru noĭ, vom alege acest acacia monumental, care răspândeşte în jurul săŭ un atât de puternic miros de santal. Iarba şi muşchiul ne vor fi comune...

— Aranjamentul acesta ne convine de minune; ne vom face îndată paturile.

Işĭ lăsară armele şi muniţiunile la rădăcina copacilor, în timp ce Zenny, depunea proviziunile în spaţiul intermediar...

După aceia, sărmana femee, rupse o ramură mare dintr'un copac, şi începu să mături bine iarba şi muşchiul.

— E o idee foarte practică, murmură Totor; îşĭ mătură patul. Să facem şi noĭ ca dânsa.

— Şi cu toate acestea, cred că pe aicĭ nu vor fi existând puricĭ, ca pe plaja d-neĭ Ionas, zise Merinos râzând.

— Nu sunt puricĭ; dar sunt racĭ, scorpionĭ, furnicĭ, şerpĭ, şi tot soiul de insecte.

«Cu cât vom curăţi maĭ bine muşchiul, cu atâta vom fi maĭ sigurĭ că vom dormi maĭ bine.

După ce sfârşiră operaţia aceasta, le maĭ rămânea cincĭ minute pentru a cina. Era o cină cât se poate de simplă şi de frugală. Cincĭ banane de fie-care! Un aliment foarte sănătos, foarte întremător, care n'are nevoe de nicĭ un condiment.

— Şi apoĭ, observă Totor, bananele ne maĭ oferă şi avantagiul că le putem mânca şi pe întuneric.

Acum înoptase. Se îndreptară spre campamentele lor, între care era o distanţă de zece metri; se lungiră pe iarba moale şi mătăsoasă.

— Bună seara, miss Nelly! Bună seara miss Mary! Bună seara Zenny!

— Bună seara, domnule general!.. Bună seara domnule Hary!

Sărmana Zenny numaĭ, nu putea răspunde nimic.

Cele două fete se culcară una lângă alta în timp ce sălbateca se aşeză la picioarele lor, în atitudinea aceia care 'ĭ era familiară: mulţĭ negri aŭ obiceiul să doarmă cu capul între mâinĭ, şi cu coatele sprijinite de genunchĭ.

Ea aţipise, dar atentă la cele maĭ micĭ mişcărĭ carĭ se produceaŭ în jurul eĭ. La rândul lor, Merinos şi Totor, dormeaŭ ca nişte jandarmĭ.

Fără îndoială, Nelly şi Mary, desfăşuraseră în timpul lupteĭ o activitate extraordinară; cu toate că primejdia fusese foarte mare, ele nu slăbiseră, nu tremuraseră nicĭ un moment.

Cu toate acestea, cu cât întunericul devenea tot maĭ adânc, bietele fete îşĭ simţeaŭ sufletele coprinse de o nelinişte groaznică.

Nu puteaŭ dormi; se întorceaŭ când pe o parte, când pe cea-l'altă, se zvârcoleaŭ, deschideaŭ ochiĭ marĭ, cercând să recunoască vre-un obiect familiar. Dar nu vedeaŭ nimic de cât negrul întunericuluĭ.

Atuncĭ, simţiră o nevoe teribilă de acţiune. Ar fi voit să se scoale, să se mişte, să alerge, să strige. Şi cu toate acestea, rămâneaŭ ţintuite pe loc, nemişcate, tremurătoare.

— Mary! Iţĭ este teamă? întrebă Nelly cu o voce înceată ca o suflare.

— Oh! da, miss Nelly, 'mĭ e o teamă de moarte.

— Şi de ce lucru 'ţĭ e teamă, Mary?

— Nu ştiŭ, miss Nelly; 'mĭ e teamă de totul şi de nimica.

— Ca şi mie. Poate să fie o oboseală prea mare; frigurile, orĭ amintirea aceleĭ lupte teribile.

«Ah! toate zgomotele acestea necunoscute ale pădureĭ, îmĭ sfâşie inima, îmĭ chinuesc creerul.

— Miss Nelly, cred că nu va fi nimica...

Trebue să dormim... Sprijină-te de umărul meŭ... aşa, ca un copilaş mic... Inchide ochiĭ şi să dormim!..

Cu toate acestea, pădurea, prin ea însăşĭ nu oferia nimica neliniştitor. Afară de rare excepţiĭ, fauna Noueĭ Guinee este inofensivă. Aşa sunt şi animalele care circulă în timpul zileĭ, şi acelea care circulă în timpul nopţeĭ.

Insula aceasta seamănă în privinţa fauneĭ cu Australia; ea nu posedă acele carnivore teribile din insulele vecine.

Animalele care circulaŭ pe acolo, micĭ şi hidoase, bizare şi de zecĭ de speciĭ, eraŭ de natură a provoca maĭ curînd desgustul de cât teama.

Din timp în timp însă, o şuerătură stridentă despica aerul şi câte o detunătură bubuia cu un zgomot ca acela al trăsnetuluĭ.

In cele din urmă tinerele fete, zdrobite de obosială, adormiră.

Dar Totor şi Merinos auziră sgomotele acelea, care eraŭ semnale de alarmă.

Fără nicĭ o îndoială, eraŭ urmăriţĭ cu o înverşunare sălbatecă. Semnalele veniaŭ din toate direcţiunile; părea că urmăritoriĭ formaseră un fel de cerc în jurul lor, cerc cerc se strîngea mereŭ.

— Aŭ mobilizat o adevărată armată, zise Totor cu o voce înceată; dar nu vor pune aşa de uşor mâna pe noĭ!

— Oh!.. asta-ĭ fără nicĭ o îndoială, răspunse Merinos, cu energie; n'aŭ de cât să vie!..

— Iĭ vom primi ca şi erĭ... şi îĭ vom alunga cum i-am alungat şi pe sălbatecĭ.,.

Orele trecură încetişor, fără ca situaţia să se schimbe. In sfârşit se făcu ziuă.

Armata se deşteptă. Soarele era sus, şi o dată cu venirea luĭ, dispăruse groaza plină de fiorĭ a nopţiĭ.

Armata era udă de rouă; dar soarele ardea cu destulă putere, aşa în cât, peste zece minute, hainele aveaŭ să fie deplin uscate.

Işĭ dădură bună ziua, cu cordialitate.

Miss Nelly părea gânditoare.

— Vĕ lipseşte ceva miss Nelly? întrebă Totor, cu vocea dulce şi puternică, dar în acelaş timp, puţin ironică.

— Da, domnule general; îmĭ lipseşte o mulţime de lucrurĭ, care mi-ar fi necesare pentru toaletă...

Nu ţi se pare şi d-tale că e puţin cam primitiv să n'aĭ nimica la îndămână... Facem şi noĭ întocmaĭ ca animalele: când se scoală din somn, işĭ scutură bine corpul, şi-atâta totul.

— Vaĭ!.. Din nenorocire, bagajele d-tale aŭ rămas în vapor!..

— Uh!.. da bagajele mele..

Să vorbim puţin despre ele... Eraŭ cam prea numeroase...

Şi vezĭ nu-mĭ pare răŭ nicĭ după pantofiĭ meĭ auriţĭ, nicĭ după rochile mele luxoase, nicĭ de ciorapiĭ de mătasă.

— Atuncĭ, miss Nelly, care sunt obiectele preţioase de a cărora lipsă te plângĭ?

— Un pieptene şi o perie de dinţĭ! domnule Totor.

— By God!, întrerupse Merinos, un regat ne-ar fi maĭ uşor de cucerit în momentele acestea. Numaĭ dacă nu cum-va am hotărî o luare cu asalt a poporuluĭ nostru, unde ne-aŭ rămas toate obiectele de toaletă...

— Şi de ce nu? exclamă Merinos plin de hotărîre.

(Va urma)

Tinerii se dedaŭ la un danţ nebun.

Cultul zeiţeĭ Berşta

Mitologia germană n'a lăsat urme de cât în arta dramatică actuală, care se complace foarte mult, maĭ ales cea germană prin a arăta scene mitice. Zeul Wotan şi soţia sa Berşta nu figurează numaĭ în dramele wagneriene, ci s'aŭ perpetuat şi în tradiţiunile populare maĭ ales în regiunile alpestre, carĭ mărginesc la sud nemărginitul ţinut cunoscut sub numele de Sfântul Imperiu.

Sunt foarte ciudate moravurile carĭ se văd la popoarele ce locuesc Alpiĭ bavarezĭ şi styrienĭ, Voralbergul, Tirolul, Salsburgul, Carniolia şi Corinthul.

Vizitând nu de mult muzeul din Salsburg fuĭ cu totul surprins la vederea unuĭ tabloŭ, care până atuncĭ nu era necunoscut. Personagiile sunt îmbrăcate în nişte costume cu totul ciudate, cu nişte măştĭ pe figură şi cu părul în dezordine ca un fluviu care se revarsă.

Mirat cum eram întrebaĭ pe un vecin ce însemna tot ceea ce ni se desfăşura înaintea ochilor.

— «Este o procesiune d-le, zise vecinul meŭ, — o procesiune în onoarea zeiţeĭ Berşta. Cunoaştețĭ de sigur pe zeiţa Berşta... Făcuĭ un semn nedefinit. Cel cu care vorbeam continuă pe un ton cu totul liniştit:

«Aci e cultul zeiţeĭ Berşta, originală Perata, femeia zeuluĭ zeilor, Zunona noastră!

Savantul profesor Sepp în cunoscuta-ĭ carte «Religiunea vechilor germanĭ», ne-o arată că mama celor carĭ intră în viaţă şi a celor carĭ es, acelor carĭ se nasc şi a celor carĭ mor. Pe de altă parte doctorul Zingerle ne-o înfăţişează rătăcind pe drumurĭ şi urmată de nişte câinĭ, carĭ nu sunt alţiĭ de cât copiĭ eĭ nebotezaţĭ.

Se zice că ea însăşĭ s'a născut din câinĭ.

— Şi ce fac toţĭ aceştĭ câinĭ?

— Vânează! Zeiĭ n'aŭ nimic altceva de făcut acuma. Cultul zeiţeĭ Berşta încă se maĭ păstrează la noĭ. De şi iĭ vezĭ aşa ciudat îmbrăcaţĭ şi cu părul vâlvoĭ, totuşĭ să nu crezĭ că acest cult nu se practică într'un mod cu totul serios.

— Şi în tot-d'a una păstrează eĭ seriositatea care se vede acuma pe figura lor?

— Nu! In spre seară toată această tinereţă se dedă la o veselie fără margini în onoarea zeiţeĭ Berşta. Măştile se daŭ jos, costumele sunt schimbate şi tineriĭ încep celebrul danţ, care se aseamănă foarte mult cu «cachucha» al Spaniolilor.

— Aţĭ fost cum-va în Spania?

— Nu, dar cunosc danţurile spaniole şi cred că francezii întrec pe ceĭ maĭ bunĭ dănţuitorĭ din Spania.

Mulţumind, îmĭ luaĭ ziua bună de la vecinul meŭ şi de la cea-ce aveam înaintea ochilor.

POŞTA REDACŢIEI

D. D. G. V.—Se va publica în numărul viitor. Am primit articolul după ce ziarul fusese cules. Maĭ trimiteţĭ. Publicăm şi traducerĭ bune.

D. Feyus.—In numărul viitor.

N. D. Buzeŭ.—N'am găsit nimic interesant. De ce numaĭ de cât «impresiĭ originale». Să traducĭ e maĭ cuminte, de multe orĭ, dacă poţĭ să traducĭ bine.

Celor-l'alţĭ.—Dacă nu vĕ răspundem, e pentru că sunt slabe, şi... n'avem timp.

I. J. RESSEL

BUCURESCI
Str. Carol No. 14
cel maĭ mare depozit de

Maşinĭ de cusut

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers uşor şi iute prin noua invenţiune patentată şi fără sgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezintant al renumitelor fabricĭ de automobile «de Dion Bouton» şi biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat orĭ-ce sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE şi AUTOMOBILE, precum şi pentru **arămuit nichelat şi emailat.**

SĂBII se nichelează cu preţurĭ reduse. — Atelier special pentru colţuit, gravat, plisat, soleil şi evantail.

Magazinul General de Musică

LA HARPA

Bucureşti, Strada Colţeĭ No. 5

Cel maĭ mare depozit de

Gramofoane americane

cu renumita marcă «The Har», şi

INSTRUMENTE MUSICALE

Preţurile cele maĭ reduse

Cataloage gratis

CAŞTIG MARE

Representanţĭ capabilĭ, funcţionarĭ, etc., îşĭ pot dobândi un frumos câştig accesoriŭ, scriind:
Agenţieĭ de Publicitate „Presa" Bucureştĭ pentru S. B. No. 20.

Către cititorĭ

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

MARELE MAGAZIN DE ARME

Bucureştĭ Cal. Victorieĭ, 44 **B. D. ZISMAN** Suc. Craiova **St. Unireĭ 48**

Furnisor al Curţeĭ Regale

are onoare a aduce la cunoştinţa Onor. sale clientele din toată ţara, că a înfiinţat în magazinul sĕŭ o secţiune specia de

PUŞTI pentru pădurarĭ

lucrate special pentru acest magazin şi fiind de o construcţie solidă şi

— PREŢURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230 —Puşcă cu capsă. cu o ţeavă. leĭ **15**
Model No 285.—Puşcă cu capsă, cu doue ţevĭ. solidă. recomandabilă, leĭ **30**
Model No. 236.—Puşcă cu capsă, cu doue ţevĭ, oţelurile înainte foarte solidă, funcţionare admirabilă. model f. recomand. **40**
Model No. 133.—Puşcă foc central, cu o ţeavă. sistem «Mauser. cal. 12 saŭ 16, robustă, recomandabilă. leĭ . . **30**
Nodel No. 101.—Puşcă foc central, cu doue ţevĭ. calibru 12 sau 16. cheia de deschidere între cocoaşe, cocoaşele punêndu-se singure la piedica de siguranţă, m. solid, leĭ . . **55**
Model No. 1103.—Puşcă foc central, cu doue ţevĭ, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoaşe, cocoaşele punêndu-se singure la piedica de siguranţă. oţelurile înainte (armă de reclamă a magazinuluĭ), puşcă recomand., leĭ **65**

Preţurile sunt reduse, fixe şi se înţeleg numaĭ cu banĭ gata.—Expediţiunĭ în toată ţara.—Comandele se efectuiază în ziua primireĭ.

Dacă voiţi să CÂŞTIGAŢI O AVERE COLOSALA?

Grăbiţi-vě de a vě abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel maĭ rĕspândit din întreaga ţară

Cel maĭ bine informat şi cel maĭ în corent cu întreaga mişcare politică, economică şi financiară din ţară şi din strĕinătate.

Care are corespondenţĭ specialĭ în: **Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.**

Singurul ziar independent şi impartial

Cu începere de la 15 Aprilie 1907, ziarul „UNIVERSUL" dă următoarele însemnate premiĭ la abonaţiĭ sĕĭ:

1) Un mare premiŭ de **1200 leĭ**. 2) 2 premiĭ de câte **250 leĭ**. 3) Treĭ lozurĭ întregĭ ale Lotĕrieĭ de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599. 4) 5 premiĭ de câte **100 leĭ**. 5) Patru premiĭ de câte **40 leĭ**. 6) 10 abonamente pe un an la „Universul" **180 leĭ**. 7) 10 abonamente pe 6 lunĭ **91,50**. 8) 10 abonamente pe 6 lunĭ **46,50**.

In cazul cel maĭ norocos se poate câştiga **900,000 LEI** ast-fel că se pot cumpĕra Palate şi Moşiĭ.

Cu nimic se poate câştiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregăteşte frumoase surprize numeroşilor sĕĭ cititorĭ —

Pe lângă acestea abonaţiĭ vor maĭ primi gratis un frumos roman intitulat

Răzbunătorul sau Vendetele Corsicane

Tipărit înadins pentru abonaţiĭ ziaruluĭ „Universul".

De asemenea toţĭ abonaţiĭ primesc gratuit «Universal Literar» ziar sĕptĕmânal, care conţine, pe lângă o bogată materie literară şi o frumoasă ilustraţie în culorĭ.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepţional de eftine:

Pentru un an leĭ 18, Pentru 6 lunĭ leĭ 9,15. Pentru 3 lunĭ 4,65

Abonaţiĭ, spre a participa la tragerea premiilor de maĭ sus vor primi: Pentru un an 25 bonurĭ de premiĭ. Pentru şease lunĭ 10 bonurĭ de premiĭ. Pentru treĭ lunĭ 3 bonurĭ de premiĭ.

Anul IX. —No. 520. 10 Bani în toată ţara Joui 26 Aprilie, 1907

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată ţara
« 2.60 « ½ « « «

Redacţia şi Administraţia:
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe săptămână
— MARŢEA —

Apucându-şi prada tigroaica porni în fugă. — (Vezi pag. 1816).

ABONAMENT
— LA —
„Ziarul Călĕtoriilor"
Pentru 1 an 5 leĭ
Pentru 6 lunĭ leĭ 2.60

In ghiarele tigruluĭ

De multe orĭ am avut onoarea de a fi primit în intimitatea marilor vînătorĭ, şi de a auzi din propria-le gură povestirea aventurilor lor.

Dar nu cred că ar putea să imagineze cine-va o povestire atât de patetică, ca aceia care urmează maĭ la vale.

Am auzit-o de la eroŭ in persoană, d. Carol D. Roberts, pe care l'am întâlnit la Londra; exploratorul pregăteşte un frumos volum, care va apare în curînd, şi va fi intitulat: «Aromid The Camp Fire». (In jurul focului din bivuac)

Autorul, care îşĭ întrebuinţează averea sa într'un mod nobil, străbătînd regiunile cele maĭ puţin cunoscute, spre cel maĭ mare folos al geografieĭ şi al istoriei naturale, era atuncĭ în regiunea Gangeluĭ, la o distanţă de 50 kilometri de Patua.

I se afirmase cu siguranţă că tigrul, urmărit fără încetare dispăruse cu totul din regiunile acelea; aşa în cât îşĭ uitase de prudenţa sa obicinuită.

El părăsia fără nicĭ o teamă campamentul aşezat pe o câmpie năsipoasă, şi se înfunda pînă departe, în mijlocul colinelor stîncoase căutând păsărĭ de speculare. In aceste explorărĭ, nu era întovărăşit de cât de către un servitor indigen.

In ziua aceia observînd cam tîrziŭ că'şĭ uitase cutia cu chibriturĭ, trimise servitorul după ea, dându-ĭ ca punct de întâlnire un boschet de palmierĭ, situat la o distanţă de un kilometru.

— N'aveam nicĭ cea maĭ mică presimţire, spunea exploratorul. Din potrivă, legănindu-mĭ puşca pe umăr, mergeam printre erburile înalte, gândindu-mĕ cu oare care supărare la lăcomia înaintaşilor meĭ, carĭ, distruseseră toate fiarele.

De ce nu păstraseră măcar câte-va părechĭ de tigri, pentru sportmaniĭ viitoruluĭ?..

India fără tigri, par'că n'ar maĭ fi India!

Abia îmĭ trecuse ideia aceasta prin minte, şi o greutate enormă se abătu asupra mea, trântindu-mă la pământ. Avuĭ senzaţia unuĭ duş de apă îngheţată, care mi se abătuse asupra capuluĭ. Apoĭ, în jurul meŭ se făcu noapte; îmĭ perdu em cunoştinţa.

Leşinul meŭ a durat câte-va secunde saŭ câte-va momente?.. N'aş putea s'o spun. Când am deschis ochiĭ, zăceam cu faţa în năsip.

Ne ştiind nicĭ unde mă găsiam, nicĭ ce se întâmplase, mă pregătiam să mă ridic; dar o labă enormă se abătu asupra umăruluĭ meŭ şi mă lungi din noŭ pe nisip.

Un tigru era lângă mine, un tigru care mă fixa cu ochiĭ săĭ galbenĭ-verzuĭ!

N'am fost zguduit în momentele acele de nicĭ un sentiment de groază; resemnarea mă cuprinse... Imĭ primiam soarta de maĭ înainte.

«Am observat că bestia mă contempla maĭ mult cu interes de cât cu sălbătecie!.. Flacăra ochilor săĭ părea veselă, nu crudă!

«N'aş putea spune câtă vreme am rămas ast fel, privind stupid în ochiĭ bestieĭ. In cele din urmă, am încercat să mă ridic; de-abia acum am băgat de seamă că aveam mereŭ puşca pe umăr.

«Din clipa aceia, sentimentul de resemnare, care mă cuprinsese, dispăru, făcând loc instinctuluĭ de conservare. Arma pe care o aveam, îmĭ spunea că totul nu era perdut!.. Contactul eĭ îmĭ redeşteptase dorinţa de viaţă!..

«Dar, pe când mă gândiam la mijlocul cel maĭ nemerit pentru a mă folosi de armă, tigrul mĕ apucă în ghiare, şi porni cu mine în fugă.

După ce mĕ târî o distanţă de vre-o nouă sute de metriĭ, tigrul saŭ maĭ bine zis tigroaica mĕ lăsă la pămînt, şi începu să miaune foarte dulce.

Indată, alte miorlăiturĭ îĭ răspunseră şi douĭ tigri micĭ alergară dintre stufişurĭ.

«Când mĕ vĕzură, micele bestiĭ fură cuprinse de groază. Dar mama, pentru a-ĭ linişti, începu să se joace cu mine, întocmaĭ cum se joacă pisica cu şoarecele.

«Mititeiĭ prinseră curaj, şi apropiindu-se de mine, începură să mĕ dezmierde cu labele lor micĭ. I-am dat la o parte cu loviturĭ de picior, şi am încercat să mĕ târăsc spre un copac, care era la o distanţă de vre-o două zecĭ de paşĭ.

Eram acum aproape de copac, când, cu o săritură formidabilă, tigroaica se repezi, mĕ apucă între fălcĭ, şi mĕ aduse îndărăt.

«Atuncĭ de-abia, am înţeles toată oroarea situaţiuneĭ mele. Până atuncĭ, un văl des îmĭ acoperise par'că creerul; şi dintr'o dată, îmĭ recăpătam toată raţiunea.

O primă obligaţie mi se impunea; să nu neliniştesc monstrul prin brusceţa mişcărilor mele.

«Inţelegeam bine că tigroaica era sătulă, şi că acuma se distra, — jucându-se cu mine. — Maĭ ghiceam că joaca aceasta nu va continua, de cât pînă în momentul în care bestia va prinde de veste că prada sa maĭ posedă încă destulă vitalitate, spre a se putea apăra şi lupta.

Atuncĭ, mi-a venit ideia să fac o experienţă. Tigriĭ ceĭ micĭ mĕ trăgeaŭ de haine; în loc de a le opune vre-o rezistenţă, m'am lăsat complect în voia lor.

Tigroaica, asigurată, supraveghia jocul acesta, cu pleoapele pe jumĕtate închise.

«Am tras concluzia că puteam să mĕ apropiĭ saŭ să mĕ îndepărtez de inimicul meŭ, cu singura condiţie, de a nu face nicĭ o mişcare bruscă.

Şi m'am hotărît să-mĭ pun planul în aplicare fără întârziere.

Fără a maĭ da vre-o atenţie mititeilor, carĭ se jucaŭ mereŭ cu mine, trăgându-mĕ de haine, am început să mĕ tărăsc spre tigroaică. Corpul îl ţineam mereŭ aplecat în jos, ca şi cum aş fi fost lipsit de viaţă. M'am oprit la o distanţă foarte mică de bestie.

«Extremitatea puşteĭ mele era sprijinită de o rădăcină, şi îndreptată spre corpul tigroaiceĭ.

«Bestia mă privea fix, supraveghindu-mĭ mişcările cu cea maĭ mare atenţie; dar inerţia absolută în care stăteam, o făcuĭ să creadă că eram foarte aproape de a-mĭ da sfârşitul. Şi îşĭ întoarse din noŭ privirile în spre miciĭ tigriĭ.

Aceştia prinseseră acum îndrăzneală şi mĕ trăgeaŭ în toate părţile. Eŭ nu protestam nicĭ câtuşĭ de puţin; aşteptam momentul hotărîtor, mămentul solemn.

«Incetişor, îmĭ îndreptaĭ puşca spre inima fiareĭ; tocmaĭ pregătiam să apăs trăgaciul, când crezuĭ că totul este perdut. Unul dintre puĭ mi se pusese în cale; din fericire, am maĭ avut încă destulă vreme, pentru a opri cocoşul.

Cu o lovitură de labă, care era maĭ mult o diezmerdare, tigroaica dădu puiul la o parte.

Atuncĭ, fără a maĭ aştepta, am apăsat din noŭ trăgaciul.

Un muget spăimîntător se ridică o dată cu detunarea. Tigroaica se aruncă în sus, dar aproape îndată recăzu la pămînt, inertă.

«M'am dat repede la o parte, căcĭ altfel bestia m'ar fi strivit în căderea eĭ.

Numaĭ aşa am putut scăpa cu viaţă din acea grea încercare».

Aceasta este povestirea d-luĭ Carol Roberts, şi credem că cu greŭ s'ar putea găsi printre povestirile de vînătoare publicate pînă acum, una, care să fie maĭ dramatică.

Victor Forbin.

O CĂLĔTORIE LA ERUSALIM

Zgomotul vaporuluĭ care aştepta gata de plecare lângă ţărm, precum şi circulaţia animată de pe cheŭ pe bordul vaporuluĭ şi vice-versa, îţĭ vorbea par'că de departe... departe de tot, de locurĭ strĕine.

In fine o ultimă fluerătură şi vaporul

pe care mă îmbarcasem împreună cu un amic se puse în mişcare, maĭ întâiŭ încet şi apoĭ din ce în ce maĭ accelerat. Cu cât înainta cu atât se perdeaŭ din vedere treptat clădirele, turlele înalte, confundându-se unele cu altele în ceaţa care se întindea ca o pânză asupra orăşeluluĭ Constanţa.

In urmă totul dispăru şi pretutindenea te încunjura numaĭ apă; marea era liniştită şi un vânt răcoritor potolia căldura simţitoare a soareluĭ de vară.

După o călĕtorie incontinuă de aproape 24 ore, obositoare din cauza nedormireĭ şi maĭ ales a răuluĭ de mare ajunserăm în Constantinopol. O percheziţie minuţioasă din partea poliţieĭ turceştĭ ne dădu prilej de a vizita frumosul oraş prin clădirele sale şi măreţele moschee, dar în acelaşĭ timp şi foarte murdar.

Chiar în seara aceleĭ zile ne îmbarcarăm pe alt vapor cu destinaţie la Beirut-Iafa.

După un drum de vre-o 5 zile în care vaporul nostru se opri succesiv la maĭ multe porturĭ de pe ţărmurile Asieĭ Micĭ şi a diferitelor insule din Marea Mediterană, ajunserăm în fine la Iafa. Pe cheŭ staţionaŭ o mulţime de turcĭ îmbrăcaţĭ în costume bizare, ocupându-se parte cu vînzarea produselor prime, parte cu transportul călĕtorilor şi bagajelor de la Iafa la Erusalim. Ast-fel de transport se făcea pe spatele catârilor, căcĭ pe acea vreme, sunt vre-o 25 anĭ de atunĭ, nu era drum de fer ca în prezent.

Se formă o adevărată caravană cu catârĭ carĭ duceaŭ la pas pe spate călĕtorĭ şi mărfurĭ pentru Erusalim. Drumul era anevoios şi pustiŭ din cauza nisipuluĭ care se întindea fără marginĭ şi a soareluĭ arzător care lucea pe un cer albastru siniliŭ, de ale căruĭ raze cu anevoe ne feream prin ajutorul unor umbrele marĭ. Fie-care călĕtor era trist chinuindu-se de căldura înăbuşitoare şi uscată. Nicĭ o floare, nicĭ un fir de iarbă pe întinsul pustiŭ de piatră goală, ci numaĭ un fel de spinĭ cu frunze groaşe şi prăfuite carĭ creşteaŭ icĭ şi colo în formă de smoc. Atuncĭ îmĭ aduseĭ aminte de frumoasa noastră ţară făcând o comparaţie între dânsa şi acele locurĭ goale.

— Uite colo în zare, 'mĭ spuse prietenul meŭ trezindu-mĕ din toropeală, uite mi se pare că ne apropiem de Erusalim.

— Aşa cred; haĭ să întrebăm pe vre-un indigen, el ne va spune. Şi în adevăr la întrebarea mea stăpânul catâruluĭ pe care călăream, maĭ mult prin semne, căcĭ nu cunoşteam limba lor, mi-a afirmat că în adevăr se zăreşte Erusalimul.

In fine, după puţină trecere de timp iată-ne ajunşĭ lângă sfîntul oraş ale cătuĭ zidurĭ uriaşe şi bĕtrâne îl înconjură de toate părţile. Intreg convoiul de caravane se opreşte lângă marea poartă pe care se intra în oraş. Pelerinif nu pot să intre în interior până ce nu plătesc fie-care o taxă, căcĭ e atras de glasul sentineleĭ de la poartă care îl întâmpină cu următoarele cuvinte spuse în limba arabă: «dul bre, belşch ţechini» (staĭ bre, 5 ţechini). După ce fie-care călĕtor a plătit, e lăsat liber să intre în interiorul Erusalimuluĭ.

După ce atât eŭ cât şi amicul meŭ am plătit, am intrat în oraş, ţelul călĕtorieĭ noastre.

* * *

Nimic nu-ţĭ inspiră acum acest oraş, locuit în mare parte de musulmanĭ şi care odinioară îţĭ insufla divinitatea în toată măreţia eĭ. Aceasta se datoreşte în mare parte turcilor, carĭ posed sfîntul Mormânt şi pentru care popoarele creştine aŭ întreprins acele cruciade sângeroase dar fără folos vădit contra musulmanilor. Singurele odoare pentru noĭ creştiniĭ sunt: sf. Mormânt şi măreţile bisericĭ şi monastirĭ.

Cu anevoe am vizitat sfîntul Mormînt al luĭ Isus Cristos, precum şi locurile unde a pătimit şi trăit Domnul nostru, zic cu anevoe pentru că maĭ toată ziua stăteam culcat în nişte bordee subterane din cauza călduriĭ omorâtoare. Numaĭ către seară puteam să maĭ es la primblare. Pe cât e de plictisitor ziua, pe atât de plăcut e să staĭ seara să admirĭ natura şi să asculţĭ cântecul canarilor, care te adorm cu cântecele lor plăcute.

Un lucru curios e că în Erusalim nu se prea vînd fructele în piaţă ca pe la noĭ, din cauză că se consumă puţine şi fiind rupte de pe arbore şi expuse în coşurĭ la căldura soareluĭ s'ar strica imediat. La periferiile oraşuluĭ se găsesc grădinĭ cu fructe şi maĭ ales cu portocale; cine doreşte să mănânce plăteşte câţĭ-va banĭ (cam 10 banĭ) stăpânuluĭ uneĭ grădinĭ oare-care şi consumă cât poate fructe bune şi prospete, însă fără dreptul de a lua cu sine.

* * *

După o şedere de aproape o lună în Erusalim în care timp faţa mi s'a făcut neagră ca a unuĭ oriental, m'am reîntors în ţară pe deplin mulţumit că vĕzusem sfântul mormânt şi tot-odată locurĭ şi lucrurĭ pe care până atuncĭ nu avusem ocazia de a le vedea.

D. G. V.

VASELE DE SALVARE

In mijlocul deluviuluĭ de invenţiunĭ moderne, dintre care, cele maĭ multe se căznesc să ajungă la cucerirea elementelor atmosferice, un loc important îl ţin şi diferitele aparate de salvare.

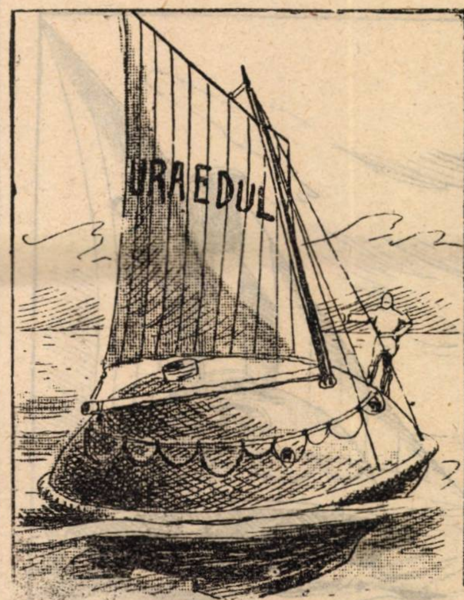
Norvegia, maĭ cu seamă, s'a semnalat prin cercetărĭ încununate de izbândă.

In 1902, căpitanul Dorwig făcea la Hamburg experienţe cu un aparat inventat de dânsul; aparat compus dintr'o sferă goală, prevăzută cu un hogeac de aerisire, închis automatic. Interiorul e ocupat de o bancă circulară, pe care pot lua loc vre-o zece oamenĭ, de alimente şi diferite instrumente absolut necesare.

Dar, puţin după aceia, un alt aparat de salvare făcu experienţe, dând rezultate mult maĭ satisfăcătoare.

In iarna anuluĭ 1903, un alt marinar norvegian, căpitanul Brude, a obţinut brevetarea uneĭ luntre de salvare, inventată de dânsul, căreia se prezicea un viitor strălucit.

Dar nu e destul ca un inventator să-şĭ capete brevetul, pentru a fi sigur de izbândă; maĭ trebue să găsească şi banĭ, pentru a-şĭ lansa aparatul.

După multe încercărĭ zadarnice făcute în propria sa ţară, căpitanul Brude hotărî să se pue în legătură cu oameniĭ de afacerĭ americanĭ.

Tocmaĭ, o expoziţie avea să se deschidă în America: ce victorie pentru dânsul, dacă ar fi putut să-şĭ ducă luntrea la «World's Fair» după ce va fi străbătut maĭ întâiŭ Atlanticul cu dânsa.

Norvegia, patria acelor normanzĭ, carĭ aŭ cucerit odinioară cea maĭ mare parte a lumeĭ civilizate şi aŭ colonizat chiar America, cu câte-va secole înainte de moartea luĭ Cristof Columb, a rĕmas până astă-zĭ patria îndrăzneţilor navigatorĭ.

D. Brude n'avu de cât să'şĭ facă cunoscut proiectul, pentru a primi foarte numeroase oferte. El alese dintre toţĭ pe un bătrân lup de mare, ofiţerul Ivan Thorson şi pe douĭ abilĭ mateloţĭ, Iohanensen şi Madsen.

După ce-şĭ constitui echipagiul, patru oamenĭ, numărându-se şi pe dânsul, după ce-şĭ luă proviziunĭ complete, căpitanul Ole Brude ridică ancora într'o frumoasă dimineaţă, cu gândul de a merge din Aalesund la New-York. Avea să

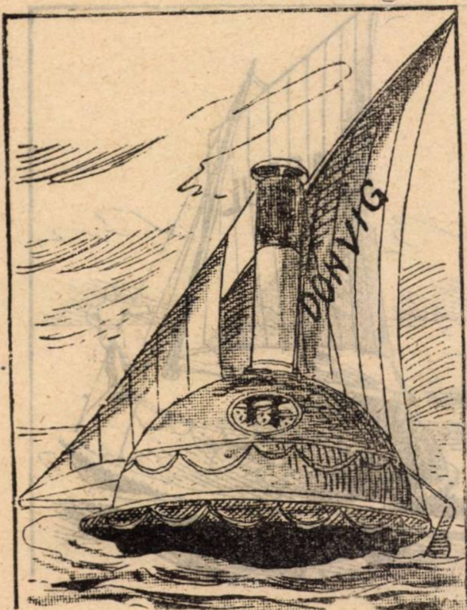
străbătă prin urmare marea Nordului, canalul Mânicei şi oceanul Atlantic.

O descriere se impune: aceia a minusculul vas, căruia cei patru oameni şi-aŭ încredinţat viaţa.

«Uraed-ul», construit în forma unui oŭ, din plăci de oţel destul de groase, n'avea de cât şease metri în lungime. Inălţimea sa de-asupra liniei de flotare era de un metru şi jumătate.

Din cifrele acestea se poate judeca că nici odată un vas aşa de mic nu încercase să înfrunte primejdiile traversării unui ocean.

Printr'o dispoziţie ingenioasă, vasul acesta era în întregime «Waterproof», ceea ce însemnă că apa nu putea pătrunde într'însul pe nicăeri.

Cârma era manevrată din interior, tot asemenea şi singura pânză de care dispunea vasul.

Pentru supravegherea orizontului se aşezase un aparat tot în interior.

Cred că nu mai este nevoe să spunem că constructorul despărţise ast-fel interiorul în cât să-i rămâie cât mai mult loc, pentru alimente, pentru apă şi pentru petrol.

Petrolul avea să servească şi la luminare, şi la încălzire, şi la fierberea alimentelor.

Abia eşit din marea Mânecei, «Uraedul» a fost apucat de o furtună violentă, care a durat trei săptămâni. Vasul îşi perdu catargul, şi era să'şi piardă şi căpitanul, care era ocupat cu repararea acestei avarii.

Ar fi prea lung să expunem aici toate peripeţiile dramatice ale acestei călătorii extra-ordinare; o carte întreagă nu ne-ar fi îndestulătoare.

Cinci luni, zi cu zi, după plecarea din Norvegia, «Uraed ul» naufragiă pe nişte bănci de nisip, la «Glucester».

Un far semnală prezenţa micului vas. Şi mai multe bărci de salvare alergară. Cei patru norvegieni fură duşi în triumf.

Scăpaseră frumos de tot din ghiara morţei. Cu opt zile mai înainte, nişte valuri furioase zdrobiseră cârma, şi erau rămaşi în voia întâmplării.

In zadar făcuseră semne unui vas german care trecea la o oare-care distanţă. Nimeni nu-i văzuse saŭ nu voiseră să-i vadă.

Căpitanul Ole Brude nu şi-a propus să dovedească că «Uraed-ul» ar putea fi de o utilitate practică pentru transportul mărfurilor.

El nu prezintă de cât un vas de salvare, uşor de manevrat, uşor de construit, în care naufragiaţii ar putea aştepta în linişte sosirea ajutoarelor.

Noi credem că experienţa căpitanului Brude a fost hotărîtoare, «Uraed-ul» este destinat să devie luntrea de salvare a viitorului.

Ar fi de dorit ca toate guvernele Statelor maritime, să se ocupe de aproape de această invenţie, şi s'o aplice fără întârziere.

Poate că prin ajutorul ei multe vieţi ar putea fi salvate.

Blaz.

ARCHIPELAGUL MONŞTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

CAP. V.

Urmărirea.—O imprudenţă fatală.—Căldura.- Timp perdut.—Cum să înaintăm? Ideia lui Totor. — Formicum tenax. — Cum se poate construi o lunire.—Imbarcarea.

La equator, mişcarea de rotaţie a astrelor este ast-fel în cât se pare că ele ar descri în fie-care zi, nişte cercuri perpendiculare cu planul orizontului, avênd ca centru comun punctul nord, saŭ punctul sud.

Prin urmare, stelele rămân tot atâta timp de-asupra, cât şi de dedesubtul orizontului.

De unde rezultă că la equator, zilele şi nopţile sunt perfect egale, şi că în tot timpul anului, durata lor este exact de douĕ-spre-zece ore.

E un fapt în adevĕr uimitor pentru un european, la care ideia de căldură este tot-d'a-una asociată cu aceia de vară; toţi suntem deprinşi cu zile foarte lungi, cărora le urmează nopţi foarte scurte.

Cu atât mai mult, cu cât, în timpul verii aurora şi crepusculul se prelungesc atât de mult, în cât se poate spune cu drept cuvînt că aproape nici nu mai există întuneric.

De aceia, în zona toridă îţi trebue cam mult până să te obicĭnueşti cu întunericul acela aşa de lung şi aşa de repede sosit; de aceia, zilele acelea de o căldură arzătoare şi de o lumină orbitoare, ţi se par aşa de scurte.

Aşa se face că seara, pe la orele şease, exclami: «Cum? Aşa de repede noapte! Dimineaţa, din contra, exclami: Ce să fie oare? Aşa de târziŭ, şi nu s'a făcut încă lumină?

Şi fenomenul acesta al egalităţii perfecte între zile şi noapte, poate fi lesne trecut cu vederea prin oraşe, unde lumea are la îndemână lumina artificială; în mijlocul unui pustiŭ însă, fenomenul devine de un caracter mai grav.

Călătorul este silit să se oprească timp de ore întregi acolo unde îl apucă vremea.

După ce se serveşte cina, cine ar putea să mai facă călătorii? Nu le rămâne alt-ceva de făcut de cât să doarmă douăspre-zece ore.

După un somn bun, toată lumea se trezeşte; fumătorii aprind ţigări, şi apoi se silesc să se aşeze mai bine pe cea-l'altă parte şi să adoarmă din noŭ.

Şi cei cari nu mai pot adormi aşteaptă ziua cu o nerăbdare care de multe ori ajunge până la paroxism. Răsăritul soarelui este atunci o adevărată eliberate.

Toate impresiunile acestea le simţi mica armată a generalului Totor în timpul acelei nopţi teribile; impresiuni care fură cu atât mai teribile, cu cât ei ştiaŭ bine ce primejdie grozavă îi ameninţa.

Cu toate acestea îi vedem rîzînd de lipsa pieptenului şi a periei de dinţi. Această veselie ne-ar putea indica în adevăr o stare sufletească extra-ordinară.

După ce'şi făcură toaleta, într'un chip cât se poate de sumar, după ce cinară cu aceiaşi modestie şi frugalitate ca şi ziua trecută, eraŭ gata de drum.

Armata nu scoase nici un murmur, nici o plângere.

Singur Totor crezu de cuviinţă să comenteze situaţia.

— Cinci banane!... Hm!... Ştiŭ bine că aceasta este o porţie cât se poate de redusă.

Dar nu ne mai rămân de cât douăzeci şi cinci de banane pentru deseară, şi dacă nu vom găsi unde-va noui pro-

viziĭ, vom fi nevoițĭ să răbdăm de foame.

— Dar, domnule, general întrerupse Nelly, cu oare-care ironie, de vreme ce greutatea bananelor constă maĭ mult în coaja lor, nu înțeleg de ce n'am suprima-o...

Foarte bine, miss Nelly, dar cu bananele ce să facem?

— Bananele le vom pune fie-care în buzunare și în modul acesta, și Jenny îșĭ va avea mâinele libere.

— Drace!.. Cum de nu m'am gândit maĭ de mult la lucrul acesta?..

«Miss Nelly îțĭ declar că merițĭ funcțiunea de șef de stat-major».

Și îșĭ continuară drumul printre arborĭ giganțĭ aĭ pădureĭ, cântând și glumind ca niște școlarĭ în vacanție.

Din timp în timp însă, se auzeaŭ în depărtare focurĭ de pușcă. Eraŭ niște focurĭ înăbușite, dar destul de lămurite pentru ca să nu te poțĭ înșela în privința direcțieĭ lor.

Focurile acestea porneaŭ dintr'un vast semi-cerc, care îmbrățișa și închidea o mare parte a pădureĭ, în așa mod, în cât orĭ ce posibilitate de retragere trebuia să fie eliminată.

— Nu mĕ înșel, spunea Totor, suntem urmărițĭ de o trupă numeroasă, de niște oamenĭ carĭ cunosc bine ținutul.

Aceiașĭ situație ca odinioară, în Australia, când ne-am urcat în arborele acela gigant, împreună cu scumpul nostru Bo... Numaĭ că, aicĭ, împrejurările mi se par ceva maĭ grave!.

— Da, răspunse Merinos, am devenit o adevărată pradă; vom fi îngrămădițĭ unde-va, într'un colț, de unde ne va fi cu neputință să maĭ scăpăm.

— Eĭ bine! domnilor, întrerupse Nelly, să înaintăm fără încetare, fără popas.... Părerea mea este că numaĭ în modul acesta vom putea scăpa din ghiara banditilor.

— Dar nu te temĭ de loc că veĭ obosi, miss Nelly? întrebă Totor cu oare-care neliniște.

«Căldura este foarte mare, și noĭ nu vom putea lupta mult cu dânsa.

— Eĭ așa! rĕspunse îndrăzneața fată hohotind; nicĭ odată nu m'am simțit maĭ în putere de cât azĭ.

Și puindu-se în fruntea coloaneĭ, adăugă:

— Maĭ repede, d-le general!. maĭ repede!.. Să iuțim pașiĭ!

Totor, care îșĭ călăuzea trupa cu busola în mână, abia o putea urma.

Din nenorocire, dânsul nu cunoștea efectele primejdioase pe care putea să le aibă un ast-fel de entuziasm.

Mersul acela accelerat produse în organizmul tinereĭ fete o ridicare bruscă de temperatură. Respirarea îĭ deveni zgomotoasă și circulația sângeluĭ nu se maĭ făcea regulat.

Era un început de asfixie.

După o oră de drum Nelly se opri; ducânându-șĭ mâna la ochĭ, murmură:

— Ah!.. Dumnezeule!..

Totor o văzu înroșindu-se, apoĭ îngălbenindu-se și se înfioră pînă în fundul inimeĭ sale. El văzu că Nelly era să'șĭ piarză echilibrul și repezindu-se s'o susție, exclamă:

— Miss Nelly!.. Ce se întâmplă? Ce aĭ?..

Merinos, Mary și Jenny, carĭ urmaŭ la o oare-care distanță, alergară îndată. Tînărul american, turburat, borborosea:

— Nelly!. Surioara mea!.. Ah!.. Dumnezeŭ să aibă milă de noĭ!..

Nelly stătea acum întinsă la pământ, rezemată de brațul luĭ Totor.

Ea îșĭ plimba privirea-ĭ stinsă de jur-împrejur și murmura:

— Nu va fi nimic... nu vĕ fie teamă... Harry... prieteniĭ meĭ...

«Dar.... nu vĕ maĭ văd.... Simt cum adorm...

— Moare!.. gemu Harry, în timp ce Totor, maĭ palid de cât însășĭ tînăra fată, îl privea cu niște ochĭ nebunĭ.

Sărmaniĭ copiĭ, pe carĭ 'ĭ-am văzut atât de curagioșĭ în fața celor maĭ marĭ pericole, rămaseră ca fulgerațĭ în fața acesteĭ catastrofe neprevăzute.

Curajul lor de luptătorĭ, sîngele lor rece de oamenĭ încercațĭ, pe carĭ nimic nu-ĭ putea uimi, inițiativa lor de aventurierĭ, toate fură zdrobite de răul acela neașteptat, care primejduia viața uneĭ surorĭ, a uneĭ amice.

Numaĭ singură mis Marry îșĭ maĭ păstrase oare-care sînge rece.

— D-lor, zise dînsa cu vocea poruncitoare, duceți-vĕ, vĕ rog, de căutațĭ puțină apă; d-ta, Jenny, rămâĭ cu mine.

«Dar repede, vĕ rog; nu vĕ temețĭ... Imĭ iaŭ eŭ toată răspunderea.

Apă!.. Dar de unde să găsească apă? A!.. Ișĭ aduceaŭ aminte... Pe hartă era însemnat un rîŭ, la o mică distanță.

Se îndreptară iute, într'acolo, îșĭ umplură căștile și după o lipsă de zece minute, fură îndărăt.

In timpul acesta Mary descheiase haina bolnaveĭ, ajutată de Jenny, îĭ fricționase cu putere pieptul și brațele.

Apoĭ, văzând-o mereŭ nemișcată, cu buzele vinete, cu ochiĭ închișĭ, practică cu multă băgare de seamă tracțiunile ritmate ale limbeĭ.

In momentul în care ceĭ doĭ amicĭ, palizĭ, plinĭ de neliniște, se întorceaŭ, Nelly suspină adânc și deschise ochiĭ.

Ea îșĭ zări prieteniĭ, le surîse și încercă să vorbească, dar nu reuși.

Cu toate acestea situația era acum maĭ liniștitoare.

— Eĭ bine, miss Marry? întrebă Totor, cu vocea tremurândă de mânie.

— Vezĭ bine, d-le, răspunse curagioasa americană, situația este mult maĭ bună acum... mult maĭ bună...

— Un tulger de insolație... nu-ĭ așa, miss Marry?

— Da, d-le, un tulger de insolație, care ar fi putut să fie mortal, dar care, din fericire, nu va cere de cât o singură zi de odihnă.

Ceĭ doĭ amicĭ schimbară o privire plină de desperare și Merinos murmură:

— Peste două-spre-zece ore, și poate înainte chiar, bandițiĭ ne vor fi ajuns.... maĭ nu este așa, Totor?

Totor clătină din cap, rămase un moment gânditor și răspunse:

— Lucrul este absolut sigur!..

«Și cu toate acestea trebue ca miss Nelly să se odihnească nu două-sprezece, ci două zecĭ și patru de ore. Pe de altă parte, pentru a scăpa din ghiarele luĭ Dick, trebue numaĭ de cât să înaintăm...

— Dar lucrul acesta este cu neputință!

— Nicĭ de cum! Dovada vom avea-o fără întârziere.

— Ah, Totor, de sigur că aĭ din noŭ vre-un plan... vre-una din acele ideĭ fericite, din acele ideĭ de geniŭ carĭ de atâtea orĭ ne-aŭ scăpat din cele maĭ încurcate situațiĭ.

In timpul acesta miss Marry spălase fața bolnaveĭ cu apă și miss Melly îșĭ revenea în fire încetul cu încetul.

Merinos îngenuchiase cu dulceață lângă sora sa și sărutând-o pe frunte, îĭ spunea:

— Speră, mica și drăguța mea Nelly... Speră și fiĭ liniștită... Și maĭ cu seamă n'avea nicĭ o teamă. Totor a făgăduit să ne salveze încă odată.

Ea întinse mâna parizianuluĭ și cu unul din acele surîsurĭ triste, care 'ĭ dădeaŭ un farmec special, murmură:

— Mulțumesc, d-le general!

Totor o contempla extaziat și strângându-ĭ mâna, răspunse:

— Ne-aĭ făcut să murim de frică, miss Nelly.

«Ne pierduserăm cu toțiĭ capul și mĕ întreb ce ne-am fi făcut fără prețiosul ajutor al d-șoareĭ Marry.

«Dar acum nu prea avem multă vreme de vorbit... Avem zece minute înaintea noastră pentru a fabrica o targă...

— O targă?.. Cred că nu în modul acesta aĭ de gând s'o transportăm pe miss Nelly?

— Ba da; pînă la rîŭ.

— Și după aceea?

— După aceea ce va maĭ fi veĭ vedea.

«De o cam-dată să ne apucăm repede de lucru.

Și ceĭ doĭ tinerĭ lucrară cu atâta activitate, în cât peste o jumătate de oră miss Nelly, fără să fi suferit cea maĭ mică zguduitură, era transportată pînă la rîŭ.

In cea maĭ mare grabă i se pregăti un pat de fugere și fu lăsată să se odihnească.

— Acum, toată lumea la lucru, ordonă Totor.

— Să începem fără întârziere... Maĭ întâiŭ d-șoarele... D-ta, d-șoară Marry, veĭ culege împreună cu Ienny plantele acelea lungĭ pe carĭ le vezĭ colo.

« Trebue să fie planta aceea care a fost botezată «fornium tenax».

— Totor, întrerupse Merinos, tu eştĭ un adevărat savant!..

— Să lăsăm laudele acum...

«Aşa dar d-voastră, continuă dînsul, veţĭ rupe plantele acelea şi le veţĭ lega una de alta.

«Sunt nişte plante cărnoase şi fibroase şi vom putea face din ele nişte fringhiĭ excelente.

«Cât despre noĭ, micul meŭ Merinos. vom pregăti lemnul necesar pentru construirea uneĭ plute.

— Bravo, Totor, bravo!.. Da, da, să construim o plută!..

Şi toţĭ patru începură lucrul cu o activitate febrilă.

In timpul acesta miss Nelly stătea întinsă pe patul de fugere şi-ĭ privea cugetătoare.

Cugeta la viaţa pe care o lăsase în urmă şi la aceea pe care o întâlnea acum. Cugeta la varietatea nestârşită pe care o prezintă natura şi la curajul acelora carĭ pornesc în explorarea unor regiunĭ necunoscute, ştiind bine ce primejdiĭ îĭ aşteaptă.

Şi fără de voe îşĭ spunea că dînsa nicĭ o dată n'ar fi avut curajul să întreprindă cu bună ştiinţă călătoria plină de aventurĭ pe care numaĭ întâmplarea o adusese.

Admira curajul, inteligenţa, sîngele rece al francezuluĭ acela, care plecase să facă înconjurul lumeĭ nepăsător de primejdiĭ, despreţuitor al vieţeĭ uşoare.

«De câte orĭ nu trecuse dânsul prin pericole de moarte..

«Şi fără să ştie de ce, cu toată situaţia tristă în care se aflaŭ, cu toată senzaţia dureroasă, care îĭ chinuia corpul şi maĭ ales capul, un fior dulce o cuprinse, şi căzu în reverie.

In timpul acesta, ceĭ douĭ tinerĭ, ajutaţĭ de preţioasele lor tovarăşe, construiseră o plută.

Totor îşĭ întrebuinţase toată puterea sa de muncă şi de imaginaţie, pentru ca lucrul să fie cât maĭ bunĭ şi cât maĭ repede terminat.

Şi pe când mâinele i se mişcaŭ cu o repeziciune aproape vertiginoasă, flecărea mereŭ:

— Aşa, d-le Dick, foarte bine! D-ta, îţĭ închipuĭ că veĭ pune mâna pe noĭ cu cea maĭ mare uşurinţă... Eĭ bine!... veĭ avea prilejul să vezĭ că te-aĭ înşelat.

«Aşa, Merinos, să strângem bine fringhiile. Va fi o plută în adevăr solidă.

«Miss Marry, legaţĭ maĭ strâns... c'apoĭ, pe urmă' rămânem în mijlocul apeĭ.

«Biata miss Nelly, ce răŭ trebue să-ĭ pară că nu poate veni şi dânsa la lucru.

«Dar, tăcere!.. Scumpa noastră bolnavă a adormit... S'o lăsăm să se odihnească în linişte.

Un somn bun este cel maĭ eficace dintre toate leacurile.

Şi în tăcere, ceĭ patru tinerĭ îşĭ văzură înainte de lucru.

După treĭ ore de activitate nebună pluta era gata, aşteptându-şĭ călătoriĭ, pe apă.

Merinos cu mâinele încrucişate pe piept privea opera cu admirare.

— Oh! Totor, murmură dânsul, tu eştĭ un adevărat artist.

«Nicĭ odată n'aş fi crezut că în mijlocul unuĭ pustiŭ, cu mijloacele reduse pe care le avem noĭ, să putem fabrica o asemenea luntre.

— Tăcere, întrerupse Totor. Nevoia este cel maĭ bun învĕţător. Multe lucrurĭ, care în unele momente ni se par absolut imposibile, devin foarte simple dacă le privim cu maĭ multă luare aminte. (Va urma)

Un şef de trib şi soţia sa din Noua-Guinee

RASELE DIN NOUA-GUINEE

O pereche princiară

Trebue să reamintim că Noua-Guinee, care de atâta timp se împotriveşte cu o încăpăţânare aşa de energică sforţărilor tuturor exploratorilor şi misionarilor, este populată de rase foarte diferite.

Bizara pereche pe care o reprezintă ilustraţia noastră, nu pare de loc a aparţine mareĭ familiĭ a papuaşilor, de şi rasa aceasta a dat naştere multor familiĭ diferenţiate, care cu înlesnire ar putea fi luate drept rase particulare.

După toate probabilităţile, acest şef neo-guineean şi soţia sa, aŭ în

vinele lor o puternică doză de singe malaez.

Dacă ochiĭ lor nu sunt alungiţĭ în formă de migdală, în schimb trăsăturile feţeĭ sunt mult maĭ fine de cât acelea ale papuaşilor proprii zişĭ; buzele lor sunt maĭ puţin groase şi mult maĭ elegant desemnate.

Insă părul lor linos le dovedeşte rudenia cu papuaşiĭ; poziţiunea picioarelor femeeĭ ne arată de asemenea că ne aflăm în faţa uneĭ rase primitive.

Ornamentele de dinţĭ de fiară, pe carĭ le zăriţĭ la gâtul acestor indigenĭ, ne dovedesc că dânşiĭ fac parte dintr'un trib de vânătorĭ.

Printre dinţiĭ aceştia putem recunoaşte şi caniniĭ aceleĭ speciĭ de maimuţe care este atât de deasă în pădurile virgine ale Noueĭ-Guinee.

Insula este locuită încă de multe populaţiĭ antropofagice, carĭ, la adăpostul nepătrunselor pădurĭ virgine, vor maĭ celebra multă vreme oribilele lor ospeţe de carne omenească.

V. F.

Pe insula Sumatra

———

La ospiciul de nebunĭ din oraşul Vera. Cruz se afla internat în anul 1898, un bĕtrân marinar portughez, care în repetate rîndurĭ istorisise tovarăşilor sĕĭ următoarea naraţiune stranie:

«Pe când înaintasem în oceanul Atlantic, după pescuirea balenelor, corabia «Mira» pe care pluteam, fu surprinsă de o furtună, tocmaĭ în mijlocul nopţeĭ. Intunericul fiind prea mare, valurile agitate ne împinseră fără direcţie prin spinoasele unde ale măreĭ, carĭ năvăleaŭ cu furie să intre în vas. La cârmă nimenĭ nu maĭ sta, pe catart nu ne puteam urca, pânzele eraŭ întinse şi scările gata a se rupe din cauza neîntreruptelor oscilaţiunĭ. Şase-zecĭ camarazĭ aĭ meĭ păstraŭ o atitudine îngrozitoare, ca uniĭ ce aşteptam mereŭ momentul când trebuea să perim cu toţiĭ în adâncurile Oceanuluĭ. Căpitanul însă părea maĭ curagios ca noĭ. De când vasul începuse să urce şi să alunece pe pantele munţilor de valurĭ, el rezemat de un catart, privi necontenit spre un punct ce şi-l fixase.

«— Suntem scăpaţĭ copiĭ — ne zise după un sfert de ceas de observaţie. Vedeţĭ punctul luminos ce luceşte în direcţia în care ne împinge vântul?

«— Il vedem! strigară marinariĭ.

«— Eĭ bine, dacă valurile nu ne vor înghiţĭ maĭ înainte de a ajunge acolo, atuncĭ vom debarca pe ţărmurile unuĭ far.

«— Un far Atlantic! asta e de necrezut! exclamă unul din noĭ.

«Intr'adevĕr era ceva fenomenal—zise marinarul nebun, întrerupând şirul povestireĭ,—să admitem un asemenea lucru în cea maĭ puţin explorată parte a oceanuluĭ. Cu toate astea, la o distanţă cât bate o puşcă, se zărea o mică lumină misterioasă, care cu tot vârtejul elementar şi obscuritatea nopţeĭ, strălucea în mod perceptibil la maĭ mulţĭ metri înălţime d'asupra nivelului măreĭ. Ne indica un asil ospitalier? ne făcea să vedem un far pe care trebuia să'l evităm? Nu. Era o strălucire ce ne prevedea ora la care ne aştepta o moarte sigură.

Şi într'adevĕr îndată ce vasul se înecă pe jumĕtate în apă, lumina care până atuncĭ lucise falnic, se stinse ca prin farmec.

O sută de detunăturĭ de arme infernale răsunară; şease-zecĭ de oamenĭ aĭ corăbieĭ căzură ţipând cu disperare sub durerea sfărâmăturilor de plumb care le sdrelise creeriĭ şi le fărâmaseră membrele. Numaĭ douĭ rămăsesem pe picioare; eŭ m'am aruncat rănit în mare, iar căpitanul fiind făcut prizonier l'am părăsit parlamentând, cu şeful uneĭ cete de oamenĭ îmbrăcaţĭ în fier, cu capetele acoperite de căşcĭ cu visiere strălucitoare şi cu o înfăţişare atât de fantastică în cât fulgerile îĭ făceaŭ îngrozitorĭ. Eŭ, cu sângele îngheţat, cu părul sbârlit, cu o căutătură sălbatecă, mă luptam cu valurile, de teamă să nu fiŭ urmărit. Aceĭ spectri atât de misterioşĭ, acele forme înfiorătoare din acel port tot neaşteptat, nu le maĭ pot uita nicĭ odată. Cu toate că'mĭ făceaŭ groază zărindu-ĭ când înotam, totuşĭ 'ĭ-am urmărit cu privirea până aŭ predat corabia şi 'ĭ-aŭ dat drumul în adâncime. Odată aceasta făcută, eĭ aŭ dispărut într'o clipă, iar eŭ am remas izolat în ocean, puţin smintit de frica ce simţisem. Ceva îmĭ remăsese în memorie; era un nume, acela al pământuluĭ nenorocit, unde căpitanul a căzut prizonier şi cuvînt i s'a spus în momentul predăreĭ că e la Sumatra.

«Amiciĭ meĭ, Sumatra m'a făcut să devin nebun, şi orĭ de câte orĭ mĭ aduc aminte de fantasticul sĕŭ popor, simt o atât de mare frică, în cât încep să scot nişte vocĭ de idiot. Acum dacă mĕ găsesc printre voĭ, nu datoresc lucrul acesta de cât povestireĭ naufragiuluĭ nostru dinaintea Sumatreĭ; căcĭ când un bastiment cu pavilion mexic n m'a scos după 12 ore de luptă cu valurile, oameniĭ luĭ m'aŭ tratat aproape de smintit.

Nebun sunt—sfârşi Grenadier, căcĭ astfel se numea—dar Sumatra există necunoscută în ocean, şi voĭ muri poate, fără ca acest pământ să fie descoperit.

Aşa a şi fost. Eroul a murit la ospiciŭ la 1898, povestind naufragiul de la Sumatra în mijlocul hohotelor de rîs, ale unuĭ auditor de felul sĕŭ.

Sumatra nu a fost cunoscută în secolul XVIII, căcĭ afară de Grenadier, nimenĭ nu a putut afirma existenţa eĭ.

Farul care 'şĭ răspândea fantastica-ĭ lumină miĭ de chilometriĭ, departe, a continuat a trage mult timp în urmă vasele rătăcite şi surprinse de nopţĭ furtunoase. El îşĭ păstra lumina până ce vasul se apropia, şi îndată ce o mică distanţă îl despărţea de ţărm, se întuneca, obscuritatea devenea inpenetrabilă, detunarea a zecimĭ de arme asurzea ţipetele oamenilor ce cădeaŭ zdrobiţĭ de gloanţe şi când nicĭ unul nu maĭ respira, eraŭ jefuiţĭ, vasul prădat şi scufundat apoĭ in adâncimea oceanuluĭ.

D. Fey

Culisele unuĭ circ

———

Sir Joe Semley, care a fost acum vre-o cincĭ-spre-zece anĭ, unul dintre ceĭ maĭ extra-ordinarĭ «clovnĭ dresorĭ» aĭ Americeĭ, este astă-zĭ un foarte onorabil gentleman, de o corecţiune absolută; nimic în faţa sa roză, în ochiĭ săĭ cu expresia foarte dulce, nu-ţĭ maĭ aminteşte figura plină de făină a clovnuluĭ de a'tă-dată.

Dar sub aparenţa sa de onestă şi perfectă burghezie, fostul clovn a maĭ păstrat încă în inima sa iubirea de circ, o iubire neraţionată şi violentă, o adevărată patimă.

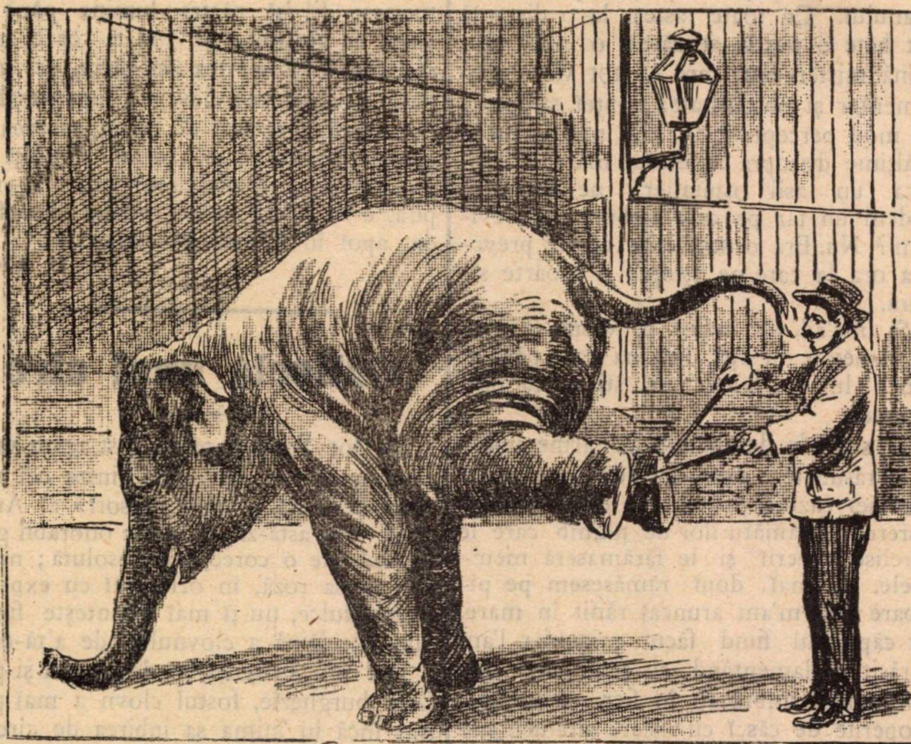

Pachetul viŭ

Iubirea aceasta îl obligă să retrăiască în fie-care zi, macar un moment, în mijlocul, în mediul care-ĭ este scump. Oameniĭ şi animalele—maĭ ales animalele,—aŭ remas ceĭ maĭ bunĭ prietenĭ aĭ săĭ.

Adese-orĭ el îşĭ petrece după amiazĭ, ore întregĭ, cu animalele de circ, vechile sale cunoştinţe de altă dată.

Elefantul Jepp ştie multe lucrurĭ în această privinţă. Şi numaĭ Joe Semley. ştie câte bucăţĭ de zahăr l'a costat pe dânsul dresarea acestuĭ elefant.

Reverența elefantului

A'l întovărăşi pe Joe Semley în una din pitoreştile sale vizite, ni s'a părut lucru foarte interesant. L'am întovărăşit decĭ, şi cu acest prilej, am luat maĭ multe fotografiĭ pentru cititoriĭ noştri. Dăm astă-zĭ pe cele două carĭ ni s'aŭ părut maĭ originale.

Scena se petrece pe pista unuia dintre circurile parisiene.

Figura reprezintă o grupă omenească.

— Nu-ţĭ fie teamă Fogo, nu te voĭ lăsa să cazĭ!

— Este fiul meŭ, ne încredinţează Joe Semley; n'are de cât treĭ anĭ şi jumătate. Dacă va merge pe urmele tatăluĭ sĕŭ, cred că va deveni un bun gimnastic. Dă de pe acuma semne bune.

Maĭ încolo—căcĭ eram în mijlocul uneĭ repetiţiĭ de circ—un jongleur făcea o figură foarte grea; aceea pe care o reprezintă prima noastră figură.

— E un adevĕrat artist, mĕ asigură Joe Semley. A avut maĭ multe meseriĭ; în cele din urmă s'a oprit la gimnastică şi se pare că a nemerit o bine.

Omul pe care 'l aveam în faţa noastră era în adevĕr un echilibrist de forţă. Legile muschiulare, legile echilibristice, nu maĭ aveaŭ nicĭ un secret pentru dînsul. Le cunoştea aşa de bine, în cât ar fi putut să spue maĭ dinainte, care mişcare de forţă era posibilă, şi care nu.

Maĭ încolo, alţĭ oamenĭ eraŭ ocupaţĭ cu îmblânzirea animalelor.

Am putut vedea câtă dibăcie trebue să întrebuinţeze bieţiĭ oamenĭ, pentru a ajunge să învingă îndărătnicia animalelor.

Dar se pare că exerciţiile acestea nu prea prezentaŭ mult interes pentru sir Joe Semley, căcĭ mĕ invită să trec maĭ departe.

— Vino să vezĭ elefantul, îmĭ zise el, e foarte interesant.

In adevĕr era un lucru pentru care făcea să'ţĭ daĭ puţină osteneală.

Elefantul, foarte docil, manevra ca un adevĕrat savant. Executa nişte mişcărĭ foarte grele, după cum se poate vedea din a doua noastră figură.

— E un animal excelent! un animal excelent! aprobă sir Semley, clătinând din cap.

Am plecat cu reflecţia că adese-orĭ repetiţiile dintr'un circ, pot fi maĭ interesante de cât însăşĭ reprezentaţiile.

Alexandru

OMUL ŞI NATURA

In Corsica, doliul se poartă timp de zece anĭ, câte odată chiar şi maĭ mult.

*

Industria pianuluĭ a început să devie destul de importantă. Franţa fabrică 15 000 de bucăţĭ pe an; Anglia 50,000; Germania 80.000; America 250,000.

*

Pe coasta Germaniei, în spre marea Norduluĭ, se depune o mare cantitate de pământ, numit «Schlick».

In ultimiĭ cincĭ anĭ, domeniul continental a câştigat 5,000 de hectare.

Intinderea terenuluĭ cucerit ast-fel de cincĭ-zecĭ de anĭ este evaluat la 15,000 hectare, dintre care 9,000 sunt locuite, având câte 37 de locuitorĭ pe kilometrul patrat.

*

Cultura bananelor în America centrală, şi maĭ cu seamă în republica Costa-Rica, este o întreprindere care aduce foloase marĭ.

In 1904, s'aŭ plantat 50,000 de acri, care aŭ dat 6,000,000 de regime de banane. Fie-care regim (40 până la 60 fructe), se vinde cu 1 fr. 50. In aniĭ bunĭ foloasele ajung de 60 la sută.

*

Traversarea Sahareĭ a fost de curând efectuată în mod fericit, de către un englez, d. Ham Vischer, care a plecat din Tripoli.

*

In Italia, tabacul este cultivat pe o întindere de 6000 hectare, maĭ cu seamă în regiunea napolitană şi în peninsula Otranto.

*

Pescuitoriĭ de perle de pe coastele Ceylanuluĭ, întrebuinţează de maĭ multe lunĭ radiografia, pentru a şti dacă scoicele conţin perle, fără a maĭ avea nevoe să le deschidă.

*

Femeĭ cu gâtul de girafă. — Dacă pentru poeţiĭ noştri, un gât de lebădă constitue unul dintre principalele elemente ale frumuseţiĭ feminine, negriĭ de pe Coasta de Ivoriu nu se mulţumesc numaĭ cu metafore.

Oameniĭ aceştia nicĭ nu concep femee frumoasă, care să nu fie înzestrată cu un adevĕrat gât de girafă.

Pentru care motiv, fetele lor, întrebuinţează tot soiul de şiretlicurĭ, pentru a'şĭ desvolta farmecul acesta.

Din cea maĭ mică copilărie, li se pune în jurul gâtuluĭ un colier de ivoriu, la care se adaogă mereŭ câte un inel, pe măsură ce gâtul creşte.

Mulţămită acestuĭ procedeŭ, vezĭ unele femeĭ oferind aspectul cel maĭ bizar; lăţimea colieruluĭ de ivoriu a devenit atât de considerabilă, în cât capul pare cu totul despărţit de trup.

*

La un bal mascat, dat în oraşelul Grasengrün (Austria) preţul intrăreĭ era fixat după greutatea persoaneĭ. Un cântar fusese aşezat la intrare şi se percepea un leŭ pentru fie-care 35 de kilograme, saŭ fracţiune.

*

In Statele-Unite, emigrarea creşte mereŭ. Iată bilanţul emigranţilor europenĭ în 1906:

Englejĭ, scoţienĭ, irlandezĭ	121,275
Germanĭ	83,000
Scandinavĭ	62,000
Italienĭ	225,000
Austriacĭ	260,000
Israeliţĭ	138,000
Polonezĭ	100,000

Cel maĭ puternic contingent se în-

dreptează spre New-York, Boston, Milwankee şi Chicago. La Chicago sunt 170,000 de germanĭ, la Milwankee germaniĭ reprezintă 60% din populaţie. La New-York, colonia evreiască numără 600 miĭ de suflete.

*

Un urs care vorbeşte. — Circul Hengler, care actualmente se află la Londra, posedă un fenomen unic în genul sĕŭ: un urs care vorbeşte.

Ursul acesta nu se mulţămeşte să facă cele maĭ variate exerciţiĭ pe trapez. El ştie să răspundă într'un mod distinct, «yes» şi «no».

Când îmblânzitorul sĕŭ îl întreabă:

— Mi se pare că ţi-ĭ sete, ce voeştĭ să beĭ?

— A drop of rum, răspunde ursul, (un pic de rom).

Se pare că arta de a ĭ face pe urşĭ să vorbească este foarte grea; de aceea îmblânzitorul este foarte mândru. El declară că în curând vocabularul elevuluĭ sĕŭ se va îmbogăţi într'un mod simţitor.

*

Zilele trecute a încetat din viaţă, în Anglia, un om al căruia unic frate murise cu 140 de anĭ maĭ înainte.

Iată socoteala.

Tatăl săŭ se însurase la 18 anĭ şi avusese un copil, care moare după douĭ anĭ.

La 64 de anĭ, acelaş tată avu un alt copil.

Eroul nostru moare în vîrstă de 96 de anĭ, care adunaţĭ cu ceĭ 44, fac tocmaĭ 140.

E o cifră pe care nu ţĭ vine s'o crezĭ la prima vedere.

E adevărat că întâmplările de soiul acesta sunt destul de rare; căcĭ în adevĕr, puţinĭ sunt aceea care maĭ aŭ copiĭ la o vârstă de 65 de anĭ.

Sapiens

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Amândouĕ trăsurile se opriră şi Max se repezi în spre tinerile femeĭ.

Romancierul avu un strigăt de adâncă durere, de despeiare.

Violeta, plină de sînge, cu faţa galbenă ca ceara, stătea întinsă în braţele duceseĭ, şi-l privea cu ochiĭ eĭ marĭ, albaştri, măriţĭ şi maĭ mult încă, de durere.

— Focul de puşcă, murmură Sara, cu o voce abia înţeleasă... Glontele i-a străbutut umărul; n'am înţeles nimic la început, dînsa nu spunea nimic... Adiniaurĭ numaĭ, am băgat de seamă că-şĭ perdea cunoştinţa... am văzut sîngele.

Şi cum Max îşĭ perduse capul, ne maĭ ştiind ce să facă, blonda englezoaică murmură.

— Dacă aş fi strigat, d-tră aţĭ fi oprit trăsura, şi acum am fi din noŭ prizonierĭ.

Şi capul îĭ căzu peste spate. Ajunsese la marginea puteriĭ şi a curajuluĭ.

CAP. VI

O popularitate neprevăzută

Max Soleil îşĭ înăbuşi un suspin.

Dar o inimă delicată îl dădu într'o parte cu dulceaţă.

Lasă-mĕ pe mine să lucrez, îĭ şopti o voce la ureche.

Max ridică ochiĭ; Mona era în picioare, în faţa luĭ.

Nebuna prinsese câte-va cuvinte, şi îndată se operase în spiritul eĭ acea luciditate uimitoare, de care dăduse dovadă de maĭ multe orĭ.

Ea deschise caseta cu tuburile luminoase, şi fără să stea o singură clipă la îndoială, alese numărul treĭ.

Scoase lentila măritoare fixată la capătul cilindruluĭ transparent, capăt care sămăna acuma cu acela al uneĭ eprubete obişnuite.

Şi pe când lucra ast-tel, dădea ordine.

— Descoperiţĭ rana, şi spălaţi-o bine, spunea dînsa.

Sara, plină de încredere în geniul sărmaneĭ sale amice, care devenia uimitoare îndată ce era vorba de razele luminoase, asculta fără nicĭ o împotrivire.

Umărul alb al frumoaseĭ fete apăru gol... Pe pielea satinată, deasupra claviculeĭ, era o gaură sîngerîndă.

Glontele străbătuse omoplatul drept, prin mijlocul săŭ.

Mona, plină de gravitate, apropie tubul de rană.

O lumină violetă se răspândi de jur împrejur; scena aceia, în mijlocul nopţeĭ, în tăcerea solemnă a câmpieĭ, devenia aproape fantastică.

Vizitiĭ priviaŭ, încremeniţĭ. Din timp în timp îşĭ făceaŭ cruce, şi murmuraŭ câte ceva, cu voce înceată.

Fără îndoială adresaŭ rugăciunĭ fierbinţĭ celor şease sute de feţĭ sfinte ale D-zeireĭ pentru a avea milă de sufletele lor păcătoase.

— Ce voeştĭ să facĭ domnişoară? întrebă romancierul, incapabil de a se maĭ stăpâni.

Dar fiica generaluluĭ Labianov păru că nu-l aude.

Atuncĭ, Sara repetă întrebarea.

De astă dată, nebuna surîse, şi răspunse cu dulceaţă.

— Aicĭ, în mijlocul câmpuluĭ, ne este cu neputinţă să ĭ aducem vre-o îngrijire. Până când vom ajunge la vre-o locuinţă omenească, biata fată ar putea să moară din pricina prea mareĭ perderĭ de sînge.

— Să moară! gemu Max.

Dar ducesa îĭ făcu semn să tacă, şi nebuna continuă:

— Opresc pierderea sîngeluĭ.

— Cum asta?

— Razele violete ard... Eŭ voiŭ cicatriza numaĭ, de vreme ce am scos lentila... Alt-fel carnea ar fi carbonizată.

Tubul îşĭ răspândea lumina sa violetă pe umărul alb al bieteĭ Violete. Sub influenţa sa se producea o acţiune înceată de stingere a celulelor. Se vedea bine cum se contractează fibrele.

Cu toţiĭ tăceaŭ.

Toţĭ, în prada uneĭ emoţiĭ de nedescris, îşĭ ţineaŭ privirile îndreptate spre acea copilă lipsită de raţiune, fără a căreia intervenţie Violeta avea să-şĭ peardă viaţa.

In sfârşita, Mona retrase instrumentul, puse lentila la locul eĭ şi o închise în casetă.

— Acum bandajaţĭ rana, ordonă dînsa, şi pe urmă să pornim la drum fără întârziere. Va fi o bandajare momentană. In prima localitate la care vom ajunge trebue să cerem neapărat ajutorul unuĭ medic.

Mona se aşeză la locul eĭ în telegă şi rămase nemişcată. Părea acum că uitase cu totul de aceia carĭ o întovărăşeaŭ.

In orĭ-ce alte momente ceĭ-l'alţĭ s'ar fi mirat de acea puternică şi bizară forţă de luciditate în creerul uneĭ nebune. Dar acum preocuparea lor era prea mare pentru ca să se maĭ poată gândi la alt-ceva.

Eroica englezoaică, care răbdase o durere aşa de mare, numaĭ pentru a nu întârzia fuga amicilor sĕĭ, trebuia salvată cu orĭ-ce preţ.

Sara, ca şi Max, cugeta:

— Ar fi monstruos ca fetiţa aceasta să moară după ce ne-a salvat.

Tînăra fată fu îmbrăcată, instalată cât se putu maĭ bine în trăsură şi porniră din noŭ la drum.

Nu maĭ mergeaŭ acum în galop, ca la plecare; mergeaŭ încet, ferindu-se de gropĭ, pentru a cruţa viaţa aceleia care înţelesese un devotament aşa de frumos, aşa de măreţ, aşa de sublim.

Abia a doua zi ajunseră la Berna, mică staţiune de pe linia Rostov Kişinăŭ-Odesa.

Infăţişarea găreĭ era cu totul bizară.

Drapelul roşu fâlfâia în vestul clădireĭ.

In locul funcţionarilor în uniforme corecte, apărură nişte oamenĭ îmbrăcaţĭ în cămăşĭ colorate, în bluze de lucrătorĭ.

Linia ferată era acum exploatată de către agenţiĭ revoluţieĭ.

De alt-fel, călătoriĭ fură primiţĭ cât se poate de bine; maĭ ales când se află că tînăra fată fusese rănită de un glonte

care pornise din puşca unuĭ soldat al ţarului, cu toţiĭ manifestară pentru noul venit cel maĭ viŭ interes.

Uniĭ alergară îndată după medic, alţiĭ căutară medicamente în biurourile găreĭ.

Max şi ducesa fură ajutaţĭ pentru a transporta corpul neînsufleţit al d-reĭ Violeta Fowler, în biuroul şefuluĭ de gară, care luase fuga, lăsând totul pe mână revoluţionarilor.

Acela care îndeplinea acuma funcţiunea de şef de gară, puse tot personalul în mişcare, pentru ca să'şĭ poată mulţămi pe depl'in oaspeţiĭ.

Şi în mijlocul mişcăreĭ generale, dînsul monologa ast-fel :

— Cred că fetiţa aceasta trebue să fie cu orĭ-ce preţ vindecată !... Hamal, aleargă la bufet, şi adu repede bere şi votkă.

... Lovită de către un soldat al Ţaruluĭ, de către un reprezentant al autocraţieĭ absolute !.. O fată aşa de frumoasă !.. Grigoroff, nu-ĭ aşa că fetiţa aceasta este de o frumuseţe deosebită ?... Şi pe lângă asta, e şi englezoaică !.. Oh !.. soldaţiĭ Ţaruluĭ aŭ început să tragă acuma şi în englezĭ !.. Machlov, aleargă în cabinetul sub inspectoruluĭ !.. Este acolo saltea moale de lână. Biata fată se va simţi maĭ bine ast-fel. Ah !.. ah !.. Anglia va reclama, va cere satisfacţie, şi reprezentanţiĭ autocraţieĭ vor vedea că nu pot fi masacraţĭ şi englezii cu uşurinţa obişnuită pentru bietul popor rus.

Max, prea dureros impresionat, nu înţelegea aproape nimica din valurile acestea de cuvinte. Vorbele ajungeaŭ până la dânsul, dar se perdeaŭ într'un murmur neînţeles. El îĭ lăsa pe toţĭ să-ĭ strângă mâinele cu cordialitate ; se simţea bine în tovărăşia acelor oamenĭ cu figurile energice, dar nu ştia bine ce face.

— Şi încotro o conduceţĭ pe d-ra aceasta ? întrebă în cele din urmă, şeful găreĭ.

— La Odesa.

— La Odesa ?... Ah !.. veţĭ fi primiţĭ acolo într'un mod triumfal, v'o garantez !.. Nicĭ chiar unuĭ guvernator nu i s'ar face o asemenea primire !. Dar ce zic eŭ !... Nicĭ chiar Ţaruluĭ însuşĭ !... Rănită de un soldat al autocraţieĭ, englezoaică, şi mergând la Odesa !.. Ce primire !.. Ce primire !..

Apoĭ, lovindu-se cu mâna peste frunte :

— Mĕ duc să trimet veste comitetuluĭ general... Cel puţin, meritul va fi în parte şi al meŭ.

Romancierul nu se gândi să-l oprească.

Maĭ întâiŭ, dânsul nicĭ nu ascultase cuvintele şefuluĭ de gară. Şi apoĭ valul acela tumultos de cuvinte, în nişte momente în care dînsul nu era preocupat de cât de un singur gând, de o singură dorinţă îl supăraŭ, îl enervaŭ.

Tînărul romancier era aşa de emoţionat, în cât aerul i se părea greŭ de respirat, şi inima părea prea mare pentru locul eĭ din camera toracică.

Ce-ĭ pasă luĭ de Odesa, de comitetul revoluţionar, de primirea triumfală care avea să i se facă acolo ? El nu se preocupa de cât de venirea mediculuĭ, de venirea mediculuĭ acela care avea să'şĭ lipească urechea de pieptul Violeteĭ şi să pronunţe, un oracol solemn, un oracol de care atârnaŭ acuma două vieţĭ.

Căcĭ Max îşĭ declara acuma, fără nicĭ o revoltă, fără nicĭ un raţionament, fără nicĭ o încercare de împotrivire saŭ de înfrânare, că viaţa sa atârna cu totul de viaţa frumoaseĭ fete saxone.

El se identifica până într'atâta cu frumoasa englezoaică, în cât spunea :

— Vom trăi saŭ vom muri ?

Nu se maĭ gândea că o ast fel de frază îĭ trăda dragostea, făcând o evidentă pentru cel maĭ naiv observator.

In sfârşit, după o aşteptare cam lungă, care pentru Max, maĭ ales, avu durata uneĭ jumătăţĭ de secol, sosi şi medicul. Era un bătrân cu părul alb, cu statura energică, cu privirea dulce, blândă, dar plină de autoritate.

— Doctore, doctore, spune-mĭ dacă va trăi ?

Exclamaţia aceasta dureroasă ţâşni dintre buzele luĭ Max. Inima tânăruluĭ se exprima aproape fără voia luĭ.

Medicul, înţelegând durerea imensă pe care o avea înainte, surâse plin de bună-voinţă şi răspunse :

— Trebue să sperăm în tot d'a-una... Să sperăm.

Fu condus lângă rănită, care acum deschisese ochiĭ, şi privea cu blândeţe în jurul eĭ.

Când auzise strigătul romancieruluĭ, avuse şi dânsa un surâs, pe care medicul îl surprinse.

— Da, da, zise dânsul, vom trăi... Trebue să trăim când iubim. Nu este iubirea oare, singura raţiune a vieţiĭ omeneştĭ ?

Ce ne-ar maĭ rămânea dacă am fi lipsiţĭ şi de dânsa ?

Şi cu o delicateţe, cu o uşurinţă de mişcărĭ pe carĭ ar fi dorit s'o aibă multe femeĭ, el desfăcu bandajul şi sondă cu atenţiune rana, silindu-se s'o ferească pe bolnavă de orĭ-ce durere.

In sfârşit, îşĭ ridică capul, şi adresându-se luĭ Max zise :

— E o rană frumoasă, domnule.

Nicĭ un organ esenţial nu este atins. Glontele a străbătut omoplatul într'o goană vertiginoasă, nelăsând nicĭ o fractură. Şi apoĭ, văd un pansament cu totul fericit. Cu ce naiba aţĭ făcut pansamentul acesta ?

— Eram la ţară, departe de orĭ-ce locuinţă, răspunse Sara ferindu-se de a da explicaţiĭ.

— Oh ! exclamă doctorul, eraţĭ departe de orĭ-ce locuinţă ? Cu atât maĭ bine pentru rănită. In nicĭ un oraş n'aţĭ fi putut obţine un tratament atât de fericit. Observ o cauterizare a răneĭ atât de perfectă, în cât nu mi-o explic de loc. Nicĭ o dată n'am maĭ vĕzut aşa ceva.

Dar toate aceste aprecierĭ eraŭ cu totul indiferente pentru Max.

Violeta avea să trăiască ; acesta era singurul lucru care 'l maĭ interesa pe lume.

Şi-o acoperi cu o privire aşa de drăgăstoasă, în cât ochiĭ tinereĭ fete se umplură de lacrimĭ.

— Oh ! zise dînsa cu dulceaţă, nu mĕ maĭ privi aşa.

— Pentru ce ?

Se înclinase puţin spre dînsa, şi respirarea eĭ se amestecase. Incetişor, cu îndrăzneala aceia particulară fetelor nevinovate, îĭ şopti.

— Acum pricepe că poate cine-va să nu ră bu urie.

Nu maĭ vorbiră. El cuprinse mânele feteĭ şi ochĭ în ochĭ, tăcuţĭ, îşĭ confundară sufletele într'o înţelegere perfectă, cum nu se poate stabili de cât între aceia carĭ iubesc.

Când îşĭ reveniră în fire, când eşiră din extaz, eraŭ singurĭ.

Medicul era un om care avea secretul tuturor delicateţelor : se echipase fără sgomot. Ducesa îl urmase de aproape

(Va urma)

Un naufragiŭ pe Niger

De treĭ săptămânĭ eram popositĭ pe ţărmurile Nigeruluĭ. Ploile torenţiale, carĭ de obiceiŭ cad fără întrerupere din Iulie până în Octombrie, se opriseră pe neaşteptate şi câte-va zile de soare fuseseră îndestulătoare pentru a coborî considerabil nivelul fluviuluĭ.

Speram însă că ploile vor reveni şi vom putea ast-fel să ne continuăm calea în spre Dakar.

Dar zilele treceaŭ una după alta fără să aducă vre-o schimbare situaţiuneĭ noastre ; încercasem de maĭ multe orĭ să ne îndreptăm pluta în spre larg, dar cum eram patru oamenĭ şi mult material, abia înaintam, şi cu asemenea viteză ne-ar fi trebuit un an întreg pentru a ajunge la ţinta călătorieĭ noastre.

Intr'o dimineaţă, pe când unul dintre servitoriĭ noştri ne prepara cafeaua, cel de al douilea se dusese să rupă nişte crengĭ de pe ţărm. Se întoarse însă repede, anunţându-ne că o broască gigantică se plimba pe nisip.

Ne-am îndreptat îndată în spre locul în care se afla animalul.

Un strigăt de uimire ne scăpă când am văzut proporţiile gigantice pe carĭ le atingea animalul. Era o broască în adevăr excepţională chiar pentru părţile acelea ale Nigeruluĭ.

— Cum naiba să facem noĭ pentru a

In curând pluta noastră căpătă o viteză de treĭ leghe pe oră

pune mâna pe acest animal? întrebă d. de I..., tovarăşul meŭ.

— Lucrul este foarte simplu, declară negrul, s'o întoarcem pe spate.

Ne-am îndreptat cu paşĭ încetişorĭ spre broască; dar ea ne simţi şi porni în spre fluviŭ.

Se ştie însă că pe uscat broasca nu se prea bucură de o mare viteză de locomoţie, aşa în cât lesne am ajuns-o.

Am întors-o pe spate, după cum ne-a povăţuit negrul, şi vă declar sincer că cele şease mâinĭ ale noastre n'aŭ fost de loc prea numeroase pentru a îndeplini această operaţie.

Sărmanul animal se zbătea cu desperare, dar nu reuşea să-şĭ revie în poziţia sa normală.

— Ce masă de carne!—observă d. de I...;—ce labe!.. Pare c'ar fi nişte lopeţĭ de luntre!.. A!.. îmĭ vine o idee... La urma urmeĭ de ce n'ar fi broasca aceasta salvatorul nostru?

— Broasca aceasta?

— De sigur!.. Vom construi o plută uşoară, vom lega-o de broască şi vom fi remorcaţĭ cu uşurinţă!..

— Ah!.. ideia d-tale este originală!.

— Şi maĭ cu seamă practică...

— Da, da, aprobă negrul rîzând; bună idee.

Broasca fu lăsată să se zbată în linişte pe când noĭ ne-am apucat cu toţiĭ să lucrăm noua plută.

Lucrul nu fu tocmaĭ greŭ, pentru că aveam toate instrumentele necesare şi lemn din belşug la îndemână.

— Dar, obiectă d. de I..., cum ne vom îndrepta noĭ barca? Broasca va merge unde va crede ea de cuviinţă şi nu ne va fi de loc uşor s'o conducem.

— Drace! e foarte adevărat.

— Ne trebue prin urmare o cârmă; apoĭ un fel de hulube, între carĭ să fie înhămată broasca. Haide să ne complectăm echipagiul.

Şi această nouă operaţie fu terminată în curând; după aceea ne-am transportat pluta în spre fluviŭ.

— Cum să înhămăm acum broasca? zise d. de I... Dacă o vom întoarce în poziţia eĭ normală, ne va scăpa, pentru că nu vom fi destul de puternicĭ spre a o putea reţine.

— O idee, — zise negrul. Să-ĭ facem nişte găurĭ în carapace şi s'o înlănţuim cu liane.

— Aĭ dreptate, — zise d. de I...; — ia cuţitul şi găureşte-ĭ carapacea.

Operația fu grea și penibilă, dar în cele din urmă negrul isprăvi lucrul cu deplină izbândă.

După un sfert de oră broasca era înhămată și strunită bine cu o fringhie care iĭ fusese introdusă în gură.

Pluta a fost transportată repede pe apele Nigeruluĭ, în spre carĭ se îndreptaŭ toate sforțările broaștei.

Am așezat proviziunile și materialul și ne-am îmbarcat la rîndul nostru.

Ne-am îndreptat spre mijlocul fluviuluĭ și în curând pluta noastră căpătă o viteză de treĭ leghe pe oră.

Era un spectacol în adevăr bizar; broasca noastră dădea dovezile uneĭ forțe prodigioase.

De odată însă, tocmaĭ când eram maĭ încântațĭ, blestematul animal, cu o mișcare violentă și bruscă, se scufundă, târându-ne și pe noĭ după dânsul.

— Iată un lucru la care nu m'am gândit!—suspină d. de I...

Din fericire apele Nigeruluĭ eraŭ puțin adâncĭ și ne-a fost ușor să ajungem la țărm.

Dar toate proviziunile noastre zăceaŭ acum în fundul Nigeruluĭ.

După ce ne-a trecut ciuda, am privit în toate părțile pentru a vedea unde era broasca noastră. Dar totul dispăruse; n'am maĭ văzut nicĭ odată pluta în care ne pusesem, vaĭ, nișțe speranțe atât de marĭ!..

Căpitan Bill.

MISTERELE MUNȚILOR ANZĬ

ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Vermont se sili să bolborosească o explicație; vărul săŭ nu știa bine unde avea să debarce, și rămăsese să-ĭ trimeată în urmă adresa.

— Atuncĭ, poțĭ să-mĭ spuĭ cel puțin pe ce vapor s'a îmbarcat?

— Nu știŭ.

Francisc de Terville îșĭ luă pălăria și se sculă.

— Unde vă ducețĭ, domnule? întrebă omul de afacerĭ.

— La abatele Passeur. Nu mi-aĭ spus d-ta însuțĭ că acesta îmĭ va putea da maĭ multe lămurirĭ?

Vermont îșĭ mușcă buzele.

— Atuncĭ, cel puțin, domnule viconte, zise dânsul, cred că veĭ bine-voi a-mĭ face onoarea să primeștĭ ospitalitatea mea. Voĭ fi foarte mândru să te primesc, căcĭ îțĭ cunosc de multă vreme familia. Mama d-tale era cea maĭ bună castelană pe care am vĕzut vre-o dată, și întreg ținutul păstrează cele maĭ frumoase amintirĭ despre dânsa.

— Mulțămesc, domnule. Atuncĭ îmĭ voiŭ lăsa geamandanul la d-ta.

Apoĭ, fără să maĭ ție seamă că ploua, tînărul gentilom eși și se îndreptă spre Judille.

El străbătea cu nepăsare străzile noroioase, căutând să-șĭ amintească topografia unor cartiere pe carĭ nu le maĭ străbătuse de cincĭ saŭ șease anĭ.

După un drum sinuos, ajunse în sfârșit la biserică. Bătrâna servitoare îl recunoscu îndată.

— D-ta eștĭ, domnule Francisc? Ce bucurie!.. D. abate se va simți fericit, văzându-te.

Fernia —acesta era numele servitoareĭ— fusese timp de maĭ mulțĭ anĭ cameristă la castel, pe vremea când vizitatorul era copil încă.

Ea alergă cât de repede putu, să deschidă ușa săliĭ de mâncare, unde abatele cina.

Alberic Passeur — a căruia pietate și devotament eraŭ bine cunoscute — ajunsese de de tînăr într'un post însemnat; avea abia treĭ-zecĭ și cincĭ de anĭ. Dar o boală de piept pe care o contractase vizitând mereŭ bolnaviĭ, dădea figureĭ sale o înfățișare mult maĭ trecută.

Când văzu cine era vizitatorul, nu-șĭ maĭ putu stăpâni bucuria.

După primele momente de cordialitate, Francisc se grăbi să explice cauzele aparițieĭ sale, repetând povestea pe care o spusese și omuluĭ de afacerĭ.

— Acest domn Vermont, întrerupse bătrâna servitoare, este o canalie.

— Haide, buna mea Fernie, întrerupse preotul cu dulceață, când te veĭ lăsa de obiceiul acesta de a arunca calificative nemeritate persoanelor, aĭ cărora ochĭ nu-țĭ plac?.. Poate că d. Vermont nu este așa de răŭ cum aud spunându-se.

— Eŭ îțĭ spun că omul acesta este un tâlhar!

— Poate că numaĭ aparențele saŭ oare-carĭ imprudențe pe carĭ le-a făcut...

— Este un mișel, domnule abate; dânsul știe bine unde se află vărul săŭ.

— Facă Domnul ca afirmațiunile tale să nu fie adeverate... Dar ia loc, d-le viconte.

Bătrâna aceasta mă face să-mĭ perd capul.

Apoĭ continuă:

— Sĭrmana familie Poiré!.. Îțĭ aminteștĭ cât de mult era iubită la Saint-Marie-du-Pont? Îțĭ amintești de moartea d-neĭ Poiré, întâmplată acum patru anĭ?

Ce tristă noapte! Mica Berta, pe care nenorocirile o făcuseră să devie precoce, stătea tăcută la căpătâiul muribundeĭ, cu ochiĭ plinĭ de o energică și sfâșietoare resemnare.

Surioara sa, pe care nimenĭ nu maĭ avusese grije s'o culce, se juca într'un colț, inconștientă de cele ce aveaŭ să se întâmple. Sărmanul soț ne sfâșia inima cu desperarea luĭ; par'că 'l vĕd și acuma figura.

Și lacrimile bieteĭ femeĭ!... Nenorocita se gândea la viața pe care avea s'o ducă soțul eĭ și ceĭ douĭ copilașĭ.

Ea recomanda Berteĭ să fie cuminte și să-șĭ crească cu îngrijire surioara.

Îțĭ aducĭ aminte că d-ta aĭ sosit tocmaĭ în momentele acelea, trimes după știrĭ de mama d-tale?

Muribunda 'șĭ-a ridicat privirea spre d-ta, și 'șĭ-a dat ultima suflare surâzând.

Francisc de Terville, foarte emoționat, îșĭ plecă capul și răspunse:

— Imĭ amintesc foarte bine de toate acestea. D-ra Berta trebue să aibă acuma opt-spre-zece anĭ. Cât va fi dânsa de fericită, când va afla că tatăl eĭ nu maĭ este sărac! Dar unde pot să-ĭ găsesc?...

— Eĭ se vor îmbarca la Havre, pentru Guatemala. Nu știŭ bine în ce zi, dar știŭ că în curând.

Fratele meŭ Anton iĭ va întovărăși până la vapor. Du te repede la Saint-Marie-du-Pont.

Dacă nu 'ĭ veĭ maĭ găsi acolo, fratele meŭ îțĭ va putea spune cel puțin adresa lor din Havre. Dar grăbește-te; fie-care moment perdut are mare însemnătate.

Terville plecă repede și se reîntoarse în strada Don Pedro.

Vermont îl aștepta cu masa.

— Nu, mulțumesc, răspunse tînărul, voiŭ pleca îndată la Sainte-Marie.

— Nu se maĭ poate; sunt orele opt trecute și nu maĭ avem nicĭ un tren.

— Mă voĭ duce cu trăsura.

— Și lucrul acesta este cu neputință. Astăzĭ este pelerinajul la Biville, și nu veĭ găsi nicĭ un birjar care să se învoiască a străbate o distanță de cincĭ-zecĭ de kilometri.

Nerăbdător, gentilomul răspunse cu oare-care mândrie:

— Destul, d-le; mă voĭ duce pe jos dacă va fi nevoe, dar nimenĭ nu mă va put a împiedica de a mă duce.

Vermont deveni foarte blând.

— Cine s'a gândit măcar, să te împiedice de a pleca? răspunse dânsul. Te rog să nu te superĭ, domnule viconte; dar toate obiecțiunile pe carĭ le-am făcut sunt numaĭ în folosul d-tale, pentru a te scuti de nișțe oboselĭ zadarnice... Dacă veriĭ meĭ maĭ sunt încă în Franța, mâine saŭ astă seară, va fi perfect același lucru. Dar, de vreme ce nu voeștĭ să aștepțĭ trenul, fie! Îțĭ voiŭ dovedi îndată cât de multă bună voință nutresc pentru d-ta! Am la dispoziția mea un automobil, pe care unul dintre clienții meĭ mi-l împrumută, orĭ de câte orĭ am nevoe. Voiŭ trimite după dânsul.

Peste o jumătate de oră, un automo-

bil se opri în fața ușeĭ; două lanterne marĭ proectaŭ o lumină vie în întunericul nopțeĭ.

Francisc de Terville examină în fugă motorul și cilindriĭ, și păru pe deplin mulțămit.

Vermont eși și dânsul, cu un mic geamandan în mână, zicând :

— Voiŭ merge împreună cu d-ta până la Volognes, unde sunt așteptat.

Gentilomul ar fi voit să conducă dânsul automobilul, dar la un semn din ochĭ al cămătaruluĭ, șofeurul se opuse, spunând că avea cele maĭ riguroase ordine de la stăpânul săŭ în această privință.

Geamandanele viconteluĭ și al luĭ Vermont fură aruncate de-asupra, și automobilul porni cu o viteză moderată spre șoseaua Cherbourg-Paris.

Vermont, foarte amabil, nu maĭ știa cum să-șĭ manifeste respectul pentru tînărul viconte. Iĭ dădu locul cel maĭ bun și îĭ trase un covor sub picioare; precauțiune care era cu totul zadarnică, de oare-ce trăsura era bine închisă și umezeala de afară nu pătrundea de loc înăuntru.

Ploua mereŭ. Prin geamurile groase abia se maĭ putea vedea afară. Francisc deosebi doar ultimile becurĭ de gaz, carĭ dispăreaŭ îndărătul colineĭ fortificată Roule.

Șuerăturile locomotivelor carĭ manevraŭ în gară se perdură în depărtare. Eraŭ acuma în plină câmpie.

După un timp, Vermont scoase o sticluță dintr'o mică cutie a automobiluluĭ.

— Este un rom de cea maĭ bună calitate, zise dânsul; la dracu, iaŭ în tot-d'a-una cu mine câte o sticluță... Nicĭ nu-țĭ poțĭ închipui cât de răcoritoare băutură este... Ia și d-ta o înghițitură.

Vicontele bău; i se păru că simte par'că un gust particular lichiduluĭ; dar dar cum în momentele acelea era preocupat de alte gândurĭ, nu dete prea multă importanță faptuluĭ.

Tovarășul săŭ îĭ răspundea la toate întrebările cu cea maĭ desăvârșită politeță.

El îl asigura că vor sosi la destinație cel mult peste o oră.

După câte va momente, tînărul simți că pleoapele îĭ devin greoae. Simți că un somn adânc îl cuprinde; uimit de acest fenomen, pe care nu și-l putea explica nicĭ de cum, încercă să se împotrivească, să lupte.

Dar lupta aceasta fu zadarnică. Peste puțin vicontele fu adânc adormit.

Automobilul intră fără zgomot în Volognes și se opri în piață.

Vermont se coborî cu cea maĭ mare băgare de seamă și făcu semn șofeuruluĭ.

Acesta se apropie, omul de afacerĭ scoase o scrisoare din buzunar, și întinzându-i-o, zise :

— Du îndată scrisoarea aceasta la poartă.

Șofeurul dispăru în strada Călugărilor, și Vermont făcu câțĭ-va pașĭ prin alee, frecându-șĭ mâinele repede.

Peste puțin, mecanicul se întoarse. Vermont luă geamandanul gentilomuluĭ, lăsându-l pe al săŭ.

După aceea zise:

— Urmează-țĭ drumul. Să părăseștĭ însă calea spre Saint-Marie, și să mergĭ tot înainte, în spre Avranches. De altfel, d. viconte nicĭ nu se va trezi așa de repede, pentru că am pus o doză cam mare de hydrat de amylenă. Mâine, veĭ veni să mă cauțĭ aicĭ, înainte de apusul soareluĭ. Și nu uita că dacă lovitura reușește, vor fi cincĭ miĭ de leĭ și pentru tine.

Automobilul își urmă calea. Vermont, cu geamandanul în mână, bătu la ușa unuĭ hotel cu aparență proastă. Un ghebos gras și bărbos veni să-ĭ deschidă. Când fură singurĭ în camera de culcare, Vermont zise ghebosuluĭ.

— Am trimes o scrisoare frateluĭ tăŭ Jean. De când a fost condamnat la moarte, în lipsă, Jean n'a putut avea nicĭ odată vis maĭ frumos, de cât realitatea pe care i-o aduc eŭ : cincĭ-zecĭ de miĭ de leĭ pentru a face să dispară un bĕtrân și douĭ copiĭ, a cărora singur moștenitor sunt eŭ.

Scrisoarea va pleca din Bordeaux mâine și va ajunge în Guatemala cu cincĭ saŭ șease zile înaintea persoanelor în chestiune. Peste două lunĭ veĭ putea să-țĭ revezĭ fratele, care se va ascunde lângă tine, sub un nume fals. Cred că veĭ fi fericit... Ți-am făgăduit că mă voĭ ocupa de Jean, și vezĭ bine că mă țin de făgăduială; acuma, te rog să mă lașĭ singur...

Ghebosul ascultase știrea, fără să pronunțe vre-un cuvînt ; el îl cunoștea bine pe Vermont, și-ĭ plăcea planul care-ĭ fusese expus.

Vermont, rămas singur, strică broasca geamandanuluĭ, și-ĭ cercetă cu nerăbdare interiorul. Peste câte-va momente de căutare, bătu din picior, murmurând :

— Ițĭ ascunzĭ la tine hârtiile, dar eŭ voĭ ști că le am peste câte-va zile... Poțĭ alerga cât veĭ poiti după Poiré; voiŭ găsi eŭ destule mijloace pentru ca să nu te maĭ poțĭ întâlni cu el nicĭ odată... Și te asigur că-l veĭ cauta încă, când dânsul va dormi împreună și cu copiiĭ săĭ, în pământul Americeĭ.

CAP. II

Reduta de la Anzouville

Când Francisc de Terville își reveni în fire era ziua mare. Ideile îĭ reveneaŭ cu greutate, după somnul acela greoĭ, care-l cuprinsese pe neașteptate.

Aruncându-șĭ privirea afară, zări la orizont profilul celebruluĭ munte Saint-Michel. Visa oare?

Dar nu!.. Silueta aceia îĭ era prea familiară, pentru ca să se poată înșela. Dintr'o dată, fu coprins de gândurĭ sinistre. Ișĭ aminti de conversația pe care o auzise la abate și de inexplicabila schimbare de atitudine a luĭ Vermont.

Deschizând furios ușa automobiluluĭ, trânti un pumn în spatele mecaniculuĭ, strigându-ĭ :

— Oprește, dobitocule !

Servitorul opri și victima luĭ Vermont sări la pământ.

— Incotro mergĭ? strigă Terville, nebun de mânie.

Foarte mirat, șofeurul răspunse :

— Unde voițĭ să merg? La Beauvoir, unde vom ajunge în curând. Dar ce v'a apucat, domnule?

Terville strigă, amenință, dar omul nu răspunse de cât prin monosilabe. El primise ordine, pe carĭ trebuia să le execute...

Gentilomul îĭ dădu ordinul de a se întoarce imediat ; dar servitorul se împotrivi cu energie. Stăpânul săŭ îĭ dăduse instrucțiĭ precise și dânsul trebuia să 'l asculte.

Automobilul nu numaĭ că nu ajunsese la Sainte-Marie-du-Pont, pe la miezul nopțeĭ, cum i se spusese, dar acum, cu șeapte ore maĭ târziŭ, era la o distanță de două sute de kilometri de acolo.

Un moment, Terville se simți descurajat; el văzu că oameniĭ aceia voiseră cu orĭ-ce preț să'l împiedice de a se apropia de familia Poiré; faptul acesta dovedea până la evidență că momentul plecăriĭ era foarte apropiat.

— Complice saŭ nu cu stăpânul tăŭ, strigă dânsul servitoruluĭ, ostenelile ițĭ sunt zadarnice! Vermont ișĭ va plăti scump infamia.

Voi să 'șĭ ia geamandanul; dar o surpriză și maĭ mare îl aștepta acuma ; geamandanul săŭ dispăruse, și în locu-ĭ, era geamandanul omuluĭ de afacerĭ.

Avu un gest teribil de mânie ; dar de-o dată se liniști, și 'șĭ pipăi cu mâna buzunarul interior al haineĭ.

Testamentul era acolo !

Atuncĭ, fără să se maĭ ostenească a sta de vorbă cu mizerabilul complice al luĭ Vermont, plecă alergând spre gara Servont-Tanis, al căreia acoperiș roșiu îl zărea la o bătae de pușcă...

.... Eraŭ orele două după amiază, când diligența de la Carentau, îl lăsă la Sainte-Marie-du-Pont.

Pe drum, expediase o telegramă explicativă pe adresa luĭ Antony Passeur, fratele abateluĭ din Juville. D-na Passeur și fiica eĭ îĭ eșiră în cale. După aerul lor consternat, gentilomul putu ghici că nu 'ĭ aduceaŭ o veste bună.

— Soțul meŭ, spuse femeia, a plecat la Havre, împreună cu familia Poiré.

— La ce hotel aŭ tras?

— Nu știŭ nimic, pentru că nicĭ eĭ nu știaŭ în momentul plecăriĭ.

Terville, disperat, ișĭ coprinse capul între mâinĭ, fără să se ocupe de curioșiĭ carĭ se îngrămădiseră în jurul săŭ.

El se lăsă condus fără nicĭ o impo-

trivire în casa prietenuluĭ săŭ de copilărie.

D-na Passeur îĭ consolă, spunându-ĭ că soţul eĭ avea să se întoarcă în timpul nopţeĭ, şi că vor maĭ avea poate timpul să trimeată o telegramă luĭ Poiré. Terville căpătă oare-care speranţă.

Cu toate acestea, lucrurile eraŭ încă destul de complicate. Antony Passeur n'avea să se întoarcă cu drumul de fer. El avea să se folosească de vasul uneĭ marĭ uzine din Carentan, şalupa «Gustav», care transporta de două orĭ pe săptămână la Havre produsele fraţilor Tellepied.

Trecând prin faţa du-neĭ Madelena, la o distanţă de şease kilometri de Sainte-Marie, o luntre avea să-l debarce pe d. Passeur în vechea redută d'Auzonville. Fratele abateluĭ din Juville, făcuse din această redută o mică fermă, pe care o exploata el însuşĭ.

Trebuiaŭ să se ducă să-l caute acolo, de oare-ce dânsul îşĭ manifestase intenţia de a nu se reîntoarce acasă de cât peste două-zecĭ şi patru de ore, după ce avea să pornească câte-va lucrărĭ maĭ însemnate.

Terville nu voi ca cine-va din casă să-şĭ peardă timpul pentru dânsul. El avea să se ducă singur până la redută, pentru a 'şĭ aştepta prietenul.

De-abia acum observă dânsul că vremea se înseninase şi că luna strălucia pe cer.

Din josul platouluĭ, aruncă o privire tristă asupra castelului de Terville, unde mama sa venise să petreacă atâtea verĭ înainte de moarte.

In depărtare, câmpia se întindea uniformă, bătută de vântul rece al măreĭ.

Tînărul ajunse încetul cu încetul până la redută.

Acest vechiŭ fort fusese construit la începutul secoluluĭ, în vremea când Napoleon se îngrijea de o eventuală debarcare a Englejilor în Cotentin. El se compunea dintr'un patrulater de ziduri solide, şi din şanţurĭ largĭ, pline de apă.

Terville trecu puntea şi găsi porţile curţeĭ închise. El îşĭ aduse aminte că ferma rămânea adese-orĭ fără paznicĭ. In turburarea eĭ, d-na Passeur uitase să-ĭ dea cheia; dar chiar dacă 'ĭ-ar fi dat-o, tot afară şi-ar fi petrecut dânsul vremea, pentru că n'ar fi avut destulă răbdare să stea înăuntru.

Incepu să rătăcească pe ţărmul măreĭ, silindu-se să pătrundă întunericul.

Marea era deşartă, căcĭ vântul sufla cu prea multă putere, şi nicĭ un pescar n'ar fi îndrăznit să se aventureze pe valurĭ pe o asemenea vreme.

Aşteptarea i se păru nesfârşit de lungă. In fie-care moment credea că zăreşte o barcă venind spre ţărm. Dar nu eraŭ de cât chimere.

In sfârşit, o lumină licări pe întinderea apeĭ. Terville trase cu urechea şi deosebi zgomot de vocĭ.

De astă dată nu se înşelase: era în adevăr Antony Passeur. Acesta crezu că visează când îşĭ revĕzu amicul din copilărie.

Urmară câte-va întrebărĭ şi răspunsurĭ schimbate cu repeziciune, în timp ce barca se îndrepta spre vasul «Gustav», care staţionase la larg.

Ceĭ douĭ prietenĭ se închiseră în căsuţa reduteĭ, Passeur aprinse un foc bun şi se sili să-l linişteascâ pe Terville.

— Situaţia nu era perdută de loc, spunea dânsul. Vaporul care trebuia să transporte familia Poiré, avea să treacă prin Havre, a doua zi pe la amiază, şi n'avea să-şĭ continue drumul înainte de cât pe la orele treĭ.

La ora aceia, toate biurourile telegrafice eraŭ închise prin împrejurimĭ; dar de dimineaţă, aveaŭ să trimeată o telegramă la hotelul Rezerveĭ, telegramă pe care Poiré avea s'o primească la orele nouă.

Telegrama aceasta trebuia expediată fără greş, pentrucă Poiré avea să se îmbarce pe un vas, care nu staţiona nicăerĭ, pînă în Hutile. Vasul acesta fusese ales, pentru că căpitanul era văr cu familia şi le oferia transportul gratuit.

Terville află acuma şi alte amănunte.

Lipsit cu totul de mijloace, fostul asociat al frateluĭ sĕŭ se ducea, împreună cu cele două copile ale sale, să trăiască pe lângă un bogat cultivator de cafea dela San-Marzos.

Plantatorul acesta îşĭ perduse soţia şi unicu-ĭ copil; se simţia cu puterile slăbite şi voia să aibă un succesor, care să poată continua opera sa agricolă, de care era foarte mândru.

Guatemala era foarte puţin vizitată de străinĭ, şi colonul primise cu grabă singura ofertă ce i se trimesese — aceea a sărmanuluĭ Poiré.

Plecarea fusese sfâşietor de dureroasă; dar atât tatăl Berteĭ cât şi tînăra fată voiaŭ maĭ bine să înfrunte primejdiile necunoscutuluĭ, de cât să primească ajutoarele, oare-cum înjositoare, carĭ li se oferiaŭ în ţară.

Afară, vîntul continuă să bată furios, răscolind nisipul.

— Auzĭ? zise Passeur. Ce timp!.. Şi nu se vede nicĭ un nor pe cer... Singurul lucru pe care-l avem de facut, este să stăm aicĭ pînă la ziuă. O dată cu primele licărirĭ ale zorilor, oamenii meĭ vor veni la lucru, şi noĭ vom pleca.

Terville primi propunerea aceasta înţeleaptă, şi Passeur pregăti în grabă o cină modestă.

Ceĭ douĭ tinerĭ începură să răscolească trecutul, care, în puţinĭ anĭ, îĭ făcuse pe amândouĭ să poarte multe doliurĭ. Vorbiră apoĭ despre Berta, a căreia existenţă nu fusese, din cea maĭ fragedă copilărie, de cât un lung şir de durerĭ. Tînăra fată refuzase cu energie pe toţĭ tinerii carĭ se prezentaseră, atraşĭ de ochiĭ eĭ negri şi de frumosul eĭ păr de aur. Cu nicĭ un preţ nu voia să se despartă de tatăl eĭ şi de mica eĭ Simonă.

— Ce drăguţă fată!.. zicea Passeur.

Şi după o pauză adăugă:

— Altă dată se şoptea pe aci ceva despre d-ta...

Terville păru încurcat şi nu răspunse.

Temându-se că-şĭ supărase prietenul, Passeur se sili să îndrepte convorbirea în alte direcţiĭ. El aprinse o lanternă, şi vizitară dependinţele fermeĭ, spre a examina progresele agricole realizate.

Noaptea era frumoasă, şi cu cât vîntul îşĭ încetenia furia, se auzia tot maĭ lămurit orăcăitul vesel al broaştelor.

După aceia, simţiră amândouĭ nevoia să se odihnească.

Se desbrăcară în grabă, dar nu adormiră de cât cu mare greutate, căcĭ trecuseră printr'o surescitare puţin obişnuită.

Terville se gândia la evenimentele bizare ale ultimelor două-zecĭ şi patru de ore.

. . . .

De odată, uşa care despărţia bucătăria de sala de mâncare, se deschise cu zgomot. Terville sări în sus şi-l vĕzu pe Passeur, galben, cu ochiĭ holbaţĭ, ţinînd o lanternă în mână.

— Auzĭ?.. îĭ zise dânsul, cu vocea înăbuşită; auzĭ?..

In adevĕr, se auziaŭ lămurit nişte strigăte sfâşietoare, care despicaŭ într'un mod sinistru tăcerea nopţeĭ.

«Ajutor!.. Asasinĭ!..

In câte-va clipe, amândouĭ fură afară.

Strigătele eraŭ din ce în ce maĭ desperate, amestecate din când în când cu câte un urlet de durere.

Fără a se maĭ îmbrăca, lăsând uşile deschise în urma lor, ceĭ douĭ oamenĭ aleargă în direcţia din care veneaŭ strigătele.

Dar acum, se părea că strigătele se îndepărtaŭ. Ceĭ douĭ amicĭ se opriră o clipă, ascultând cu atenţie.

— E bizar!.. zise Passeur, nu se maĭ aude nimica.

Şi ducându-şĭ amândouă mâinele la gură, strigă cât îl ţineaŭ plămâniĭ:

— Unde eştĭ?.. Maĭ strigă!..

Dar nu se auzi nicĭ un răspuns.

Passeur repetă întrebarea.

Atuncĭ strigătele disperate se repetară, dar la o distanţă şi maĭ mare încă.

Ceĭ douĭ amicĭ îşĭ continuară fuga în direcţia strigătelor.

Când se apropiară maĭ mult, vocea tăcu din noŭ.

De astă-dată, Passeur apucă braţul amicului săŭ, şi'ĭ zise încetişor:

— Nu maĭ striga! Este ceva necurat în afacerea aceasta. Să înaintăm fără zgomot.

Şi 'şĭ continuară drumul, silindu-se să îşĭ înăbuşească paşiĭ.

(Va urma)

Pfaff - I. J. RESSEL

BUCURESCI
Str. Carol No. 14
cel mai mare depozit de

Maşini de cusut

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers uşor şi iute prin noua invenţiune patentată şi fără sgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezintant al renumitelor fabrici de automobile «de Dion Bouton» şi biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat orĭ-ce sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE şi AUTOMOBILE, precum şi pentru arămuit nichelat şi emailat.

SĂBII se nichelează cu preţurĭ reduse. — Atelier special pentru colţuit, gravat, plisat, soleil şi evantail.

Magazinul General de Musică

LA HARPA

Bucureşti, Strada Colţei No. 5

Cel maĭ mare depozit de

Gramofoane americane

cu renumita marcă «The Harp», şi

INSTRUMENTE MUSICALE

Preţurile cele maĭ reduse

Cataloage gratis

CÂŞTIG MARE

Representanţĭ capabilĭ, funcţionarĭ, etc., îşĭ pot dobândi un frumos câştig accesoriŭ, scriind:

Agenţieĭ de Publicitate „Presa" Bucureştĭ pentru S. B. No. 20.

Către cititorĭ

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în ţară saŭ streinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

MARELE MAGAZIN DE ARME

Bucureşti Cal. Victorieĭ, 44 **B. D. ZISMAN** Suc. Craiova St. Unireĭ 48

Furnisor al Curţeĭ Regale

are onoare a aduce la cunoştinţa Onor. sale clientele din toată ţara, că a înfiinţat în magazinul sĕŭ o secţiune specia de

PUŞTI pentru pădurari

lucrate special pentru acest magazin şi fiind de o construcţie solidă şi

— PREŢURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230.—Puşcă cu capsă, cu o ţeavă, leĭ 15
Model No 285.—Puşcă cu capsă, cu două ţevĭ, solidă, recomandabilă, leĭ 30
Model No. 236.—Puşcă cu capsă, cu două ţevĭ, oţelurile înainte foarte solidă, funcţionare admirabilă, model f. recomand. 40
Model No. 133.—Puşcă foc central, cu o ţeavă, sistem «Mauser, cal. 12 saŭ 16, robustă, recomandabilă, leĭ . . 30
Model No. 101.—Puşcă foc central, cu două ţevĭ, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoaşe, cocoaşele punându-se singure la piedica de siguranţă, m. solid, leĭ . . 55
Model No. 1103.—Puşcă foc central, cu două ţevĭ, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoaşe, cocoaşele punându-se singure la piedica de siguranţă, oţelurile înainte (armă de reclamă a magazinuluĭ), puşcă recomand., leĭ 65

Preţurile sunt reduse, fixe şi se înţeleg numaĭ cu banĭ gata.—Expediţiunĭ în toată ţara.—Comandele se efectuiază în ziua primireĭ.

Dacă voiţĭ să CÂŞTIGAŢI O AVERE COLOSALA?

Grăbiţi-vĕ de a vĕ abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel maĭ rĕspândĭt din întreaga ţară

Cel maĭ bine informat şi cel maĭ în corent cu întreaga mişcare politică, economică şi financiară din ţară şi din streinătate.

Care are corespondenţĭ specialĭ în: **Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.**

Singurul ziar independent şi impartial

Cu începere de la 15 Aprilie 1907, ziarul „UNIVERSUL" dă următoarele însemnate premiĭ la abonaţiĭ sĕĭ:

1) Un mare premiŭ de **1200 leĭ.** 2) 2 premiĭ de câte **250 leĭ.** 3) Treĭ lozurĭ întregĭ ale Loterieĭ de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599. 4) 5 premiĭ de câte **100 leĭ.** 5) Patru premiĭ de câte **40 leĭ.** 6) 10 abonamente pe un an la „Universul" **180 leĭ.** 7) 10 abonamente pe 6 lunĭ **91,50.** 8) 10 abonamente pe 6 lunĭ **46,50.**

In cazul cel maĭ norocos se poate câştiga **900,000 LEI** ast-fel că se pot cumpĕra Palate şi Moşiĭ.

Cu nimic se poate câştiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregăteşte frumoase surprize numeroşilor sĕĭ cititorĭ —

Pe lângă acestea abonaţiĭ vor maĭ primi gratis un frumos roman intitulat

Răzbunătorul sau Vendetele Corsicane

Tipărit înadins pentru abonaţiĭ ziaruluĭ „Universul".

De asemenea toţĭ abonaţiĭ primesc gratuit «Universal Literar» ziar sĕptĕmânal, care conţine, pe lângă o bogată materie literară şi o frumoasă ilustraţie în culorĭ.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepţional de eftine:

Pentru un an leĭ 18, Pentru 6 lunĭ leĭ 9,15. Pentru 3 lunĭ 4,65

Abonaţiĭ, spre a participa la tragerea premiilor de maĭ sus vor primi: Pentru un an 25 bonurĭ de premiĭ. Pentru şease lunĭ 10 bonurĭ de premiĭ. Pentru treĭ lunĭ 3 bonurĭ de premiĭ.

Anul IX. — No. 521. 10 Bani în toată țara Miercurĭ, 2 Maiŭ 1907

ZIARUL CĂLĂTORILOR

SI AL INTÀMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Leĭ 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « ½ « « «

Redacția și Administrația :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORILOR
apare o dată pe sĕptĕmână
— MARȚEA.

Aventurile unuĭ șef canac. — (Vezĭ pag. 1832).

Imbunătățirile aduse necontenit ziarului nostru,—alegerea materiei cât mai variată, publicarea romanelor datorite penelor celor mai mari scriitori de aventuri din lume, precum și bogăția de ilustrații pline de interes atât științific cât și distractiv, — aŭ făcut ca tiragiul «Ziarului Călătoriilor» *să crească simțitor, căpătând ast-fel din partea publicului cititor o deosebită atenție.*

Suntem bucuroși acum anunțând lectorilor noștri că și streinătatea a recunoscut sforțările făcute, de oare-ce **la expoziția internațională din Louvain (Belgia) juriul special al preseĭ a acordat** *«Ziarului Călătoriilor»* **marele premiŭ.**

Aventurile unuĭ șef canac

Acum un sfert de veac Noua Caledonie maĭ avea încă farmecul acela special al regiunilor misterioase.

Marea revoluție canacă de la 1878, povestirile și memoriile deportaților Comuneĭ din Paris reîntorșĭ în Franța după amnistie, atrăseseră curiozitatea și interesul spre insula oceaniană, descoperită în 1774 de către căpitanul Kook.

Dar de atuncĭ s'aŭ făcut multe progrese. Indigeniĭ aŭ început să poarte câte-va zdrențe pe eĭ și să cunoască chiar și moneda măruntă, pe câtă vreme străbuniĭ lor nu știaŭ să se servească de cât de argint.

Și maĭ înainte încă, în vremile maĭ vechĭ, indigeniĭ se serveaŭ pentru tranzacțiile lor comerciale de coliere de perle.

Dar dacă Noua Caledonie, cu munțiĭ eĭ impozanțĭ, cu râurile eĭ furtunoase și și frumoasele eĭ pădurĭ, nu maĭ este astă-zĭ «terra incognita», legendele poetice din bătrânĭ sunt încă în cea maĭ mare parte necunoscute saŭ cunoscute numaĭ de către misionariĭ carĭ aŭ explorat acele ținuturĭ.

Una dintre cele maĭ frumoase, dintre cele maĭ importante legende, este aceea a luĭ Damé, ultimul mare șef al tribulor Numea.

Saŭ, maĭ bine zis, aceasta nu este o legendă, ci istorie adevărată.

Data acestor evenimente poate fi fixată între 1830 și 1840, pe cât se poate fixa o dată la niște sălbaticĭ carĭ n'aŭ alfabet și prin urmare cu atât maĭ puțin calendar.

Istoria luĭ Damé are multe analogiĭ cu aceea a piosuluĭ Troian Enea, cântat de către poetul Virgil.

Fuga

Acest Damé, fiŭ al luĭ Sesagni, era un viteaz războinic și un teribil antropofag.

Intr'o zi veciniĭ săĭ se uniră împotriva luĭ, sub conducerea luĭ Ouaton, șeful kambwailor. Numeeniĭ, surprinșĭ într'o seară aproape de Outchio-Koneta, pe când celebraŭ un «piln-piln», fură în mare parte masacrațĭ.

Cu toate acestea, Damé avu timpul să-șĭ salveze pe bătrânul săŭ părinte Sesagni și pe tânărul săŭ fiŭ Capeia; urmat de un mic număr de războinicĭ, reuși să se ascundă în munțĭ, scăpând de urmărirea învingătorilor.

De soțiile sale Damé nu se preocupă nicĭ câtușĭ de puțin, lăsându le să facă și ele ce vor putea, în mijlocul masacruluĭ și a pustiireĭ generale.

Amănunt care îĭ aseamănă povestea cu aceea a luĭ Enea; se știe că eroul luĭ Virgil avusese de asemenea grije să-șĭ salveze pe părintele săŭ Anchise și pe fiul săŭ Ascagne, uitându-șĭ în urmă pe soția sa Creusa.

După sfaturile luĭ Sesagni, Dame se duse să ceară adăpost luĭ Kaate, mareșel al puterniculuĭ trib Tuauru care ocupa cea-l'altă parte a insuleĭ.

Acest personaj celebru primi fugariĭ cu cea maĭ mare curtenie; ospitalitatea este una dintre caracteristecile aceșteĭ populațiĭ sălbatece.

El dădu pământurĭ luĭ Dame șĭ'l ajută să-șĭ reconstitue oare-care putere.

Numeeniĭ, scăpațĭ cu viață, auzind că șeful lor înființase patru sate, care mergeaŭ înflorind, se duseră să-șĭ regăsească șeful.

Incetul cu încetul prin diferite unirĭ, populația celor patru sate crescu în mod simțitor.

In timpul acesta, Dame făcu chiar maĭ multe năvălirĭ în ținuturile Kambwailor, distrugând maĭ multe sate izolate din munte, și mâncând pe toțĭ prizonieriĭ prinșĭ.

Căcĭ, nicĭ chiar nenorocirile prin care trecuse, nu-l putuseră face pe teribilul șef canac să devie vegetarian!

Așa în cât, veciniĭ săĭ, Tya-iĭ și Dodgiĭ, începură să se teamă de dânsul, cu toate că n'avuseseră nicĭ odată neînțelegerĭ.

In cele de pe urmă, hotărîră să se scutească de prezența luĭ.

Intr'o noapte, Dame fu deșteptat de aceste cuvinte groaznice: «N'gou tote oushiot! De Dodgi iet ghe!» (Scoală-te stăpâne, Dodgiĭ ne lovesc!)

Dame sări ca ars din pat și alergă afară. Era și timp! Satele sale ardeaŭ. O mulțime de Tyaĭ și de Dodgĭ urmăreaŭ pe Numeenĭ și-ĭ masacraŭ.

Uniĭ dintre eĭ alergară să se strângă în jurul șefuluĭ.

Trădarea

Dame îl deșteptă în grabă pe Capeia, fiul săŭ; cât despre bătrânul Sesagni, acesta murise de multă vreme.

Cu un mic număr de oamenĭ, pe care îĭ putu aduna, șeful numeian alergă în pădurea Coronoru, de unde trimise în grabă un mesager luĭ Kaate.

Acesta, indignat, de trădarea supușilor săĭ, plecă în grabă cu războiniciĭ pe care-ĭ putu aduna și alergă în ajutorul luĭ Dame, oferindu-ĭ chiar acestuia, comanda supremă, de oare-ce dânsul era acela care trebuia să se răzbune.

Atuncĭ, marele șef numeian pronunță aceste memorabile cuvinte:

— Eĭ ne-aŭ lovit în timpul nopțiĭ și prin surprindere; noĭ îĭ vom lovi ziua și în față.

Mărinimie care poate fi admirată, dar care nu era de loc prudentă.

Pe de altă parte, războiniciĭ numeianĭ își repetaŭ: «Nu se poate să fim învinșĭ, căcĭ dreptatea este de partea noastră».

In adevĕr, Tyaiĭ și Dodgiĭ, cu toate că eraŭ mult maĭ numeroșĭ, fură învinșĭ și silițĭ să ia fuga.

Invingătoriĭ voiaŭ să-ĭ urmărească pentru a-ĭ zdrobi complect, dar Dame aminti cuvîntul pe care și-l dăduse, de a nu-șĭ ataca dușmaniĭ de cât în timpul zileĭ; și acum, soarele apusese.

Cadavrele învinșilor fură mâncate. A doua zi, în plină lumină, Dame își complectă victoria.

Teritoriul dușmanilor săĭ, deveni teritoriul săŭ, prin drept de cucerire.

Dar povestea nu se sfîrșește aci.

Dodgiĭ și Tyaiĭ, aveaŭ numeroase bărcĭ.

Ceĭ dintâĭ se refugiară în insula Ouen și ceĭ-lalțĭ în insula Pinilor.

Insula Ouen, despărțită de marea insulă prin canalul de Hananah, posedă un pămînt foarte puțin fertil.

Dodgiĭ nu înfloriaŭ de loc acolo, și în cele din urmă hotărîră să trimeață solĭ la Dame, pentru a-șĭ cere ertare.

Eĭ cereaŭ îngăduința de a se întoarce în pământurile lor, fără a fi mâncațĭ.

Dodgiĭ aveaŭ printre eĭ pe un șef bătrîn numit Dom, care dădea în toate prilejurile sfaturĭ foarte bune.

— Nenorociților, le spuse dînsul, uitațĭ ce fel de om este Dame?.. Dînsul n'a uitat nicĭ o dată, nicĭ injuriile, nicĭ binefacerile!..

Dar când, după câte-va zile, veni răspunsul luĭ Dame, care le îngăduia să se întoarcă în ținuturile lor, însușĭ Dom își uită prudența și merse împreună cu mulțimea.

Teribilă răzbunare

Dodgiĭ se urcară în luntre, și se îndreptară plinĭ de veselie spre ținuturile lor.

Debarcând, aflară că Dame îĭ aștepta; eĭ porniră spre coliba șefuluĭ, în număr de opt-zecĭ, lăsând bărcile în paza a douĭ tinerĭ războinicĭ.

Toțĭ intrară în marea curte care înconjura casa șefuluĭ. Acesta apăru îndată, plin de veselie, senin; el ură bună venire foștilor săĭ dușmanĭ, și-ĭ pofti să ia loc la masă.

Se aduseră nucĭ de cocos, banane și băutură răcoritoare.

Dar... la un semn al luĭ Dame, o sută de răsboinicĭ înarmațĭ până'n dințĭ se repeziră, și bițiĭ Dodgĭ, peste o oră numaĭ, eraŭ trecuțĭ din starea de comesenĭ la aceia de alimente comestibile.

Numaĭ ceĭ doui canacĭ, carĭ rămăseseră să păzească luntrele, înţelegând că tovarăşiĭ lor treceaŭ prin nişte împrejurărĭ cu totul supărătoare, se urcară în bărcĭ şi porniră din noŭ spre insula Ouen, unde rămaseră pentru tot-d'a-una.

Dame era scăpat acuma de Dodgĭ; dar maĭ rămăseseră Tyaiĭ. Aceştia îşĭ găsiseră azil în insula Pinilor, locuită de către o populaţie de aceiaşĭ rasă.

Şeful insuleĭ, Vandegu, om care iubea foarte mul cadourile, intră în legătuiĭ cu Dame. Rezultatul acestor relaţiunĭ, fu că Tyaiĭ se întoarseră şi eĭ în vechile pământurĭ.

Dar, aceştĭ exilaţĭ cunoşteaŭ într'un mod vag soarta Dodgilor, şi avură prevederea de a lua oare-care măsurĭ.

Eĭ cumpărară nişte puştĭ vechĭ, pe carĭ le aduceaŭ negustorii albĭ.

Inzestraţĭ cu aceste arme, sigurĭ că deveniseră invincibilĭ, plecară la drum. La debarcader îĭ aştepta o trupă de Numeianĭ, orânduită în linie de bătae.

Din nenorocire, puştile lor, în care aveaŭ toată încrederea, nu luară foc. Bieţiĭ Tyaĭ muriră, victime a lăcomieĭ negustorilor albĭ!

Leon F.

Misterele oceanului

— Sfârşitul uneĭ legende —

Legenda vasuluĭ-fantomă, care a inspirat atâţia marĭ poeţĭ şi muzicanţĭ, trăeşte printre marinariĭ tuturor popoarelor din lume.

Cum s'a născut această legendă?

Din fericire, astă-zĭ se poate da un răspuns categoric la această întrebare.

De când Magelan a descoperit strimtoarea care-ĭ poartă numele, vasele care treceaŭ pe la capul Horn aŭ adus de multe orĭ în Europa povestea uneĭ apariţiĭ fantastice.

Ofiţerĭ şi marinarĭ afirmaŭ că văzuseră cu propriĭ lor ochĭ, la capătul cel maĭ oriental al ţăreĭ de foc, o corabie cu treĭ catargurĭ, pe care vîntul o purta în toate părţile.

In timpul ultimelor treĭ secole, apariţia aceasta a fost mereŭ un obiect de convorbire pentru marinarĭ.

Era o poveste foarte misterioasă. O clipă vasul apărea pe întinderea valurilor şi apoĭ dispărea din noŭ, par'că l'ar fi înghiţit abizul.

Alţĭ martorĭ aduceaŭ o povestire, care nu se deosebia de cea d'întâĭ de cât printr'un singur amănunt: vasul în loc să fie înghiţit de valurĭ, părea absorbit de zidul de stâncĭ vecine.

Vom arăta îndată că această de pe urmă versiune, orĭ cât de bizară ar părea, era cea adevărată.

Anul trecut, un vapor italian a zărit vasul-fantomă, şi crezând că este vorba de un vas naufragiat, a alergat în ajutorul echipagiuluĭ.

Dar vasul se lovi de o stâncă şi naufragiă. Din fericire, marea era liniştită şi echipagiul putu să se salveze cu luntrele şi să debarce pe uscat.

Câte-va săptămânĭ după aceia o fregată norvegiană era să aibă aceiaşĭ soartă.

Echipagiul zări lămurit o corabie cu treĭ catargurĭ, care dispăru aproape îndată.

Căpitanul voi să pornească în ajutorul vasuluĭ pe care 'l credea naufragiat, dar nu renunţă la această idee de cât după ce văzu că propriul seŭ vas era ameninţat, dacă ar fi înaintat maĭ mult.

Ajuns însă la Seattle (Washington), căpitanul făcu un raport amănunţit autorităţilor maritime.

Se luă hotărîrea de a se verifica dacă nu cum-va diferitele vase fuseseră victime ale unuĭ miragiŭ, saŭ jucăriĭ ale uneĭ bizare halucinaţiĭ.

O canonieră plecă în Noembrie trecut de la Buenos-Ayres, pentru a face o anchetă amănunţită.

După ce exploră cu atenţie împrejurimele Ţăreĭ de foc, vasul de războiŭ se pregătia să se retragă, pentru a da seamă de rezultatul negativ al ancheteĭ sale, când, de odată, ofiţerĭ de echipaj, zăriră în sfârşit, misteriosul vas.

Era întocmaĭ aşa cum fusese descris de italienĭ şi norvegienĭ, şi argentieniĭ nu-şĭ maĭ puteaŭ stăpâni uimirea.

Cu câte-va zile maĭ înainte trecuseră prin aceleaşĭ paraginĭ, fără să poată descoperi ceva.

Totul se explică când o şalupă înaintă maĭ mult în spre vasul fantomă, a căruia siluetă dispărea pe măsură ce distanţa devedea maĭ mică.

Se putu constata că apariţia acestuĭ vas fantomă era datorită însăşĭ formeĭ stâncelor, negre şi ascuţite, care se ridicaŭ de-asupra măreĭ, in tot lungul strimtoriĭ.

Maĭ multe stâncĭ, cu suprafaţa ocifontală, rectilină, figuraŭ corpul vasuluĭ; altele care veniaŭ maĭ în urmă, produceaŭ la lumina vasuluĭ, nişte efecte curioase, care făcuseră să fie luate drept nişte pânze.

In sfârşit, câte-va stâncĭ înalte şi ascuţite figuraŭ catargurile.

Ofiţeriĭ argentinĭ reveniră a doua zi în acelaş loc. De la o distanţă de şease kilometri, revăzură vasul fantomă, şi constatară că apariţia trăia o jumĕtate de oră. După aceia dispărea progresiv, pe măsură ce soarele dispărea în spre zenit.

Prin urmare, experienţa fusese hotărîtoare, teribilul vas fantomă, care timp de secole întregĭ chinuise imaginaţia atâtor miĭ de marinarĭ şi dăduse loc la atâtea poveştĭ misterioase, nu era de cât opera ambiţiuneĭ jocurilor de lumină cu accidentele de teren.

Iată pentru ce de acum înainte, strimtoarea Magelan va purta pe toate hărţile o menţiune, menită să redea liniştea navigatorilor: «O stâncă care prezintă aparenţa unuĭ vas».

E sfîrşitul uneia dintre cele maĭ bizare legende, care aŭ existat vre-o dată.

Blaz

COCHETELE DIN PADANG

Ar fi cărţĭ întregĭ de scris în privinţa torturilor pe carĭ şi le impun în diferite ţărĭ ficele Eveĭ pentru a deveni maĭ fermecătoare.

Aşteptând apariţia unuĭ mare erudit care să se consacre unor ast-fel de studiĭ, dăm aicĭ câte-va notiţe interesante.

Nu voiŭ maĭ vorbi despre proverbialele ghete ale chinezoaicelor, de oare-ce în urma măsurilor luate de către împărăteasă, obiceiul de a-şĭ mutila picioarele tinde să dispară.

Dar japonezele nu îndură oare încă acele edificiĭ capilare carĭ provoacă nevralgiĭ continue?

Şi cum s'ar putea să fie alt-fel.

Indată ce operaţiunea e sfârşită — şi această operaţie reclamă o zi întreagă de nemişcare—mica păpuşe vie devine pentru un timp maĭ mult saŭ maĭ puţin lung sclava păruluĭ seŭ. Termenul este de opt zile pentru cele bogate şi de săptămânĭ întregĭ pentru fetele şi femeile de o condiţie maĭ modestă.

Coaforul este plătit foarte scump şi prin urmare toţĭ se silesc ca opera sa să dureze cât maĭ mult posibil. De aicĭ s'a născut obiceiul acela oribil, care cere niponezelor să doarmă cu capul pe un fel de taburet rotund, într'o poziţie care este foarte propice durerilor de cap.

N'ar fi oare de dorit, ca după exemplul doamneĭ mareşal Oyama toate compatriotele sale să adopte pieptănătura modeĭ europene?

Indiile ne daŭ foarte numeroase exemple de torturĭ, impuse numaĭ de «dorinţa de a se face maĭ frumoasă».

Femeile din diferite caste îşĭ încrustează diamante saŭ lame de aur şi de argint în nările nasuluĭ, în bărbie, în obrajĭ... Dar d-voastră veţĭ obiecta poate că obiceiul acesta orĭ cât de barbar ar părea, nu este cu totul asiatic. N'avem şi noĭ, europeniĭ, cerceiĭ?

In unele părţĭ ale Franţeĭ şi ale Germanieĭ nu poartă oare şi bărbaţiĭ asemenea inele?

Vom cita însă un caz remarcabil de torturare pentru frumuseţe.

Faptul acesta se petrece în peninsula Malaca, regiunea Padanguluĭ, într'un trib de muntenĭ carĭ n'aŭ avut nicĭ o dată relaţiunĭ maĭ întinse cu lumea civilizată.

Sunt acolo triburĭ carĭ aŭ păstrat încă convingerea după care frumuseţea uneĭ femeĭ s'ar măsura de pe lungimea gâtuluĭ eĭ.

Trebue să admitem că frumuseţea nu este de cât un lucru convenţional.

In materie de estetică, idealul se schimbă după epocă şi după mediŭ. Dar orĭ cât de subtile ar fi raţionamentele d-v., nu mĕ veţĭ putea împiedica de a spune că gâturile cochetelor din Padang sunt prea lungĭ!

Oare ce concepţie bizară a putut conduce populaţia aceasta primitivă la convingerea că trebue să formeze gâturile acelea de monstru?

Călătoriĭ carĭ aŭ străbătut regiunea Padanguluĭ, aŭ rămas uimiţĭ, ca în faţa unor arătărĭ imaginare.

Se spune că din cea maĭ fragedă a lor copilărie, fiicele şefilor tribuluĭ trebue să indure în jurul gâtuluĭ o bucată de metal, care le ţine mereŭ capul într'o poziţie verticală.

La vârsta de şeapte anĭ bucata aceasta de metal este înlocuită prin câte va inele de aur saŭ de argint; în fie-care an familia adaogă câte un noŭ inel, care este foarte solid fixat.

Vertebrele cervicale se alungesc şi se ajunge la rezultatul dorit. Gâtul capătă o lungime cu totul exagerată.

Dar care să fie oare motivele unuĭ procedeŭ atât de barbar?

Femeile carĭ aŭ nişte gâturĭ atât de lungĭ, nu maĭ pot lucra nimic; scopul ar fi să se proclame în faţa mulţimeĭ atente, că cutare saŭ cutare fată face parte din cea maĭ înaltă aristocraţie, de vreme ce nu maĭ are nevoe să muncească.

E fapt sigur că o asemenea femee, fie că o fi având saŭ nu în vinele eĭ sânge regal, devine maĭ mult o mobilă supărătoare, de cât o bună tovarăşe de căsnicie.

Aşa în cât, după umila noastră părere, viaţa elegantelor doamne din ţinutul Padanguluĭ, nu poate fi tocmaĭ de invidiat... Orĭ nu?..

Omega.

Calul de apă

Calul de apă

Hipopotamul nu seamănă de loc cu calul; el n'are nimic din formele elegante, din agerimea, din agilitatea şi din frumuseţa caluluĭ.

Capul sĕŭ este greoĭ masiv, foarte urât, buza inferioară îĭ atârnă în jos, pântecele îĭ atinge aproape pămîntul. Şi cu toate acestea, a fost supranumit «calul de apă».

Ca şi porcul, ca şi mistreţul, hipopotamul este un anibal sociabil şi erbivor.

In marile lacurĭ ale Africeĭ, acest animal monstruos cu formele aşa de puţin estetice, se nutreşte numaĭ cu florĭ de lotus — simbolul frumuseţiĭ!

Hipopotamul în vechime

Nimic nu ne poate arăta maĭ bine progresul pe care l'am făcut în domeniul istorieĭ naturale, de cât comparaţia gravurilor vechĭ, reprezentând animale, cu gravurile noastre de astă-zĭ, care sunt fotografiĭ luate după natură.

Gesner şi toţĭ naturaliştiĭ din secolul XVII-lea credeaŭ că hipopotamul se nutreşte cu peştĭ şi că este un duşman înverşunat al crocodiluluĭ.

Exploratoriĭ şi vânătoriĭ carĭ aŭ străbătut continentul african, ne povestesc din contra, că nicĭ nu există animale maĭ liniştite şi maĭ pacînice de cât hipopotamul.

E un burghez care 'şĭ iubeşte foarte mult burta, şi care nu este nicĭ odată maĭ fericit de cât atuncĭ când se poate întinde voluptos, cu capul pe jumătate scos din apă, într'o nemişcare vecină cu somnul.

Şi cu toate acestea în tinereţea luĭ, animalul acesta a fost foarte activ. A doua zi după naştere, hipopotamul ştie să înoate, şi aleargă maestos pe urma părinţilor săĭ. Care om s'ar putea lăuda vre-odată cu asemenea ispravă?

Femeea hipopotam este o mamă admirabilă; ea îşĭ îngrijeşte hidoasa-ĭ progenitură cu cea maĭ adâncă dragoste.

Nenorocire aceluia care se întâlneşte cu un hipopotam feminin, când e întovărăşit de un mic moştenitor.

Atuncĭ calcă în picioare principiile pacifice ale raseĭ sale, şi se aruncă plin de violenţă asupra omuluĭ, care trebue să fie foarte agil, spre a putea scăpa cu obraz curat.

Vânătoriĭ de hipopotamĭ

Ceĭ maĭ celebri vânătorĭ de hipopotamĭ sunt Rüppel şi Wirsmann.

Acesta din urmă a ucis vre-o cincĭzecĭ de capete.

Vânătoarea monstruluĭ african este plină de primejdiĭ, dar în acelaş timp şi de câştig.

Indigeniĭ din partea Niluluĭ superior, caută să surprindă animalul în timpul somnuluĭ, şi-l lovesc atuncĭ cu un harpon de fier, legat de o frînghie.

De multe orĭ, prin soiul acesta de vînătoare, se întâmplă lupte tragice între monstru şi vînătorĭ. Hipopotamul devine foarte violent, foarte răzbunător, îndată ce este atacat.

Prin părţile Zambezuluĭ, vînătoarea se face cu ajutorul curselor puse în calea monştrilor.

Sunt nişte gropĭ marĭ, adâncĭ, în care cele de maĭ multe orĭ, animalul se prinde, fără nicĭ o bănuială.

Oameniĭ albĭ ucid une-orĭ hipopotamul, trimeţându-ĭ un glonte în ochiŭ; e singura parte vulnerabilă a corpuluĭ sĕŭ.

Carnea sa este foarte căutată de către negri, care o prepară în diferite chipurĭ. Sluănina hipopotamuluĭ este maĭ bună de cât cea a porculuĭ.

Pielea acestuĭ monstru serveşte pentru multe fabricaţiĭ fine, cum ar fi de exemplu bicele de lux.

Greutatea unuĭ hipopotam adult este, în medie, de vre-o 60 de quintale.

Gura acestuĭ monstru este atât de mare, în cât ar putea servi ca loc de scăldătoare pentru un copil.

Hipopotamul a fost adus de maĭ multe orĭ în circul din Roma; în epoca modernă, a apărut însă abia pe la 1859, în Paris.

Numaĭ indiviziĭ maĭ tinerĭ se pot deprinde cu captivitatea. Foarte blând şi foarte vesel, în adolescenţă şi în tinereţă, hipopotamul devine taciturn şi rĕutăcios când îmbătrâneşte.

Douĭ îmblânzitorĭ de la muzeul din Paris aŭ fost sfîşiaţĭ de un hipopotam, ca nişte simple pene.

Dacă lucrurile vor merge merĕŭ înainte, în starea în care se află astă-zĭ, peste puţină vreme hipopotamul va fi distrus. El dispare în raport direct cu întinderea civilizaţieĭ spre centrul Africeĭ. E considerat ca unul din animalele marĭ, şi mulţĭ îl doboară numaĭ din plăcerea de a învinge un duşman puternic.

V. Tossi

MISTERELE MUNŢILOR ANZĬ

ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

La o mică distanţă zăriră o masă neagră, în care ghiciră o formă omenească.

Passeur şi Terville se apropiară cu multă băgare de seamă. Dar forma omenească se agită şi un individ eşi de după un mărăcine şi porni într'o fugă nebună.

Terville era un alergător de forţă; din câte va săriturĭ, necunoscutul fu ajuns şi trântit la pământ.

Era un ţăran; înebunit de groază, bietul om cere ertare.

— E aceiaşĭ voce! exclamară împreună ceĭ douĭ tinerĭ.

— Ce făceaĭ acolo? întrebă Terville, poruncitor.

— Ertare!.. ertare!.. gemea mereŭ ţăranul.

— Dar răspunde o dată, nenorocitule: ce făceaĭ acolo?

— Nu sunt eŭ vinovat, murmură ţăranul; dânsul mĭ-a plătit să strig.

— Cine?..

— Nu ştiŭ; un domn.

In aceiaşĭ clipă, se auzi la o distanţă mică un zgomot lămurit. Terville recunoscu huruitul unuĭ automobil.

Un fulger de lumină îĭ străbătu creerul. Ca un nebun, alergă îndărăt în spre fermă; când Passeur îl ajunse din urmă, îl văzu disperat, cu o haină în mână.

— Testamentul frateluĭ meŭ a fost furat!.. exclamă gentilomul. Vermont aleargă acuma cu dânsul!...

Dar Passeur răspunse cu hotărîre.

— Vermont nu poate fi atât de prost. Furtul sĕŭ nu-ĭ va putea folosi la nimic, de vreme ce peste două ore Poire va fi informat de noua sa soartă şi va renunţa să maĭ plece în America.

Ceĭ douĭ amicĭ se îmbrăcară în grabă şi plecară fără să maĭ aştepte sosirea lucrătorilor.

Un fermier care mergea în spre Saint-Marie, îĭ ajunse din urmă şi-ĭ luă cu dânsul în trăsură.

Telegraful fu deschis cu o jumătate de oră înainte de ora reglementară; comunicaţia fu stabilită şi se expediă următoarea telegramă urgentă, la hotelul Rezerveĭ din Havre:

«Nu maĭ pleca, căcĭ aĭ moştenit un milion cincĭ sute de miĭ de francĭ. Sosim la Havre.

Antony Passeur, Francisc de Terville.

Pe la orele zece, ceĭ douĭ amicĭ se urcaŭ în expresul de Paris, pe care trebuiaŭ să-l părăsească la Serquigny, pentru a lua linia corespondentă Rouen-Havre.

In bucuria lor, nu maĭ vorbiră de cât cu oare-care dispreţ despre Vermont:

— Va turba de necaz când se va vedea atât de frumos tras pe sfoară! spuneaŭ dînşiĭ.

Vaĭ! cât de mult se înşelaŭ.

CAP. III.

Vinzătorul de castane

După ce operase furtul testamentuluĭ, Vermont se îndreptase în spre Havre, cu toată viteza automobiluluĭ sĕŭ.

Voia să împiedece cu orĭ-ce preţ, orĭ ce comunicare între familia Poire şi viconte.

El urma şoseaua care se întinde de-a-lungul căeĭ ferate, cu o viteză maĭ mare de cât aceea a trenuluĭ, având câte-va ore înaintea luĭ Terville.

Cursa aceasta nebună era cât p-aci să se termine rău pentru îndrăzneţul om de afacerĭ.

Pe când străbătea satul Ricoust, de lângă Lissieux, automobilul răsturnă un car, rănind de moarte un ţăran.

Conductorul automobiluluĭ, excitat de enorma sumă de banĭ care i se făgăduia, nu încetinea cursa nicĭ într'o parte. Accidentul avu loc la o curbă, aproape de linia drumuluĭ de fier.

Automobilul cobora o vale când, din cauza nestabilităţeĭ soluluĭ, roatele lunecară şi maşina păru că-şĭ pierde echilibrul; dar centrul de gravitate era înainte şi automobilul coborî valea cu viteza unuĭ proectil.

Din nenorocire, tocmaĭ în capăt era un car condus de un ţăran.

Bietul om fu aruncat la o distanţă enormă.

Douĭ pietonĭ, carĭ eraŭ în apropiere, voiră să se repeadă asupra vinovaţilor.

Dar Vermont ordonă şofeurului să plece imediat şi automobilul dispăru într'un nor de praf.

Evenimentele se desfăşurară prea repede pentru ca să se fi maĭ putut stabili identitatea vinovaţilor.

Cu toate sfaturile mecaniculuĭ, Vermont ţinu să treacă prin Rouen.

In bătrâna capitală a Normandieĭ, se opri în faţa unuĭ biuroŭ telegrafic şi expediă următoarea telegramă:

«Antoniu Poiré, la Nicolae Ruel, str. Augustin, Havre.

«In momentul plecăriĭ, primiţĭ încă o dată salutările noastre.

«Antony Passeur».

Mecanicul se folosi de acest moment de popas pentru a reînoi provizia de petrol.

Apoĭ automobilul îşĭ continuă cursa sa nebună pe ţărmul drept al Seneĭ, care fu trecută la podul Corneille.

Eraŭ aproape orele nouă când automobilul pătrunse în oraşul Havre. Vermont nu se opri de cât la extremitatea străzeĭ Augustin.

El intră la un telal care avea o mică magazioară la stradă. După ce dădu instrucţiĭ mecaniculuĭ pentru a duce automobilul la o cunoştinţă a sa, se retrase cu negustorul într'o încăpere din dos.

— Dragul meŭ Nicolae, îĭ zise dînsul fără mult înconjur, n'am vreme de pierdut. Prepară-mĭ îndată un costum de Auvergnat şi dacă veĭ primi o telegramă pe numele Poiré, să mi-o păstrezĭ cu îngrijire.

— Va fi ceva şi pentru mine? întrebă negustorul cu un ton semnificativ.

— Iată o sută de leĭ, ca început.

— Dacă-ĭ aşa, noroc să dea Dumnezeŭ!.. Este cam multă vreme de când n'am maĭ făcut afacerĭ împreună!....

. . . .

Hotelul Rezerveĭ, unde astepta familia Poiré familia care trebuia s'o transporte în Guatemala, era o casă cât se poate de modestă. Era situat la spatele uneĭ frumoase case din bulevardul Francisc şi n'avea intrare de cât printr'o poartă lăturalnică.

In dimineaţa aceea, pe la orele 11, portăreasa imobiluluĭ văzu un om în zdrenţe care se instalase pe trotuar pentru a vinde castane coapte.

Portăreasa il rugă să-şĭ transporte cuptorul puţin maĭ încolo şi omul se supuse cu o grabă care o mişcă.

Era frig. Călătoriĭ, grăbiţĭ, nicĭ nu se gândeaŭ să-şĭ maĭ scoată mâinile din buzunare, aşa în cât bietul om nu vindea maĭ nimica.

Pentru a'şĭ maĭ încălzi picioarele, se plimba încoace şi încolo pe trotuar.

— Drace!.. Ce frig este!.. repeta dînsul de câte orĭ trecea prin faţa portăreseĭ.

Din când în când îşĭ apuca bărbia între mâinĭ şi făcea câte un gest de durere.

La început buna femee nicĭ nu-l bagă în seamă; văzuse atâţea oamenĭ de aceştia în viaţa eĭ!..

Dar în cele din urmă fu mişcată de suferinţa aceluĭ individ care 'ĭ ascultase ordinul cu atâta grabă şi care, fără îndoială, trebue să sufere de durerĭ de măsele.

— Ar trebui să-ţĭ scoţĭ măseaua aceasta! zise dînsa.

— Drace!.. Cum îmĭ maĭ vorbeştĭ şi d-ta, buna mea doamnă! Cunoştĭ oare unde-va dentiştĭ carĭ să servească lumea fără plată?

«Nu!.. Şi de unde voiţĭ să iaŭ eŭ banĭ pentru aşa ceva, buna mea doamnă?.. Am cincĭ copiĭ acasă şi de ierĭ n'am vîndut castane nicĭ măcar de zece banĭ!.. Nicĭ cărbuniĭ nu mi sunt plătiţĭ!..

— E o nedreptate în lumea aceasta, răspunse buna femee; sunt uniĭ oamenĭ care suferă prea mult.

Şi din vorbă în verbă, portăreasa şi vînzătorul de castane ajunseră să lege oare-care prietenie.

Ast-fel, în puţină vreme, vînzătorul putu să afle că chiriaşiĭ din catul I nu valoraŭ mare lucru, că ceĭ din catul al douilea eraŭ nişte oamenĭ fără căpătâĭ; cât despre ceĭ din caturile de sus, nicĭ nu merită să vorbeştĭ despre eĭ.

Şi n'ar fi nimica, continuă buna femee, dacă n'ar fi şi hotelul în fundul curţeĭ!.. Dar aşa, toată noaptea trebue să staĭ deşteaptă.

— Acuma, răspunse vînzătorul de castane, cu interes, trebue să fiĭ maĭ liniştită... Nu prea sunt mulţĭ călĕtorĭ.

— Da, de câte-va zile nu prea sunt; nu prea am de ce mĕ plânge.

— Hotelul acesta are mulţĭ clienţĭ?

— Astăzĭ nu este aproape nimenĭ.

— Adiniaurĭ, am vĕzut că eraŭ un domn şi două fetiţe.

— Da... Vor pleca după prînz.

Apoĭ, lovindu-şĭ fruntea cu mâna, portăreasa exclamă:

— Am plecat în oraş, şi eŭ am uitat să le daŭ telegrama pe care o am pentru dînşiĭ.

— Le veĭ da-o, când se vor reîntoarce la amiază.

— La urma urmeĭ, aşa este... Nicĭ nu merită să-mĭ daŭ maĭ multă osteneală.

Vînzătorul de castane fu apucat din noŭ de un acces de durere. Se văita ca un copil. Buna femee îl întrebă dacă n'avea patru banĭ pentru a-şĭ cumpăra puţină cocaină.

— Ba am, răspunse negustorul; dar nu pot să-mĭ las marfa.

— Du-te fără grijă omule; voĭ lua eŭ seama la castanele d-tale... Farmacia este foarte aproape de aci; în prima stradă la stînga.

— Dar dacă mi se vor arde castanele? Ştiĭ că trebue să aĭ oare-care pricepere pentru a lua seama la asemenea lucrurĭ?

— Ştiĭ ce?.. Maĭ bine dă-mĭ mie baniĭ... Mă duc eŭ să-ţĭ aduc... Dar, veĭ veghia d-ta să nu intre nimenĭ în casă?

— Poţĭ avea toată încrederea în mine, buna mea doamnă.

Abia dispăruse portăreasa în colţul străzeĭ, şi vînzătorul de castane intră în loja eĭ. Pe masă era o telegramă pentru Antoniu Poiré, telegramă pe care vînzătorul o puse în buzunar, înlocuind-o cu o alta la fel.

Când buna portăreasă se întoarse, el îşĭ reluase locul pe trotuar.

— N'a fost nimenĭ, zise dînsul buneĭ femeĭ.

Câte-va momente după aceea, portăreasa rămase uimită vĕzându-l pe bietul om convorbind cu un servitor bine îmbrăcat.

Servitorul îĭ vorbia cu oare-care respect şi-ĭ zicea:

— «Sagitarul» va trece peste două ore.

— Unde se va opri?

— In josul portuluĭ, aproape de aicĭ.

— Şi când va pleca maĭ departe?

— La orele treĭ.

Uimirea portăreseĭ deveni şi maĭ mare, când vĕzu cum servitorul aduna cărbuniĭ răspândiţĭ pe jos, şi împingea înainte cuptorul cu cărbunĭ.

Ea îşĭ zise că era poate un om al poliţieĭ, care urmărea ceva.

Treĭ ore sunaŭ la biserica Sfântuluĭ Ludovic, când douĭ oamenĭ bine îmbrăcaţĭ sosiră în fugă pe cheiul portuluĭ.

Dedeaŭ peste pasagerĭ, peste hamalĭ, ridicând un tumult de protestărĭ în urma lor; dar amândouĭ păreaŭ că se sinchisesc foarte puţin de asemenea protestărĭ şi îşĭ vedeaŭ înainte de cale.

Unul dintre eĭ opri cu bruscheţă un funcţionar, şi îl întrebă despre vaporul «Sagitarul.»

— «Sagitarul?» răspunse omul întrebat, cu oare-care surprindere.

— Eĭ bine! Ni s'a spus la direcţie că va ancora în punctul acesta.

— In adevĕr. Dar vaporul a plecat. Priviţĭ... Se vede încă fumegând în depărtare.

Intorcându-se spre tovarăşul săŭ, noul venit zise:

— Bănuiam eŭ, dragul meŭ Terville. Poiré trebue să ne aştepte la hotel, căcĭ va fi avut de sigur tot timpul pentru a 'şĭ retrage bagajele.

Ceĭ douĭ tinerĭ se urcară într'o trăsură şi veniră la hotelul Rezerveĭ. Auzind întrebându-se de familia Poiré, portăreasa răspunse îndată:

— Aŭ plecat.

— Cum asta, aŭ plecat? Unde?

— Aŭ plecat în America.

— Nu se poate. N'aŭ primit astă-zĭ o telegramă?

— Ba aŭ primit.

— Atuncĭ, nu puteaŭ să plece.

— Eŭ vă spun că aŭ plecat. I-am întovărăşit chiar eŭ la vapor. Şi întru cât putea să-ĭ împedice telegrama despre care vorbiţĭ?

— In telegrama aceia i se spunea să nu maĭ plece.

— Nicĭ de cum. Telegrama conţinea urărĭ de călătorie bună, şi nimic alt-ceva. D. Poiré a cetit-o în faţa mea.

Antony Passeur — cetitoriĭ l'aŭ recunoscut — îşĭ încrucişă braţele pe piept, şi încreţindu-şĭ sprâncenile, zise luĭ Terville:

— Aicĭ e amestecată mâna luĭ Vermont. S'a operat o înlocuire de telegramă!

Auzind cuvintele acestea, portăreasa sări în sus.

Işĭ aminti de bizarul eĭ tovarăş de dimineaţă. Palidă, şi cu vocea tremurătoare, povesti tot ce se întâmplase.

Dar ceĭ douĭ amicĭ n'o maĭ ascultaŭ, pentru că n'aveaŭ ce face cu explicaţiile eĭ.

— In cotro ne îndreptăm acuma? întrebă Passeur dezolat.

— D-ta trebue să te reîntorcĭ la Sfânta Maria.

— Şi d-ta?

— Eŭ voĭ pleca.

— Unde?..

— In Guatemala!

CAP. IV

Pactul infam

Principalul port al republiceĭ Guatemala, la Oceanul Atlantic, este Livingstone, care vine situat la gura râuluĭ Dolce. Râul acesta îşĭ are izvorul săŭ în magnificul lac Yrabal.

Portul acesta este actualmente, cel maĭ mult vizitat de vasele europene. In viitor însă, când linia ferată care va lega cele două oceane, va fi terminată, supremaţia oceanuluĭ va avea-o Puerto-Barrios.

Pentru moment, oraşul care poartă numele unuia dintre dictatoriĭ Statuluĭ, nu este compus de cât dintr'un şirag de colibe, aliniate de-a lungul plăgeĭ între mare şi calea ferată.

Aspectul luĭ Puerto Barrios este acela al uneĭ aglomeraţiĭ de piramide izolate în deşert.

Intr'o seară de iarnă, pe la sfârşitul luĭ Ianuarie, pescariĭ indienĭ şi metişiĭ de prin împrejurimĭ, eraŭ reuniţĭ acolo pentru a ajuta la descărcarea mărfurilor unuĭ vapor, şi la încărcarea lor în tren.

Umbra începea să se întindă în colţurile străzilor; lămpĭ şi lanterne se aprindeaŭ pe plajă şi prin colibe.

Liniştea începea să se întindă încetul cu încetul, când, de odată, un zgomot se produse în faţa prăvălieĭ unuĭ metiş care vindea băuturĭ.

Indată lumea se strânse în jurul prăvălieĭ, şi se află că douĭ străinĭ, douĭ europenĭ, se luaseră la ceartă.

Un negustor mexican, care era maĭ în urmă, zise:

— Fără îndoială, trebue să fie iarăşĭ Jean Ferret la mijloc.

Un englez din protectoratul Belizeĭ, adăugă:

— Ah!... câinele de francez! Când naiba va scăpa ţinutul acesta de dânsul?

Mexicanul nu se înşelase; Jean Ferret era în adevĕr acela care provocase scandalul. Cincĭ miliţienĭ îl apucară îndată, împiedecându-l de a se arunca asupra unuĭ tînăr delicat şi palid.

Ochiĭ gigantuluĭ Jean aruncaŭ fulgere asupra adversaruluĭ săŭ care stătea nemişcat.

— Canalie?.. îĭ strigă dânsul; mâine nu veĭ maĭ vedea soarele!..

Şeful miliţienilor se apropie de consumatorul ameninţat, şi-l rugă să plece acasă.

— Acasă! urlă Ferret furios... Ştiŭ eŭ unde este casa luĭ!... L'am văzut intrând la morarul din sasul Brido!

Tînărul ameninţat fu condus afară; el tăcea, dar atitudinea îĭ trăda maĭ multă răutate de cât teamă.

Ceĭ douĭ oamenĭ, cu toate că eraŭ foarte mult deosebiţĭ la fizic, inspiraŭ amândouĭ acelaşĭ desgust adânc.

Indată ce adversarul săŭ dispăru, Ferret fu întrebat dacă-ĭ cunoştea, şi ce avusese cu dânsul.

— Nu-l cunosc, răspunse gigantul; saŭ maĭ bine zis, îl cunosc numaĭ din vedere... S'a încercat să-mĭ fure un piastru pe care l'am aruncat pe masa negustoruluĭ pentru a-mĭ plăti consumaţia. Dânsul a pretins că piase de argint îĭ aparţinea; îl voĭ învăţa eŭ minte...

— Dacă continuĭ să maĭ ameninţĭ, răspunse poliţistul care-ĭ pusese întrebărĭ, voĭ fi silit să te ţiŭ închis.

Atuncĭ, o schimbare bruscă se operă în atitudinea luĭ Ferret.

Inălţă din umerĭ şi cu o voce pe care se sili s'o facă cât maĭ liniştită, zise:

— E adevĕrat... am făcut o prostie... Mulţumesc acelora care m'aŭ oprit la timp...

Şi cum vedea bine că poliţistul îl observă cu atenţie, adăugă:

— Drace... Dacă-l voĭ maĭ întâlni pe omul acela, îĭ voĭ strânge mâna, şi vom bea câte-va pahare împreună.

Frasa aceasta produse efectul dorit, gigantul fu pus în libertate.

Inoptase, era ora meseĭ, şi fie-care se îndrepta în spre coliba sa.

Jean Ferret făcu şi dânsul la început acelaş lucru; dar când ajunse la capătul satuluĭ, schimbă direcţia şi o luă de-a dreptul în spre munţiĭ Brido.

— De-acum eştĭ al meŭ!.. murmură dînsul printre dinţĭ.

Şi o luă de-alungul uneĭ cărărĭ care mergea şerpuind printre arborĭ.

Drumul acesta urca mereŭ din ce în ce maĭ sus.

După un sfert de oră de mers ajunse într'un fel de poiană, unde se vedea lumina uneĭ case.

Ferret se gândi că n'avea nicĭ o armă la dînsul, de oare-ce pumnalul îĭ fusese luat la Puerto-Barrios.

Se apropie şi bătu în uşe.

— Cine e acolo? se auzi vocea unuĭ bătrân.

— Este Jean Ferret, care ar voi să-şĭ aprindă pipa.

Drept orĭ ce răspuns, lumina din interior se stinse. Francezul auzi zgomotul unuĭ zăvor tras la uşe, apoĭ pe acela al încărcăreĭ unuĭ pistol.

Era un argument puternic pentru a'l hotărî să treacă maĭ departe.

. . . .

Când Ferret ajunse în satul Brido, zări de departe lumină la moară.

Maĭ încolo, casele satuluĭ eraŭ pierdute în umbră printre arborĭ.

Gigantul văzu în prăvălia moreĭ treĭ metişĭ lucrând sub comanda unuĭ alb. Era, fără îndoială, patronul.

Ferret ghici îndată ca victima sa nu se reîntorsese încă. Fără multă ceremonie pătrunse în interiorul moriĭ şi povesti că se rătăcise. Il poftiră să se odihnească.

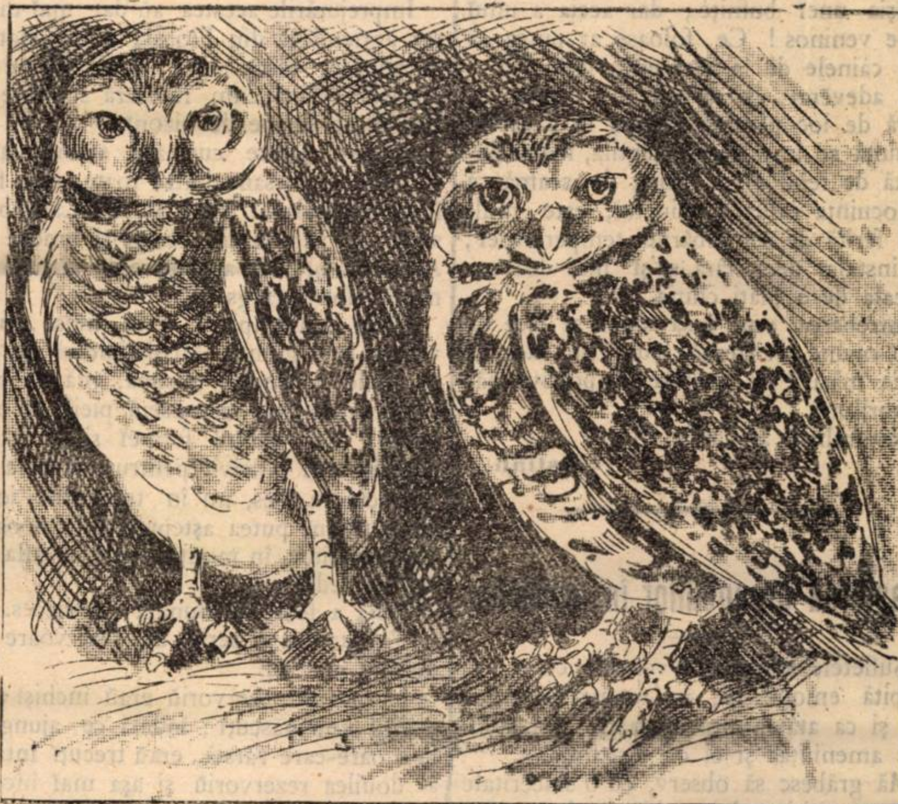
Moara din Brido, care avea în acelaşĭ timp şi brutărie, era instalată în părţile acelea numaĭ din pricină că acolo lemnul era maĭ abondent; dar ea furniza pâine pentru Puerto-Barrios, pentru maĭ multe alte localităţĭ şi chiar pentru vasele străine.

Francezul, folosindu-se de un moment în care nimenĭ nu-l observa, strecură un cuţit în buzunar. Apoĭ începu să vorbească cu patronul.

— Aşa dar, spunea dînsul, sunteţĭ de ajuns d-voastră patru pentru a satisface o clientelă aşa de numeroasă?

— Da, dar trebue să lucrăm mult; când e îngrămădeală maĭ mare, maĭ luăm ajutoare.

(Va urma)

Bufniţe asediatoare

Bufniţe asediatoare

Bufniţa, a căreia reproducere vie o dăm aicĭ, şi pe care americaniĭ o numesc «burro-wing-owl», trăeşte pe toată întinderea Statelor Unite, dar maĭ cu seamă în Far-West şi la Sud.

După exemplul atâtor animale care sunt prea leneşe, saŭ prea şirete pentru a se maĭ căzni să'şĭ construiască un cuib, bufniţele acestea se instalează în locuinţe gata construite.

Aŭ ales anume oraşele subterane ale cânilor de câmpie.

Se ştie că aceste animale, câiniĭ ame-

ricanĭ, sunt cât se poate de sociabile. Eĭ trăesc în triburĭ, şi-şĭ sapă vaste galeriĭ subterane, legate între ele prin coridoare de comunicaţie.

La eşirea acestor subterane, stă tot-d'a-una o sentinelă, care la cel maĭ mic indiciŭ de primejdie, anunţă pe toţĭ cetăţeniĭ oraşuluĭ subteran printr'un lătrat sonor.

Nu se ştie în urma căruĭ pact a reuşit bufniţa să capete azil în aceste oraşe ale câinilor. Fapt sigur este că în tot-d'a-una întâlneştĭ două saŭ maĭ multe bufniţe în fie-care subterane.

Cine ar putea explica această bizară asociaţie? Ea devine cu totul anormală dacă ne gândim că bufniţa în lipsa altor alimente nu stă mult la îndoială, şi devorează nouiĭ născuţĭ.

Dar iată un fapt şi maĭ uimitor încă. Naturaliştiĭ americanĭ, afirmă că în toate subteranele câinilor de câmpie, se găseşte, fără excepţie, este un şarpe sunător. Se ştie cât de otrăvitoare este muşcătura acesteĭ teribile reptile.

Este o enigmă care ni se pare imposibilă de deslegat. Treacă meargă tovărăşia uneĭ bufniţe; dar aceia a unuĭ şarpe veninos! Ce foloase ar putea să aibă câinele de la asemenea lighioĭ?

E adevĕrat că şarpele nu trebue să ceară de loc părerea aceluia în a căruia locuinţă se instalează. Reptila, foarte delicată de felul eĭ, a băgat de seamă că în locuinţa caldă a câineluĭ, este mult maĭ ferită de schimbările temperatureĭ; s'a instalat decĭ, fără să'şĭ maĭ dea osteneala de a plăti chiria.

Intrebarea este însă cum se face de nu-ĭ opune rezistenţă; cum se face de nu ia măsurĭ de apărare împotriva năvălitorilor?

Naturaliştiĭ aŭ cuvântul.

Cristian.

Creşterea crocodililor în Arkansas

Sufletele simţitoare vor afla cu o deosebită emoţie că, în tocmaĭ ca bizonul şi ca atâtea alte animale, crocodilul este ameninţat şi el cu dispariţia.

Mă grăbesc să observ, cu o sinceritate pe care cititorul va bine-voi să mi-o erte, că eŭ nu trebue să fiŭ clasat printre aceste fiinţe simţitoare, de oare-ce am o profundă antipatie pentru aceste animale respingătoare, fie că s'ar numi crocodilĭ saŭ aligatorĭ.

Şi îndrăznesc a crede că cititorul ar împărtăşi impresiile mele, dacă ar fi trăit cât de puţină vreme măcar, in regiunile populate de aceştĭ monştri.

După o statistică pe care o publică guvernul american, numărul aligatorilor ucişĭ numaĭ în Statul Florida, de la 1890 până la 1900, ar fi de vre-o treĭ milioane.

Statistica americană nu se ocupă însă de cât numaĭ de una din regiunile populate de crocodilĭ.

Având în vedere faptul uneĭ aşa de marĭ distrugerĭ, nu trebue să ne maĭ mirăm când vedem că încă de pe acum, pielea aligatoruluĭ a început să fie aşa de mult preţuită. Aŭ început să se fabrice chiar pieĭ artificiale cu care lumea neştiutoare este lesne înşelată.

Şi preţurile se vor urca şi maĭ mult în viitor; numaĭ dacă nu cum-va, guvernul american — lucru pe care nu-l credem — va găsi de cuviinţă să ia sub protecţia sa existenţa neamuluĭ crocodililor.

Indată ce nu maĭ este obiectul uneĭ masacrărĭ sistematice, crocodilul se reproduce foarte repede. Desvoltarea sa însă, pare a fi în raport invers cu fecunditatea.

La vârsta de 15 anĭ, crocodilul are o lungime de abia 60 de centimetri. Pentru a ajunge la o lungime de 3 metri, trebue să atingă vârsta de 75 anĭ. Se înţelege prin urmare, pentru ce aŭ devenit aşa de rarĭ pieile marĭ, şi preţul lor aşa de ridicat.

Imprejurările acestea aŭ dat maĭ multor agricultorĭ din Florida şi din statele mărginaşe, ideia de a stabili ferme de aligatorĭ, după cum fuseseră stabilite în Far West ferme de bizonĭ.

Printre aceste curioase stabilimente, cel maĭ interesant dintre toate, este fără îndoială acel al d-luĭ M. H. Campbell, situat pe pământurile calde şi umede ale Arkansas-uluĭ, în apropiere de staţia balneară Hot-Springs.

Când d. Campbell, care trăise multă vreme în regiunea Mississipiuluĭ de jos, pe unde crocodiliĭ mişună, aflâ de preţul urcat la care ajunseseră pieile de crocodilĭ, făcu planul fermeĭ şi căută îndată un loc potrivit pentru stabilirea eĭ.

Locul fu ales, nu în terenurile joase cum ne-am putea aştepta, ci la o oare-care înălţime, în munţĭ, unde se afla un rîŭ limpede.

Ideia a fost încununată de succes.

S'a stabilit o serie de rezervoare de diferite mărimĭ.

In primul rezervoriŭ eraŭ închişĭ crocodiliĭ noŭ născuţĭ; îndată ce ajungeaŭ la o oare-care vârstă, eraŭ trecuţĭ într'un al douilea rezervoriŭ şi aşa maĭ incolo.

Adulţiĭ îşĭ aveaŭ rezervoriul lor special; un ultim rezervoriŭ, care semăna maĭ mult cu o mlaştină, era locul ales pentru locuinţa decanilor colonieĭ, monştri lungĭ de câte patru şi cincĭ metri, bătrânĭ de câte o sută până la două sute de anĭ.

Cifrele acestea nu trebue să surprindă pe cititorĭ. Astă-zĭ este lucru stabilit că aligatoriĭ ajung pînă lă cele maĭ înaintate vrâste.

Nu s'a găsit oare un naturalist care să afirme că un crocodil, lung de şeapte metri, care fusese capturat într'o mlaştină a Florideĭ, avea vrâsta de cincĭ secole?

Să vedem acum de ce procedee se serveşte d. Campbell pentru a-şĭ popula bizara sa fermă.

Vânător experimentat, a capturat el însuşĭ, în câte va expediţiĭ succesive, maĭ mult de cincĭ-zecĭ de aligatorĭ adulţĭ.

Pe urmă, răspândindu-se vestea că d. Campbell plătea preţurĭ urcate pentru crocodiliĭ viĭ, în maĭ puţin de treĭ anĭ îĭ fură aduşĭ două sute de aligatorĭ.

Dar principala resursă a fermieruluĭ trebuia să fie creşterea ouălelor.

In una din expediţiile sale în Luisiana, descoperi un cuib care conţinea treĭ-zecĭ de ouă. Parte din ele eraŭ deschise, şi vînătorul fu foarte fericit, putând să ia cu dênsul zece puĭ în viaţă.

Ouăle fură învălite cu frunze şi cu muşchĭ, şi închise într'o cutie. Peste zece zile, d. Campbell întorcându-se dintr'o altă expediţie, putu constata că din acele ouĕ căpătase opt frumoşĭ puĭ de aligatorĭ.

După câte-va zile, când vremea se maĭ încălzi, fecundară toate ouăle.

Americanul a imaginat după aceea o clocitoare mecanică, care pusă la încercare, a dat cele maĭ frumoase rezultate.

Acum crescătorul de crocodilĭ cumpără ouăle de la indigenĭ, cu două zecĭ şi cincĭ de francĭ duzina. Un aligator noŭ născut valorează 7 pînă la 8 fr. Se vede prin urmare cât de însemnate câştigurĭ poate realiza fermierul, şi în cât de scurtă vreme.

Sute de miĭ crocodilĭ se vînd astă-zĭ în fie-care zi, prin iarmaroace căcĭ, în înalta societate americană a devenit la modă obiceiul de a purta micĭ crocodilĭ, adică «baby-gators», acum aŭ fost supra numiţĭ.

Nu poate fi nimic maĭ curios de cât puiul de crocodil pe care îl zăriţĭ tîrîndu-se în buduarele elegante, ale nu maĭ puţin elegantelor doamne americane!

Iată o modă, care nu se va introduce credem aşa curînd şi pe la noĭ; crocodiliĭ aŭ dispărut din Europa, încă din timpurile preistorice.

Şi încă o dată, nu noĭ putem fi aceia care să regretăm asemenea întâmplare!

Victor

Tipurĭ şi rase asiatice

La Colombo, care este oraşul principal al insuleĭ Ceilan, şi a căruia populaţie s'a urcat într'un singur secol de la 5,000 la 120,000 de oamenĭ, poţĭ constata că cincĭ popoare diferite trăesc la un loc, fără a se fuziona şi fără a'şĭ nega unul altuia autochton'a.

Maĭ întâĭ sunt Singhaleziĭ propriu zişĭ. Eĭ poartă părul lung inconjurat în jurul capuluĭ şi reţinut cu un pieptene.

Ca îmbrăcăminte nu poartă de cât o

Tipurĭ din Colombo

bucată de stofă, în jurul talieĭ, în formă de fustă. Singhaleziĭ aŭ coloarea feţeĭ cărămizie, şi părul foarte licăritor. Eĭ sunt coborâtoriĭ vechilor locuitorĭ aĭ insuleĭ.

Mooriĭ sunt o altă rasă. Figura moorului nu este nicĭ albă, nicĭ neagră, ci extrem de palidă şi mată.

Oameniĭ aceştia, pe lângă costumul simplu întrebuinţat de singhalezĭ, maĭ poartă şi un turban roşiu.

In Pettoh, care este cartierul comercial al oraşuluĭ Colombo, toate prăvăliile importante sunt ţinute de către moorĭ. Aceştia sunt adese orĭ, în comerţ, victimele Chettilor.

Chetti este un tip negru, cele maĭ adese orĭ gras, ras, rotund la faţă. Aceştia sunt jidoviĭ ţinutuluĭ.

Eĭ sunt bancherĭ şi cămătarĭ. Chetti este intermediarul, care nu lucrează nimica şi totuşĭ trage foloasele cele maĭ marĭ.

Câte odată, întâlneştĭ pe străzile oraşuluĭ oameniĭ Veddas. Rasa aceasta este şi maĭ veche încă în insulă, de cât aceia numită singhaleză. Veddas-iĭ trăesc maĭ cu seamă prin munţĭ, eĭ sunt budiştĭ ca şi singhaleziĭ.

In erarchia socială a Ceilanuluĭ, în cel maĭ de jos rang, staŭ Tamuliĭ. Sunt oameniĭ ceĭ maĭ oneştĭ şi ceĭ maĭ liniştiţĭ aĭ ţinutuluĭ.

Eĭ sunt muncitoriĭ pămîntuluĭ. Eĭ îndeplinesc muncile cele maĭ grele, fără să murmure; femeile de asemenea, sunt foarte muncitoare. Ele culeg ceaiul şi sunt întrebuinţate chiar la sfărâmarea pietreĭ pentru şosele.

Tamuliĭ, Chettiĭ, şi Mooriĭ sunt musulmanĭ. Tamuliĭ aŭ fost la început budiştĭ; dar cum prescripţiile acesteĭ legĭ nu eraŭ de loc potrivite cu felul de viaţă pe care eraŭ siliţĭ să-l ducă, şi-aŭ schimbat religia.

Un lucru curios: dialectul tamul a rămas dialectul literar, căcĭ numaĭ cunoscând dialectul acesta poţĭ înţelege vechile poeme, care celebrează gloria timpurilor istorice ale Ceilanuluĭ.

Majoritatea acestor populaţiĭ locuesc în case destul de frumoase. Numaĭ o parte dintre Tamulĭ locuesc prin colibe.

Nică-erĭ ca în Ceilan, nu maĭ aĭ prilejul să admirĭ nişte populaţiĭ atât de diferite, trăind într'o armonie atât de complectă.

Personalul hotelului din Colombo

Un colţ de peisagiŭ la Kaudy

Pe aiurea revoltele n'ar maĭ conteni, până când unele dintre rase ar fi exterminate, în folosul celor învingătoare.

Armonia aceasta se explică poate prin faptul că în Ceilan viaţa este foarte uşoară, şi populaţia n'a devenit încă destul de numeroasă pentru a îngreuia lupta

existenţeĭ şi a stârni ura aceia ascunsă pentru rasele străine, carĭ zace în orĭ-ce om.

Existenţa, hrana zilnică, este marele promotor al maĭ tuturor acţiunilor omeneştĭ; ura de rasă, odată trezită din amorţire, poate deveni însă un veşnic izvor de revolte şi masacrărĭ, numaĭ ca atare.

Nu se ştie prin urmare, ce surprize ne rezervă viitorul în insula Ceilan, pentru că populaţia merge mereŭ înmulţinduse, maĭ cu seamă prin oraşe.

Didl.

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Poate că vĕduva care era deabia la începutul pelerinajuluĭ la mormîntul luĭ Lucian, pe care îl iubise cum îl iubia Violeta pe Max, găsise că ar fi fost prea dureros să fie faţă la desfăşurarea aceleĭ iubirĭ adîncĭ.

Trandafiriĭ fac în tot-d'auna şi maĭ întunecat încă, negrul doliuluĭ; strălucirea veselă a zileĭ pregăteşte melancolia nopţeĭ.

Orele trecură ca într'un vis. Romancierul îşĭ uitase cu totul de lume şi de cauzele prezenţeĭ sale la Berna. Era cuprins ca într'o mreajă de dulceaţa momentelor prezente.

Stătea de veghe lângă aceea care devenise unica-ĭ preocupare. Privind-o, i se părea că'şĭ oglindeşte privirea în propriul sĕŭ suflet.

Intr'un târziŭ, Violeta adormi.

Din când în când deschidea ochiĭ, şi îşĭ fixa un moment albastra eĭ privire asupra aceluia care 'ĭ era atât de drag.

Şeful găreĭ, pe care revoluţia îl pusese în fruntea serviciuluĭ, venea din când în când să se intereseze de starea bolnaveĭ.

Atenţia aceluĭ om sălbatic, care represinta revoluţia cu revendicările eĭ sălbatice, simpatia pe care o manifesta el pentru dînşiĭ, îl mişcă pe Max.

Apoĭ veni ducesa, a căreia figură de obiceiŭ visătoare, purta acuma urmele uneĭ nelinişte adâncĭ, uneĭ marĭ temerĭ pentru sănătatea aceleia, care cu câte-va zile maĭ înainte îĭ era cu totul necunoscută, şi care acuma îĭ era aşa de dragă.

Max se apropie de fereastră.

Pe peronul găreĭ Mona se preumbla inconştientă, urmată de cercul perpectuot al revoluţionarilor.

Cu concepţia lor naivă, mujiciĭ vedeaŭ în nebună, o inspirată a divinităţeĭ. Eĭ prindeaŭ vorbele incoherente ale bieteĭ fete şi se siliaŭ să le dea un înţeles de oracol, pentru a pătrunde misterele teribileĭ situaţiĭ în care se afla Rusia.

Toţĭ călătoriĭ păreaŭ liniştiţĭ, afară de Iohn Lobster. Englezul, cu faţa maĭ roşie de cât orĭ când, se agita, mormăia mereŭ.

Oare aveaŭ să rămâe multă vreme la Berna? Şi proasta aceia de Violetă, care se lăsa să fie rănită pentru nişte lucrurĭ care n'o priviaŭ!

Era un lucru pe care mintea luĭ niciĭ nu-l putea concepe.

Inoptă, umbre negre învăluiră gara, linia ferată şi întregu' ţinut.

Aplecat de-asupra ferestreĭ, romancierul nu zărea de cât o singură lumină: un felinar roş, situat puţin în afara găreĭ, şi care părea un ochiŭ sângeros, deschis în întuneric.

Era un tren format, gata de plecare.

Peste douĕ-zecĭ de momente avea să fie expediat în spre Odesa.

Ducesa, intrând în momentul acela în odae, tînĕrul îĭ arătă felinarul, pronunţând un singur cuvînt:

— Odesa.

Dînsa clătină din cap cu tristeţă.

— Mâine dimineaţă aĭ putea fi acolo, adăogă Max. Aĭ putea să te gândeştĭ la aceia carĭ nu maĭ sunt, şi de la a cărora amintire te-am îndepărtat un moment.

Parisiana suspină adânc şi răspunse:

— Am primit devotamentul d-voastră cu simplitate fără nicĭ o frază de protestare, dar în schimb, mĭ-am zis că voiŭ deveni sora tovarăşeĭ d-tale.

— O soră înţelege întotdeauna graba pe care...

— O soră nu trebue părăsită nicĭ odată, întrerupse ducesa.

Şi schimbându-şĭ tonul:

— Dar să lăsăm lucrurile acestea. M'am întâlnit cu doctorul adineaurĭ.

— Eĭ bine? întrebă tînĕrul cu vioiciune, uitând de toate, când era vorba de sănătatea scumpeĭ sale Violeta.

— I-am spus că doarme, şi dînsul şĭ-a frecat mâinele de bucurie, exclamând:

«Foarte bine! foarte bine!

L'am rugat să se urce un moment, dar dînsul nu s'a învoit:

— Nu, nu.. poate că am deştepta-o, şi de ce să turburăm acţiunea bine-făcătoare a natureĭ?

După o scurtă pauză ducesa adăogă:

— Iţĭ spun toate acestea, pentru ca să vezĭ bine că nu trebue să maĭ fiĭ de loc neliniştită.

Dînsul nu răspunse nimic.

Dar opriră mânele aceleĭ femeĭ care suferise aşa de mult, şi lipindu-şĭ buzele de ele, murmură:

— Ah!.. doamnă... Aĭ dreptate... Să aşteptăm ca Violeta să fie maĭ bine. Şi d-tale, care cauţĭ s'o consolezĭ, pe câtă vreme eştĭ însuţĭ neconsolată, îţĭ jur că vom ajunge să'ţĭ dăm acea supremă consolare pe care de atâta vreme o cauţĭ.

Dînsa mulţumi cu gestul; părea emoţionată pentru a putea vorbi.

De odată, amândouĭ săriră în sus, căcĭ un sgomot sinistru ajunsese pînă la dînşiĭ.

— Ce să fie oare?.

Violeta se deşteptase şi-şĭ îndreptase privirea-ĭ întrebătoare asupra tovarăşilor săĭ.

Dar maĭ înainte ca vre-unul dintre eĭ să-ĭ poată răspunde, un crater păru că se deschide pe şinele drumuluĭ de fier, drept în faţa ferestreĭ.

O detunătură puternică urmă... Se auziră strigăte furioase; geamurile zburară în ţăndărĭ.

— Drace!.. exclamă Max, uimit, dar acesta este un obuz!..

— Un obuz! repetară cele douĕ femeĭ înlemnite.

— De sigur... gara este bombardată.

Oameniĭ alergaŭ pe peronul găriĭ, în mijlocul întunericuluĭ.

După aceia, se auziră paşĭ pe scărĭ, îndreptându-se spre uşa cameriĭ pe care o ocupaŭ.

Dintr'o săritură, romancierul fu la uşă, cu revolverul în mână.

Uşa se deschise. Şeful găriĭ apăru, purtând o lanternă în mână, urmat de maĭ mulţĭ impiegaţĭ.

— Trupele tiranilor ne atacă, urlă dînsul.

— Trupele?

— Da, trupele acelea care aŭ rănit-o şi pe doamna... Aŭ primit ajutoare, şi s'aŭ aruncat împotriva noastră. Dar va vedea dînşiĭ cu cine aŭ de-a face.

Apoĭ, apropiindu-se de pat.

— Să nu-ţĭ fie teamă, frumoasă domnişoară. Oameniĭ aceştia te vor transporta în trenul care pleacă spre Odesa.

— Ar fi fost maĭ bine să nu fiĭ de loc turburată; dar din douĕ rele trebue să-l alegem pe cel maĭ puţin grav.

O nouă explozie punctuă această frază.

— Repede!.. ordonă şeful revoluţionarilor.

Intr'o singură clipă, rănita fu ridicată împreună cu patul.

Max aprobă cu un gest. La gândul că frumoasa sa tovarăşă, ar fi putut să fie străbătută în fie-care moment de vre o sfărâmătură de obuz, îşĭ simţi întreg corpul înfiorat de o tremurătură nervoasă.

— Eŭ voĭ lua hainele, murmură dênsul; d-ta, doamnă ducesă, caut-o pe d-ra Mona.

— Da... Să nu uităm nicĭ caseta cu tuburile lucitoare.

Sara nu-şĭ perduse nimic din liniştea eĭ obişnuită.

Ea se coborî în grabă, dar liniştită, ştiind bine că în fie-ce împrejurare, liniştea poate face maĭ mult de cât agitarea.

Romancierul luă hainele Violeteĭ, şi se pregătĭ să iasă.

Dar un noŭ obuz zgudui gara... Un zgomot infernal domni timp de câte-va secunde.

— Oh!.. oare Violeta fusese atinsă? Max alerga pe scară ca un nebun, sărind treptele câte patru.

Jos era un adevărat haos. Sălile fuseseră zdrobite, şi umbre fantastice alergaŭ printre dărămăturĭ.

Sfântă fecioară din Kazan... maică prea curată... se auzi gemând, o voce plină de durere.

— Ajutor!.. ajutor!.. urla altul maĭ departe.

Dar o voce argintie ajunse până la romancier:

— Domnule Max! domnule Max!

Tînărul alergă, şi peste puţin, zări un mic convoĭ, care se îndrepta spre lanterna roşie a trenuluĭ de Odesa.

— Oh! în sfârşit, murmură Violeta, când Max fu aproape. Credeam că ultimul proectil îţĭ făcuse vre-un răŭ.

— Şi eŭ, aveam aceiaşĭ temere pentru d-ta..

In momentele acelea de groază, simţeaŭ amândouĭ o adevărată plăcere, dându-şĭ această asigurare.

— Dar ducesa?

— Este instalată în tren, împreună cu bagajul, şi cu nenorocita eĭ amică.

— Bine, bine, să ne grăbim şi noĭ.

Rănita fu urcată în tren, şi Sara veni îndată să se ocupe de dânsa.

Revoluţionariĭ se retrăseseră, după ce ce Max le strânsese mâna prieteneşte.

De-o dată, un om intră în compartiment, ca o bombă.

Era Iohn Lobster. Figura bietuluĭ om părea că devenise incandescentă; părul îĭ era de flacărĭ.

— De 'ĭ-ar lua naiba odată pe toţĭ oameniĭ aceştia răŭ crescuţĭ!.. exclamă dânsul.

Despre cine vorbea? Cum putea cine-va să se gândească la educaţie, în ast-fel de momente?

Dar englezul, continuă, tot atât de furios:

— Odinioară, 'ĭ-am auzit pe oameniĭ aceia zicând, că gara era atacată de trupele ţaruluĭ, adică de aceiaşĭ soldaţĭ carĭ o răniseră şi pe d-ra Violeta.

— In adevĕr.

— Eĭ bine, mi-a venit o idee frumoasă. Am telefonat locot.-coloneluluĭ Polski, acela care ne-a ajutat să evadăm...

— I-aĭ telefonat?

— Da. Pentru a-l ruga să-şĭ trimeată obuzele în altă direcţie. Max nu-şĭ putu opri un hohot de râs, în faţa aceste bizare atitudinĭ a gentlemanuluĭ englez.

Apoĭ, silindu-se să fie serios:

— Şi aparatul d-tale n'a funcţionat?

— Ba da; vă cer ertare.

— Atuncĭ?

— Atuncĭ, colonelul a răspuns.

— Ce?

— A răspuns aceste cuvinte: «Dacă nu eştĭ un dobitoc, nu maĭ rămânea nicĭ un moment în gara Berna care va fi distrusă.

«Cred că sfatul acesta este excelent, dar nu înţeleg pentru ce a întrebuinţat cuvântul dobitoc. Ştia bine că eŭ nu sunt.

Nicĭ acum parizianul nu-şĭ putu stăpâni rîsul; amorul propriŭ al engleзuluĭ i se părea din cale afară caraghios.

Dar un semnal se auzi afară.

Trenul se puse în mişcare, în timp ce proectilele zburaŭ fără încetare în gară.

Fără îndoială asaltatoriĭ ghiciră după trĕsărirea fanaruluĭ roşiŭ, că un tren se pusese în mişcare... Câte-va bombe se îndreptară în direcţia luĭ... Dar era foarte greŭ de ochit în mijlocul unuĭ întuneric atât de mare asupra unuĭ punct mişcător. Peste două momente, trenul intră sub bolta tuneluluĭ, fără să fi fost atins. Călĕtoriĭ nu maĭ aveaŭ a se teme acuma de bombardare.

Eĭ alergaŭ spre Odesa, portul acela aşa de mult dorit de către ducesa de la Roche Sonnaille.

CAP. VII

Victima entuziasmuluĭ

Adierra!... Adierra!...

Strigătul acesta răsună de-a lungul trenuluĭ care se oprise în marea gară a Odeseĭ.

— Am ajuns, zise Max recunoscând numele portuluĭ comercial, cu toate că pronunţarea rusească era departe de ortografia franceză.

Apoĭ adăugă:

— Mica noastră bolnavă are nevoe de odihnă; dacă se învoeşte, vom conduce-o la hotelul «Sf. Petersburg». E o casă liniştită, distrusă, situată în apropierea portuluĭ, în colţul format de bulevard şi de Ickaterinskaya.

Violeta palidă şi slabă, căcĭ călĕtoria îĭ făcuse mult răŭ, ştiŭ să găsească un surâs pentru a mulţumi tînăruluĭ.

Dar aproape îndată, privirea îĭ exprimă cea maĭ adâncă uimire.

Uşile se deschiseseră şi oamenĭ din popopor năvăliră în vagon.

Zărind-o pe rănita, începură să scoată exclamaţiĭ de bucurie.

— Engleza!.. Engleza!..

Patru din aceĭ necunoşcuţĭ, apucară capetele salteleĭ şi le fixară pe o targă de lemn.

Parizianul le mulţumi, silindu-se să pronunţe cum putea, câte-va cuvinte ruseştĭ.

— Lobareff ne-a telegrafiat din Berna, i se rĕspunse... Engleza a fost lovită de soldaţiĭ autocraţieĭ... Revoluţia va apăra-o, şi dânsa la rândul eĭ va apăra revoluţia.

Parizianul înţelese într'un mod vag cuvintele necunoscuţilor, dar nu era cu putinţă să stabilească o convorbire maĭ lungă.

Eĭ se mulţumi să le indice reşedinţa pe care o alesese pentru scumpa sa tovarăşe de călătorie.

— Hotel Petersburg!.. Hotel Petersburg!.. repetă dânsul de maĭ multe orĭ, deschizând gura ca un desperat ca şi cum în modul acesta ar fi pronunţat cuvintele ruseştĭ maĭ corect.

Necunoscuţiĭ râseră de sforţările sale şi răspunseră cu bună-voinţă.

— Nitchevo!

Tînăra fată fu coborîtă pe peron şi transportată înainte pe umerĭ, cu cea maĭ mare atenţie.

Ducesa, Max Soleil şi Mona îĭ urmaŭ de aproape, întovărăşiţĭ de douĭ mujicĭ carĭ duceaŭ caseta cu tuburile luminoase.

Sir Iohn Lobster venea în urmă.

Dânsul nu înţelese nimica din toate câte le văzuse; fapt care nu-l împedică să grifoneze în probă în carnetul sĕŭ de note următoarele rîndurĭ:

— La Odesa, observ că transportul răniţilor este asigurat de compania drumurilor de fer. Ţinuta funcţionarilor însă, lasă foarte mult de dorit... Gustul britanic este foarte mult lovit de această neglijenţă».

Dar se opri, în prada uneĭ uimirĭ adâncĭ. Ajunseseră în curtea cea mare a găreĭ.

Piaţa Turemnaia era neagră de lume. O muzică atacă imnul naţional englez, celebrul «God save the king» pe când pălăriile se agitaŭ prin aer, cu frenezie, cu entuziasm.

— Trăiască engleza!.... Trăiască engleza!... se auziră răsunând miĭ de glasurĭ.

Şi sir Iohn îşĭ completa ast-fel nota:

«Populaţia pare însufleţită de cele maĭ drăgăstoase intenţiĭ pentru numele englezesc. Amiralitatea engleză ar trebui să studieze dacă nu cum-va starea aceasta de spirit nu face posibilă anexarea Odeseĭ la Coroană».

(Va urma)

ORAŞUL STÂNCELOR

America este ţara minunilor şi a giganticuluĭ, nu numaĭ din punct de vedere al industrieĭ omeneştĭ, dar chiar din punctul de vedere al operilor natureĭ.

Rock-City este una dintre aceste minunĭ.

Rock-City—oraşul stâncelor adică,— este un nume pe care 'l poartă maĭ multe cetăţĭ din America.

Aceia pe care o reprezintă gravura

noastră, este situată în Kansas, la vest de Colorado, unde se sfârşesc ultimele prelungirĭ ale Munţilor Stâncoşĭ.

După cum pot vedea cititoriĭ noştri, Rock-City seamănă foarte bine cu ruinele uneĭ imense necropole.

Şi totuşĭ, în ţinutul acesta, care are un aspect atât de dezolat, se ridică numeroase case, şerpuesc străzĭ, circulă tramvae.

Şi patimile omeneştĭ: ambiţia, mândria, ura, amorul, sunt tot atât de active ca şi pe aiurea.

Natura este adese orĭ un architect foarte dibaciŭ, şi printre pietrele îngrămădite la Rock-City, se văd multe care aŭ formele cele maĭ bizare.

Aşa de exemplu, sunt figurĭ omeneştĭ ce par sculptate şi şterse în parte de meroşiĭ urşĭ, pe carĭ eraĭ expus să-ĭ întâlneştĭ la fie-care pas, maĭ circula pe acolo şi o speţă de oamenĭ, mult maĭ prim jdioasă de cât animalele sălbatice.

Aceştĭ oamenĭ eraŭ indienĭ, aparţinând mareĭ familiĭ a Apaşilor, spăimântoriĭ bandiţĭ aĭ munţilor.

Astă-zĭ urşiĭ aŭ dispărut aproape cu totul; ultimul azil şi l'aŭ maĭ găsit prin romanele luĭ Cooper şi ale căpitanuluĭ Mayne-Reid, saŭ prin menageriĭ.

Cât despre Apaşiĭ cu pielea roşie (pungaşiĭ asasinĭ din Paris poartă de asemenea numele de apaşĭ), s'aŭ civilizat şi dînşiĭ, uitându-şĭ cu totul de obiceiurile străbune.

Astă-zĭ, bandiţiĭ ceĭ maĭ primejdioşĭ se recrutează dintre oameniĭ de rasă albă;

Ceĭ dintâĭ locuitorĭ din Rock-City

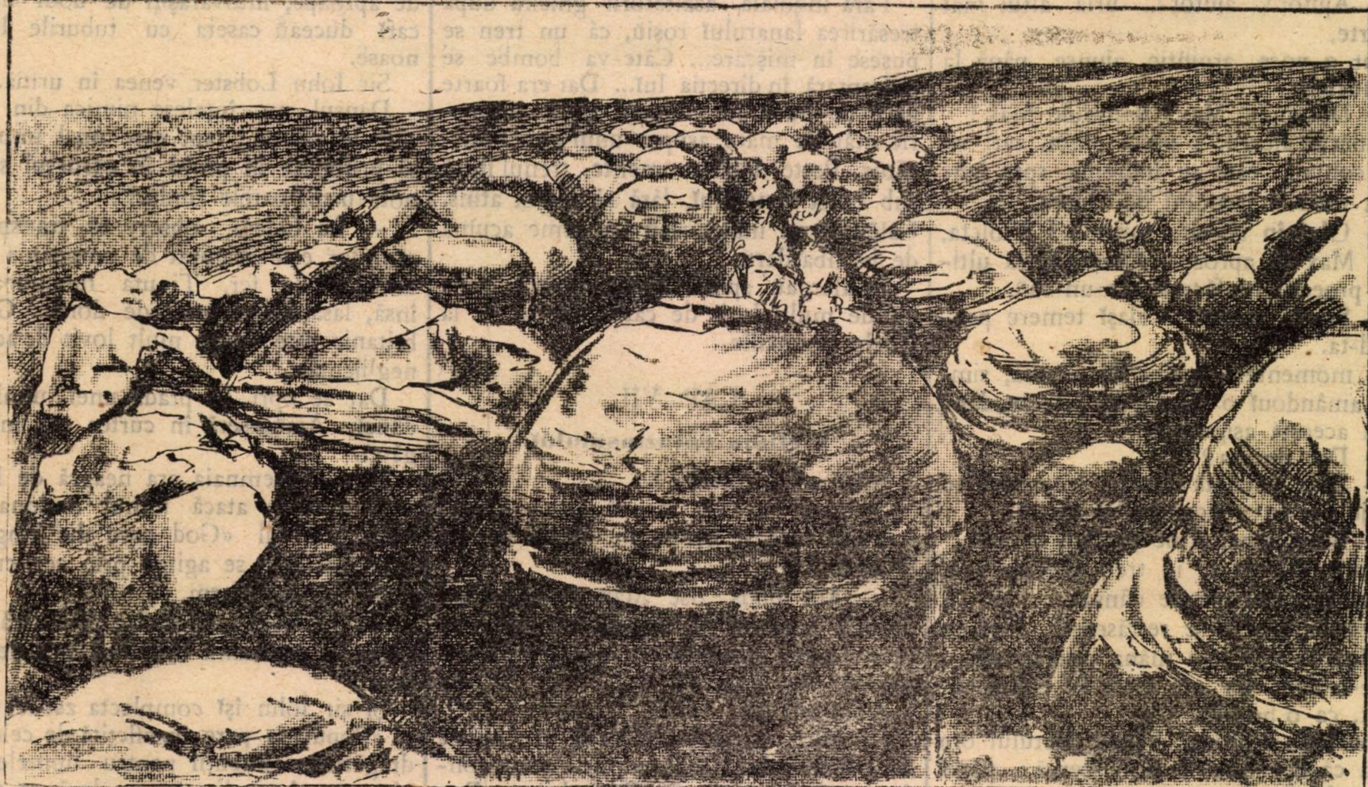
Foarte mulţĭ dintre primiĭ locuitorĭ aĭ oraşuluĭ şi-aŭ construit cu mare uşurinţă locuinţe, utilizând colţurile stîncelor.

Pentru ceĭ lalţĭ, materialul de construcţie era la o mică distanţă; n'aveaŭ de cât să întindă mâna pentru a aduna pietrele.

Şi construcţiĭ de toate formele, de toate mărimele, s'aŭ ridicat, cu repeziciunea cu care creşte ceapa primăvara.

Astăzĭ, oraşul clădit la întâmplare în mijlocul aceleĭ bizare îngrămădirĭ de pietre, tinde a căpăta maĭ multă regularitate.

Blocurile de piatră care împiedecă circulaţia sunt smulse de la locul lor, fără

Aspectul oraşuluĭ.

lungul curs al veacurilor. Sunt multe monolithe care seamănă cu dărâmăturile unor monumente antice. Forma cea maĭ obişnuită este aceea a unuĭ dom.

Vechiul deşert american

Kansas-ul, care este situat în centrul geometric al Statelor-Unite, era numit altă dată deşertul american.

In spre est, câmpie ondulată puţin întinsă, se ridică în spre vest, cu cât înaintezĭ spre Colorado, până la o înălţime de 1000 de metri.

Aicĭ se sfârşesc ultimele coline granitice ale munţilor stâncoşĭ, carĭ străbat America de Nord în toată lungimea eĭ.

Altă dată, aceia carĭ călătoreaŭ prin ţinutul acesta, eraŭ nevoiţĭ să-şĭ ţie mereŭ carabina gata, căcĭ, în afară de nuca o ironie a lucrurilor omeneştĭ, poartă şi aceştia numele de apaşĭ.

De când Kankasul a încetat de a fi deşertul american, pentru a deveni o regiune industrială şi agricolă, populaţia sa a crescut neîncetat.

Oraşele sale, care la început nu eraŭ de cât nişte simple sate, şi-aŭ dublat, şi-aŭ triplat, şi-aŭ înzecit populaţia în scurtă vreme, aşa în cât, astă-zĭ nu se poate stabili într'un mod exact cifra populaţieĭ lor.

Acest mers fabulos l'aŭ urmat oraşele Topeka, Lawrence, Kansas-City, şi-l va urma fără îndoială şi Rock-City.

Astă-zĭ aproape necunoscut, saŭ cunoscut numaĭ mulţămită constituţieĭ sale geologice bizare, oraşul acesta va fi poate, mâine, unul dintre marile oraşe americane.

nicĭ o umbră de respect pentru venerabila existenţă pe care aŭ dus-o timp de veacurĭ pe acolo.

Printre aceste stâncĭ distruse, pentru a face loc unor construcţiĭ maĭ în armonie cu nevoile vieţiĭ moderne, eraŭ unele foarte bizar găurite de către ceĭ dintâĭ locuitorĭ din Rock-City.

Găurile, saŭ maĭ bine zis intrările acestea, aŭ servit de locuinţă bieţilor oamenĭ, pînă aŭ apucat să şĭ ridice încăperĭ maĭ confortabile; se înţelege lesne, că acolo nu se puteaŭ bucura de un confort tocmaĭ mare.

Este foarte adevărat însă, că fără mizeriĭ de acestea, pe carĭ le-aŭ îndurat pionieriĭ primelor începuturĭ în tot-d'auna nicĭ o operă mare n'ar fi fost cu putinţă.

Emil.

ARCHIPELAGUL MONŞTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

«Fără îndoială, că dacă ar veni cine-va să te întrebe, pe una din străzile New-York-uluĭ, cum aĭ face ca să construeştĭ o plută în mijlocul uneĭ pădurĭ, când eştĭ lipsit şi de cue şi de fringhiĭ şi de instrumente, i-aĭ răspunde că aşa ceva nu se poate.

«Cu totul alt-fel însă, se presintă lucrurile când te vezĭ transportat la faţa loculuĭ.

Natura ne prezintă în tot-d'a-una o mulţime nenumărată de resurse. E vorba să avem numaĭ puţină imaginaţie...

— Aşa este Totor, întări Merinos.

Luntrea luĭ Totor era în adevăr solidă; fringhiile fabricate din plante se întăriseră în contact cu apa.

— Pluta aceasta ar putea să poarte două-zecĭ de persoane, zise cu mândrie Totor.

Şi când te gândeştĭ că lucrarea aceea minunată care durase abia patru ore, era opera a două femeĭ şi a douĭ adolescenţĭ carĭ n'aveaŭ maĭ mult de şeapte-sprezece anĭ!..

In calitatea sa de american, Merinos nu prea avea obiceiul să se mire de multe lucrurĭ; cu toate acestea, de astă-dată nu-şĭ putu stăpâni uimirea.

— Vezĭ tu, dragul meŭ amic — zise dînsul tovarăşuluĭ sĕŭ — entuziasmul mĕ înăbuşe; am rămas mut de admirare.

«Dacă nu 'mĭ-ar fi teamă că deştept pe Nelly, aşĭ începe să mĭ arăt bucuria în gura mare, ca un nebun.

— Tăcere! comandă Totor; nu este acum momentul potrivit pentru a ne manifesta prea zgomotos durerea.

«Cu atât maĭ mult, cu cât lucrul nu este încă sfârşit. Acum trebue să acoperim pluta cu foĭ şi cu sfărămăturĭ pentru ca să umplem bine toate crăpăturile dintre scândurĭ.

«Ce nenorocire că n'avem maĭ multă vreme!.. Aşĭ fi voit să instalez şi o mică colibă în care să punem proviziile...

«In sfârşit să ne mulţumim cu ceea ce putem avea!..

— Da, dragul meŭ, să ne mulţumim cu ceea ce putem avea.

După ce şi ultima operaţie fu îndeplinită, pluta deveni o platformă perfectă, de o stabilitate absolută.

După aceea Totor se ocupă cu construirea a două lopeţĭ solide.

— Cu acestea, zise dînsul, ne vom putea conduce luntrea pînă la mare fără nicĭ o greutate.

— Oh, e o plută magnifică!.. Sunt maĭ mândru de ea de cât ch'ar de frumo ul nostru «Morgan»!..

— Haide, destulă vorbă!.. Mĕ facĭ să mĕ înroşesc de modestie.. Trebue să fie cel puţin amiază... Să plecăm fără întârziere... Dumnezeule!.. Ce maĭ de vreme pierdută...

— Da, am pierdut multă vreme; dar eŭ îmĭ închipuĭ că şi aceia carĭ ne urmăresc vor fi având nevoe de odihnă.

— Din fericire!..

«Haidem!... Totul este gata.... Să ne îmbarcăm!..

Totor pronunţă cuvintele acestea cu tonul unuĭ adevărat amiral.

Şi cum n'ar fi fost aşa, când construise şi maĭ înainte un vas cel puţin tot aşa de celebru: «Narvalul»!..

— Miss Mary, adăogă Totor, fiĭ, te rog, aşa de bună şi deşteaptă pe miss Nelly...

Tinăra americană se deşteptă, deschise ochiĭ, privi luntrea şi înţelegând ce se petrecuse, zise:

— D-lor, vĕ admir. Sunteţĭ nişte adevăraţĭ fermecătorĭ.

Şi biata fată încercă să se scoale, dar era prea slabă încă şi fu nevoită să primească ajutorul celor două tovarăşe ale sale.

Se îmbarcară toţĭ cincĭ şi pluta, lăsată în libertate, fu luată de curent şi începu să lunece încetişor de-a lungul apeĭ.

CAP. VI

Incântaţ!—Frumosul şi plăcutul—Ospăţ de fructe.—In întuneric.—Somn suspect.—Teribila nelinişte a luĭ Totor.—Toţĭ nelnsufleţiţĭ.—Totor ar voi maĭ bine să moară.—Zgomote familiare.—E o şalupă.—Prizonierĭ.

Rîul cu apa limpede avea o lărgime de vre-o două-zecĭ şi cincĭ de metri şi o adâncime de vre-o douĭ saŭ treĭ metri.

Cursul era puţin sinuos şi navigaţia pluteĭ cât se poate de uşoară.

Dacă n'aĭ fi cunoscut împrejurările penibile în carĭ se facea acea retragere, aĭ fi crezut maĭ curând că este o expediţie de plăcere a unor copilandri doritorĭ de emoţiĭ nouĭ.

— Te simţĭ bine, d-şoară Nelly? întrebă Totor.

— Cât se poate de bine, d-le general.

— Acum aĭ putea foarte bine să-ĭ spuĭ, «d-le amiral», întrerupse Merinos rîzând.

— Aĭ dreptate.

Adevĕrul este că amicul nostru merită tot aşa de bine amândouĕ aceste titlurĭ.

«Şi cum vĕ spuneam, domnule amiral, mĕ simt cât se poate de bine. Par'că aş fi în ţara visurilor!

— Adevĕrul este că drumul nostru devine cât se poate de original.

— Fără îndoială. Culcată pe patul acesta de fugere, cu ochiĭ pe jumătate închişĭ, plăcut legănată de mersul acesta aşa de încet şi aşa de dulce, contempla extaziată defileul copacilor, al florilor, al acesteĭ verdeţĭ atât de minunată şi de variată în colorĭ.

«Simt îmbătarea acesteĭ luminĭ strălucitoare, care ajunge la noĭ moderată de frunzişul pe care 'l străbate, şi nu'mĭ maĭ pot deslipi privirea de pe tabloul acesta încântător, aproape supra-natural.

Marry şi Jenny ascultaŭ cuvintele tinereĭ fete, părând şi ele cuprinse de aceleaşĭ dulcĭ senzaţiĭ.

Merinos asigura direcţia pluteĭ cu lopata.

Stabilitatea pluteĭ era atât de perfectă în cât nu oscila nicĭ odată! S'ar fi zis că e un covor aruncat pe suprafaţa rîuluĭ, saŭ maĭ bine zis, una din acele colosale frunze de Victoria-Regia, planta gigantă a locurilor misterioase din ţara soareluĭ.

Nelly, a căreia admirare devenea din ce în ce maĭ mare, adăogă radioasă, puţin enervată:

— Suntem în adevĕr în ţara minunilor! Mĭ-am uitat de toate, atât de mult mĕ încântă vederea acestor splendorĭ, pe care de atâtea orĭ le-am visat înainte de a le cunoaşte.

«Nicĭ-odată nu mĭ-aş fi închipuit că natura poate să fie atât de frumoasă!

— Noĭ de asemenea, miss Nelly, răspunse Totor, suntem fascinate.

— Cu toate acestea, interveni Totor, asta nu ne poate împiedeca de a ne gândi la situaţia noastră.

— Nu e de loc frumoasă situaţia noastră, continuă Totor.

«Ea se poate rezema într'un mod trivial, dar exact.

Inchipuiţi-vĕ un individ, care cade de pe platforma turnuluĭ Eiffel. Atâta timp cât se află între pămînt şi cer, nu sufere nicĭ o durere, nicĭ o zguduire, şi este în drept să'şĭ zică: «Pentru moment mĕ simt foarte bine!»

«Dar tot aşa de bine poate să adaoge: «Dar ce se va petrece oare când voĭ ajunge jos?»

«Domnule amiral, eştĭ lugubru!

— Se poate, dar eŭ privesc situaţia aşa cum este.

— Eŭ de asemenea nu'mĭ fac nicĭ o iluzie, adăogă Merinos.

Nelly care stătea cu spatele spre eĭ, îĭ întrerupse bătând cu veselie din palme.

— Ce bine este să fie cine-va fugar în asemenea condiţiĭ! exclamă dînsa... Imĭ vine a crede că vre-o fee făcătoare de minunĭ ne-a luat pe seama sa.

— Priveşte, domnule Totor, priveşte Harry. Este o grădină, cum nicĭ chiar un milionar nu şĭ-ar putea improviza.

— Amândouĭ tineriĭ se întoarseră şi zăriră în adevĕr o grădină superbă.

Era un colţ de paradis pământesc, în care se amestecaŭ la olaltă, portocaliĭ, cedriĭ, smochiniĭ, arboriĭ de pâne şi alte multe speciĭ tropicale.

In schimb, era o linişte absolută. Nicĭ u mă despre trecerea vre-uneĭ fiinţe pământeştĭ.

— Să ne oprim, să ne oprim! strigă Totor.

— Oh! ce bucurie pentru bieţiĭ noştri ochĭ.

— Şi ce fericire pentru stomachurile noastre. Nişte fructe carĭ îţĭ pot da în acelaş timp şi hrană şi băutură.

— Eŭ mă cobor, domnule amiral; îmĭ daĭ voe?

— De sigur.

— Vreaŭ să îmbarcăm o tonă întreagă de fructe, şi să mâncăm până la indigestie.

— Du-te. Dar vezĭ dacă îţĭ este în regulă revolverul şi fiĭ băgător de seamă.

«De alt-fel, te voĭ urmări şi eŭ cu privirea, şi voĭ fi gata cu vincesterul în mână.

Jenny ghici gândul luĭ Merinos şi sări împreună cu dânsul pe ţărm, în timp ce Totor lega luntrea de erburile de pe mal.

Americanul şi sălbateca încărcară fructe cu grămada, dar grădina era aşa de vastă, arboriĭ aşa de plinĭ de fructe, în cât nu se cunoscu nicĭ o lipsă în urma lor.

Eraŭ acolo fructe, de puteaŭ să se alimenteze o sută de persoane, timp de o lună.

In lipsă de panere, Merinos îşĭ scoase vesta şi culese la întâmplare toate fructele care îĭ cădeaŭ sub mână.

La rândul eĭ, Jenny îşĭ umplu poalele fusteĭ şi plecă după Merinos, pentru a-şĭ depune recolta pe plută; după aceia se reîntoarseră din noŭ.

După două-zecĭ de minute era adunată pe platformă o frumoasă grămadă de fructe rumene.

Un parfum îmbătător gâdila nările sărmanilor înfometaţĭ.

— Drace! murmură Totor, atacând cu poftă un fruct; cu marfa care există aicĭ, am putea aproviziona întreg Parisul.

«Haideţĭ, domnilor, să mâncăm fără multă ceremonie.

Işĭ poate orĭ cine lesne închipui că după regimul de lipsă pe care îĭ urmaseră pietoniĭ noştri, nu maĭ aşteptară să fie poftiţĭ de două orĭ.

Merinos, care compunea, el singur, echipagiul, lăsă vasul să meargă la întâmplare. Amiralul Totor părăsi comanda. Nelly, călătoare în convalescenţă, îşĭ uită cu totul de boală.

Sora de caritate, Mary, se transformase acuma într'un fel de bucătăreasă; ea prepara fructele pentru stăpână.

Mâncaŭ toţĭ, cu o poftă nebună.

Pentru moment, uitară de primejdie, de urmărire, de Dick Seymour şi de bandiţiĭ săĭ.

Oare după atâtea chinurĭ, după atâtea lupte, n'aveaŭ şi dânşiĭ dreptul la o jumătate de oră de linişte, de uitare?

De alt-fel, luntrea cobora mereŭ la vale, împinsă de curent; aşa în cât, în timp ce 'şĭ astâmpăraseră foamea şi setea, nu îşĭ perduseră de loc vremea.

Acuma pasageriĭ puteaŭ să-şĭ facă siesta; echipagiul şi comandantul însă, îşĭ reluară posturile.

Totor şi Merinos socotiră că înaintaŭ cu o viteză de două nodurĭ pe oră, adică aproape patru kilometri.

Daca aveaŭ să înainteze toată noaptea, puteaŭ spera că în zoriĭ zileĭ n'aveaŭ să maĭ fie departe de mare.

Atuncĭ în sfîrşit, vor fi liberĭ, liniştiţĭ, şi se vor putea repatria.

Totor examină din noŭ harta, studiind cu cea maĭ mare atenţie cursul rîuluĭ.

— Foarte bine, murmură dînsul, rîul acesta se îndreaptă, fără nicĭ-o cotire maĭ însemnată în spre golful Geelvink. Nu observ nimic suspect; nicĭ cascade, nicĭ stîncĭ, nicĭ curente repezĭ... Văd numaĭ două trăsăturĭ roşiĭ, la jumătatea distanţeĭ dintre noĭ şi mare şi o notă manuscrisă.

— Să vĕd şi eŭ, zise Merinos.

— A!.. nu înţeleg nimica... In ce limbă o fi scrisă oare?

— Probabil că în limba malaeză.

— Ce păcat!.. Fără îndoială că nota aceasta trebue să cuprindă o indicaţie preţioasă.

— Dar, de vreme ce n'o putem înţelege, să n'avem altă preocupare de cât aceia de a înainta cât vom putea maĭ repede.

Şi începură să vîsliască puternic cu lopeţile.

Situaţia dură ast-fel pînă la apusul soareluĭ; se folosiră de ultimele raze ale zileĭ pentru a cina.

Apoĭ călătoriĭ se pregătiră pentru noapte.

Pentru a-şĭ păstra forţele, Totor propuse luĭ Merinos să stea de a veghea pe rînd.

— Ca pe bord! exclamă americanul.

— Cine va începe?

— Eŭ. Orele de cu seară sunt totd'a-una cele maĭ grele pentru nişte oamenĭ carĭ aŭ lucrat toată ziua. Mie nu mi-ĭ somn, şi tu caştĭ de-ţĭ rupĭ falcile.

«Haide, dragul meŭ, culcă-te, şi pe la miezul nopţeĭ te voĭ deştepta.

— Primesc... Bună seara Totor, şi noroc bun!..

— Mulţumesc; somnuşor!..

. . . .

După cum se întâmplă tot-d'a-una după o zi întreagă de activitate, toată lumea adormi adînc.

Le părea că dispariţia soarelui provocase în natura întreagă o somnolenţă de neînvins.

Numaĭ Totor, omul cu nerviĭ de oţel putu să maĭ rămâe deştept.

In curînd, un întuneric nepătruns se întinse dejur împrejur, şi orchestra sinistră a animalelor nocturne reîncepu.

Tînărul nu vedea nimica, şi'şĭ conducea vasul la întâmplare, cu mişcărĭ încete, ritmate.

— La urma urmeĭ, îşĭ spunea îndrăzneţul parisian, oameniĭ aceia vor fi siliţĭ să se oprească în drum. Dînşiĭ n'aŭ nicĭ o barcă la îndemână.

Bine cuvîntată fie noaptea care ne acoperea retragerea.

Orele treceaŭ încetul cu încetul. Totor cugetă că miezul nopţeĭ trebuia să fie aproape şi se pregăti să-l deştepte pe Merinos.

De câte-va momente, vegetaţia dispăruse din jurul lor; nu maĭ eraŭ nicĭ arborĭ, nicĭ frunze, nicĭ florĭ. Albia rîuluĭ pătrunsese cu bruscheţă între nişte malurĭ stîncoase, care îl strîngeaŭ ca nişte zidurĭ.

Totor observă îndată cât de sinistru era peisagiul acela, şi o amintire îĭ reveni, cu bruscheţă:

Acesta trebue să fie locul însemnat în hartă cu două săgeţĭ roşiĭ!

«Trebue să deschidem bine ochiĭ.

«Cred că nu vom fi prea mulţĭ douĭ oamenĭ, pentru manevra pluteĭ.

«Heĭ!.. Merinos... în picioare!..

«Heĭ! N'auzĭ?.. Merinos!.. In picioare! Dar nimenĭ nu-ĭ răspunse. Totor băgă de seamă că atât Merinos, cât şi ceĭlalţĭ păstraŭ cea maĭ completă nemişcare.

Parizianul strigă din noŭ!

— Merinos!.. Heĭ, Merinos!.. Scoală-te Miss-Nelly!.. miss Nelly!.. Deşteptaţi-vă!.. Răspundeţĭ!. Vorbiţĭ ceva!

Dar cele patru corpurĭ păstraŭ mereŭ aceiaşĭ nemişcare de statuĭ.

Cu tot curajul sĕŭ obişnuit, Totor se înspăimântă; inima începu să-ĭ bată cu violenţă.

Avea presimţirea uneĭ catastrofe şi rămase un moment ca înlemnit, cu mâinele încleştate de lopeţĭ.

Tăcerea era mare şi Totor deosebi nişte zgomote vagĭ în fundul apeĭ, ceva ca efervescenţa unuĭ lichid în fierbere.

El îşĭ lăsă lopata, apucă braţul americanuluĭ şi zguduindu-l cu putere, îĭ strigă din noŭ:

— Merinos!.. Amicul meŭ... Răspunde-mĭ!..

(Va urma)

ABONAMENT

— LA —

„Ziarul Călĕtoriilor"

Pentru 1 an 5 leĭ

Pentru 6 lunĭ leĭ 2.60

înzestrate cu aparatul de brodat, având mers uşor şi iute prin noua invenţiune patentată şi fără sgomot.

«PFAFF» RESSEL «PFAFF»

Singurul reprezintant al renumitelor fabricĭ de automobile «de Dion Bouton» şi biciclete «Peugeot» «Auto-Garage»

Atelier cu motor pentru reparat orĭ-ce sistem de MASINE DE CUSUT, BICICLETE şi AUTOMOBILE, precum şi pentru arămuit nichelat şi emailat.

SĂBII se nichelează cu preţurĭ reduse. — Atelier special pentru colţuit, gravat, plisat, soleil şi evantail.

Magazinul General de Musică

Bucureşti, Strada Colţeĭ No. 5

Cel maĭ mare depozit de

Gramofoane amer'cane

cu renumita marcă «The Har», şi

: INSTRUMENTE MUSICALE :

Preţurile cele maĭ reduse

Cataloage gratis

CÂŞTIG MARE

Representanţĭ capabilĭ, funcţionarĭ, etc., îşĭ pot dobândi un frumos câştig accesoriŭ, scriind:

Agenţieĭ de Publicitate „Presa" Bucureştĭ pentru S. B. No. 20.

Către cititorĭ

Anunţăm pe cititoriĭ noştri că vom publica bucuros orĭ-ce articole interesante privitoare la călĕtoriĭ saŭ vînătorĭ, în ţară saŭ străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtieĭ, în scrisorĭ francate, vor fi adresate redacţiuneĭ «Ziaruluĭ Călĕtoriilor», str. Brezoianu 11, Bucureştĭ.

Reclama este sufletul comerciuluĭ

MARELE MAGAZIN DE ARME

Bucureştĭ Cal. Victorieĭ, 44 B. D. ZISMAN Suc. Craiova St. Unireĭ 48

Furnisor al Curţeĭ Regale

are onoare a aduce la cunoştinţa Onor. sale clientele din toată ţara, că a înfiinţat în magazinul sĕŭ o secţiune specia de

PUŞTI pentru pădurarĭ

lucrate special pentru acest magazin şi fiind de o construcţie solidă şi

— PREŢURI FOARTE AVANTAGIOASE —

Model No. 230.—Puşcă cu capsă, cu o ţeavă, leĭ	15
Model No 285.—Puşcă cu capsă, cu două ţevĭ, solidă, recomandabilă, leĭ	30
Model No. 236.—Puşcă cu capsă, cu două ţevĭ, oţelurile înainte foarte solidă, funcţionare admirabila, model f. recomand.	40
Model No. 133.—Puşcă foc central, cu o ţeavă, sistem «Mauser, cal. 12 saŭ 16, robustă, recomandabilă, leĭ . . .	30
Model No. 101.—Puşcă foc central, cu două ţevĭ, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoaşe, cocoaşele punându-se singure la piedica de siguranţă, m. solid, leĭ . .	55
Model No. 1103.—Puşcă foc central, cu două ţevĭ, calibru 12 sau 16, cheia de deschidere între cocoaşe, cocoaşele punându-se singure la piedica de siguranţă, oţelurile înainte (armă de reclamă a magazinuluĭ), puşcă recomand., leĭ	65

Preţurile sunt reduse, fixe şi se înţeleg numaĭ cu banĭ gata.—Expediţiunĭ în toată ţara.—Comandele se efectuiază în ziua primireĭ.

Dacă voiţĭ să CÂŞTIGAŢI O AVERE COLOSALA?

Grăbiţi-vĕ de a vĕ abona la ziarul

UNIVERSUL

Cel maĭ rĕspândit din întreaga ţară

Cel maĭ bine informat şi cel maĭ în corent cu întreaga mişcare politică, economică şi financiară din ţară şi din streinătate.

Care are corespondenţĭ specialĭ în: **Paris, Berlin, Londra, Viena, Budapesta, Roma, Sofia, Constantinopol, etc.**

 Singurul ziar independent şi impartial

Cu începere de la **1 Maiŭ 1907**, ziarul „UNIVERSUL" dă următoarele însemnate premiĭ la abonaţiĭ sĕĭ:

1) Un mare premiŭ de **1200 leĭ**. 2) 2 premiĭ de câte **250 leĭ**. 3) Treĭ lozurĭ întregĭ ale Lotĕrieĭ de Stat Român purtând No. 52.583, 52.594, 52.599. 4) 5 premiĭ de câte **100 leĭ**. 5) Patru premiĭ de câte **40 leĭ**. 6) 10 abonamente pe un an la „Universul" **180 leĭ**. 7) 10 abonamente pe 6 lunĭ **91,50**. 8) 10 abonamente pe 6 lunĭ **46,50**.

In cazul cel maĭ norocos se poate câştiga **900,000 LEI** ast-fel că se pot cumpĕra Palate şi Moşiĭ.

Cu nimic se poate câştiga o avere enormă!

— UNIVERSUL pregăteşte frumoase surprize numeroşilor sĕĭ cititorĭ —

Pe lângă acestea abonaţiĭ vor maĭ primi gratis un frumos roman intitulat

Răzbunătorul sau Vendetele Corsicane

Tipărit inadins pentru abonaţiĭ ziaruluĭ „Universul".

De asemenea toţĭ abonaţiĭ primesc gratuit «Universul Literar» ziar sĕptĕmânal, care conţine, pe lângă o bogată materie literară şi o frumoasă ilustraţie în culorĭ.

Abonamentele la UNIVERSUL sunt excepţional de eftine:

Pentru un an leĭ 18, Pentru 6 lunĭ leĭ 9,15. Pentru 3 lunĭ 4,65

Abonaţiĭ, spre a participa la tragerea premiilor de maĭ sus vor primi: Pentru un an 25 bonurĭ de premiĭ. Pentru şease lunĭ 10 bonurĭ de premiĭ. Pentru treĭ lunĭ 3 bonurĭ de premiĭ.

Anul IX. — No. 522. 10 Bani în toată țara Miercurĭ, 9 Maiŭ 1907

ZIARUL CĂLĂTORILOR

SI AL INTÂMPLARILOR DE PE MARE SI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5. — pe an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația :
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĔTORILOR
apare o dată pe sĕptĕmână
— MARȚEA —

ROMANIA · INST. ... BIBLIOTECA CENTRALĂ

Asaltul unuĭ sat negru. — (Vezĭ pag. 1848).

ABONAMENT
— LA —
„Ziarul Călĕtoriilor"
Pentru 1 an 5 lei
Pentru 6 lunĭ lei 2.60

Asaltul unuĭ sat negru

Un trib de negri africanĭ a atacat de curând şi a jefuit un post de soldaţĭ senegalezĭ, pierdut între lacul Tschad şi ţara Socoto.

Maĭ mulţĭ soldaţĭ fuseseră ucişĭ, şi o expediţie porni fără întârziere contra negrilor spre a-ĭ pedepsi.

Iată povestirea acesteĭ expediţiĭ făcută de un martor ocular:

Stelele se stingeaŭ una câte una în înălţimile cereştĭ, care deveneaŭ încetul cu încetul albastre; în câmp, aurora îşĭ arătase primele sale raze, desemnând cu preciziune siluetele arborilor.

Colonelul dădu ordin să se sune deşteptarea.

Atuncĭ sub adăposturile de frunze, care fuseseră construite în grabă, cu o zi maĭ înainte, începu o adevĕrată mişunare de umbre tăcute.

Vocea ascuţită şi zgomotoasă a şacalilor nu se maĭ auzi.

Cămilele şi măgariĭ începură a fi încărcaţĭ cu poverĭ.

Fie-care soldat îşĭ şterse bine puşca şi o unse cu unt-de-lemn.

După aceea se servi cina de dimineaţă, porţiile fură duble, ca într'o zi solemnă.

Colonelul dădu ordin de plecare, şi trupa intră în pădurea stufoasă, care desparte ţinutul Salenn, ţara regeluĭ aliat Guendel, de Ripp, teritorul luĭ Saer-Maty, împotriva căruia mergeam acuma.

Copaciĭ fuseseră abătuţĭ în mijlocul drumuluĭ, pentru a ne tăia calea, şi picioarele ni se împiedecaŭ mereŭ în liane şi în ramurĭ. Cu toate acestea înaintam mereŭ, e adevărat că oare-care dezordine domnea printre noĭ, dar alt-fel ne ar fi fost cu neputinţă să mergem înainte.

Acuma se făcuse ziuă bine; se luminase dintr'o dată, fără acea progresie lentă a crepuscurilor europene.

In sfîrşit ajunserăm într'un loc deschis şi colonelul dădu ordin de popas, pentru a se reforma coloana.

Caschetele noastre începuseră să se înfierbânte sub razele arzătoare ale soareluĭ, când la cel'alt capăt al câmpieĭ zărirăm câţĭ-va cavalerĭ, carĭ stăteaŭ nemişcaţĭ pe caiĭ lor, făcându-ţĭ impresia unor adevĕrate statuĭ.

Ceĭ maĭ bunĭ trăgacĭ aĭ noştri îngenunchiară, şi gloanţele porniră; dar cavaleriĭ păstrară aceiaşĭ linişte şi nemişcare admirabilă.

— Şarjaţĭ!

Era comanda căpitanuluĭ. Spahiĭ plecară într'o cavalcadă iresistibilă. Sub picioarele cailor pămîntul tremură; săbiile scânteiară la soare.

Atuncĭ cavaleriĭ se retraseră încetişor în pădure.

Colonelul dădu un ordin, cu voce scurtă; un tun intră în acţiune, trimiţând câte-va bombe. Strigăte de durere şi zgomotul uneĭ fugĭ grăbite ajunseră până la noĭ.

— Inainte! se auzi comanda.

Prin foc şi sabie

Intrarăm din noŭ în pădure. La o distanţă de câţĭ-va paşĭ, era un biet cal, răsturnat peste stăpânul sĕŭ mort. Dar n'aveam vreme acuma să ne ocupăm de aşa ceva.

Mergeam înainte cu o vigoare pe care nu ne-o cunoscusem până atuncĭ, entuziasmaţĭ de comanda şefilor; mergeam înainte, cu toate că ramurĭ numeroase ne închideaŭ calea, cu toate că începuse să ne ardă dureros razele soareluĭ.

Maĭ departe, în câmpie, şease miĭ de cavalerĭ ne aşteptaŭ cu eroism, înaintea uneĭ puternice «tata»—fortăreaţă de pămînt, — întărită cu lemne şi cu pietriş.

Atuncĭ, ne-am împărţit în grupe pentru a începe focul.

Acolo, departe, înaintea noastră, caiĭ se împiedecaŭ, se clătinaŭ şi cădeaŭ împreună cu cavaleriĭ. Puştile ne ardeaŭ degetele. De praf de puşcă şi de prea intensa căldură solară aproape nicĭ nu maĭ vedeam.

Gloanţele duşmane ajungeaŭ până la picioarele noastre, şi se pierdeaŭ fără nicĭ un efect.

Comenzile se succedaŭ una după alta scurte, repezĭ.

— Inainte!

— Staţĭ!

— Foc de secţie! Trageţĭ!

— La patru sute de metri, ochiţĭ!

— Atenţiune! Foc! Incărcaţĭ!

Din toate părţile orizontuluĭ, flacărĭ se urcaŭ în spre albastrul ceruluĭ. Duşmaniĭ incendiaseră pădurea; speraŭ, fără îndoială, să ascundă mişcarea inconjurătoare a cavalerieĭ lor.

Vulturĭ marĭ planaŭ deasupra noastră, umplând văzduhul de strigăte stridente.

Aşezaţĭ în «carré», trăgeam mereŭ asupra grămeziĭ războinicilor, carĭ păreaŭ că voesc cu orĭ-ce preţ să împiedece asaltul fortăreţeĭ; uniĭ dintre eĭ vĕzând insuficienţa puştilor de piatră pe care le aveaŭ, dădeaŭ drumul cailor în spre noĭ, cu o repeziciune vertiginoasă, cu un dispreţ absolut al orĭ-căreĭ primejdiĭ. După ce'şĭ descărcaŭ armele, se întorceaŭ din noŭ la locurile lor.

Apoĭ de-odată, ca şi când ar fi fost cuprinşĭ de o panică nebună, cavaleriĭ luĭ Saer-Maty luară fuga, trecură pe lângă sat, pe care îl incendiară, şi dispărură înfundându-se în pădure.

Baionetele la arme

Colonelul dădu ordin de asalt. De alt-fel puternica fortăreaţă era acum uşor de cucerit, pentru că nu maĭ era apărată de cât numaĭ de câţĭ-va îndărătnicĭ.

După asalt, ne-am oprit în câmpul de bătae să facem bilanţul situaţieĭ.

Cavaleriĭ senegalezĭ înmormântară câţĭ-va din aĭ lor, şi un singur alb, un sărman caporal.

Printre noĭ eraŭ vre-o douĭ-spre-zece răniţĭ; maĭ mult de şease sute de cavalerĭ aĭ luĭ Saer-Maty dormeaŭ, întinşĭ în câmpie, somnul de vecĭ.

Stolurĭ de vulturĭ se coborîseră şi ciocurile lor sinistre începuseră a lucra.

Cavaleriĭ luĭ Guendel dansară toată ziua şi prădară fortăreaţa ca nişte adevĕraţĭ vandalĭ.

Şi pe când dînşiĭ îşĭ celebraŭ ast-fel victoria, eŭ vizitam satul cucerit.

Ce oribile viziunĭ!

Cum aş putea să uit vre-odată femeea aceia neagră, pe care am vĕzut-o întinsă moartă, încleştându-şĭ gura de perete, într'un spazm suprem, şi purtând în spate un copilaş rănit, care scotea nişte strigăte sfăşietoare.

Un negru se apropie şi-ĭ zdrobi craniul cu patul puşteĭ.

M'am îndreptat plin de indignare spre soldatul barbar. Dar dânsul liniştit, surâzător, îşĭ ridică mâna spre cerul albastru, pe întinderea căruia zburaŭ păserile de pradă.

Am înţeles că fără actul brutal care se îndeplinise în faţa mea, copilul ar fi fost sfîşiat de viŭ de ghiarele sinistre ale vulturilor.

Când înoptă, pădurile ardeaŭ încă, şi un miros greoĭ de carne prăjită ajungea până la noĭ.

In noaptea aceea am fost de gardă. Vaĭ! ce noapte!

Când închideam puţin ochiĭ, mi se părea că văd păserile de pradă abătându-se asupra mea.

Cu câtă bucurie am auzit a doua zi dimineaţa ordinul de plecare! Ne depărtam în sfârşit de acele priveliştĭ aşa de groaznice. Maĭ bine orĭ-ce oboseală, orĭ-ce chinurĭ, de cât cadavrele acelea roase de vulturĭ, pe care le aveam mereŭ în faţa noastră!

Rafael C.

BĂILE RUSEŞTI

Sfîntul Andreĭ—care a introdus evanghelia la slavĭ — zicea credincioşilor sĕĭ când s'a întors la Roma:

«Am vĕzut că slaviĭ aŭ obiceiul d'a

mult la suma pe care o primea drept plată a ostenelelor sale şi nu făcea nimic care să mă supere.

Intr'o seară, după o zi întreagă petrecută în nişte locurĭ mlăştinoase, am ajuns într'un luminiş al păduret.

Locul era foarte bizar şi sălbatic. In mijlocul lianelor învolvurate şi a erburilor înalte carĭ se încurcaŭ între ele, printre trunchiurile negre ale deodarilor, se ridicaŭ ruinele unei vechĭ pagode.

Maĭ rămăseseră în picioare doar câte-va coloane şi o parte din zid. Un aspect foarte bizar aveaŭ statuele reprezentând diferite animale, carĭ rămăseseră aproape toate neatinse.

Eraŭ nişte zeĭ monstruoşĭ ca capetele de elefant, cu braţele multiple şi încurcate. Intre apărătoriĭ rupţĭ, se îndoiaŭ nişte trompe gigantice.

Eraŭ şi capete de maimuţe cynocefale, de leoparzĭ, de taurĭ... Eraŭ bestiĭ fără nume, dragonĭ carĭ păreaŭ împrumutaţĭ din mitologia chineză, figurĭ hidoase, tăiătoare carĭ îşĭ deschideaŭ largĭ gurile lor de piatră.

In mijlocul pagodeĭ, pe un soclu invadat acum de erburĭ, era o statuetă maĭ mică, reprezentând o zeiţă. Ochiĭ îĭ eraŭ zugrăviţĭ şi se vedea locul pietrelor scumpe carĭ o ornaseră odinioară.

In mijlocul frunţeĭ numaĭ strălucea un superb zmarald, pe care timpul şi mâna devastatoare a omuluĭ îl cruţaseră.

Când am intrat, un şarpe mare era încolăcit la picioarele statueteĭ. Neagra reptilă şi-a ridicat capul ameninţător şi a dispărut într'o gaură sub soclu.

Inserà şi ne aşezarăm corturile. Am cinat în tăcere.

Nu ştiŭ, era singurătatea loculuĭ pricina saŭ oboseala orĭ influenţa periculoasă a frigurilor, dar ştiŭ că vorbeam foarte puţin şi nu dădeam de loc atenţie vorbelor metişuluĭ Wai-Lah, care povestea nu ştiŭ ce despre nişte fiare teribile şi ne asigura că în noaptea aceea trebuia să se stea de gardă maĭ serios.

Noĭ am rîs de vorbele luĭ şi l'am trimes să-şĭ vadă de oamenĭ, asigurându-l că vom dubla sentinelele.

De o dată atenţia ne fu atrasă de un spectacol neprevăzut.

Indigeniĭ se apropiaŭ de templu cântând. Eĭ ţineaŭ în mâinĭ nişte coroane marĭ de narcise, pe carĭ le depuseră într'un mod solemn la picioarele miceĭ statuete.

Apoĭ toţĭ îngenuchiară, prosternându-se, afară de unul care rămase în picioare şi adresă zeiţeĭ un fel de rugăciune, pe un ton de melopee plângătoare.

După aceea îngenuche şi dînsul şi-şĭ ridică mâinele în spre cerurĭ.

Wai-Lah trecea atuncĭ pe acolo şi se opri nemulţumit.

Apoĭ scoţând de la cingătoare un cuţit care nu-l părăsea nicĭ o dată, urcă în fugă treptele padogeĭ, înaintă spre statue şi cu vârful cuţituluĭ scoase piatra de zmarald care maĭ rămăsese.

Indigeniĭ începură să scoată niştre strigăte desperate. Dar Wai-Lah nu admitea nicĭ cea maĭ mică observaţie din partea inferiorilor; el se întoarse spre dînşiĭ ameninţător.

Se vede însă că sacrilegiul pe care îl săvârşise era foarte mare, căcĭ liniştea nu se restabili de cât după interventia mea.

Wai-Lah merita o pedeapsă pentru provocarea aceşteĭ dezordinĭ. I-am spus că din pricina animalelor sălbatice carĭ mişunaŭ prin împrejurime, va sta şi dînsul de pază în noaptea aceea. S'a îndepărtat mormăind, după ce avusese grije să ascundă în buzunar piatra preţioasă.

Când am trecut din noŭ prin faţa pagodeĭ, am aruncat involuntar o privire asupra statueteĭ.

Era o iluzie?.. Dar mi s'a părut că statuia se mărise. Fără a da mare importanţă acestuĭ fapt, m'am reîntors spre tovarăşiĭ meĭ.

— Imĭ parĭ cam agitat astă-seară, 'mĭ zise doctorul, după ce mĕ privise un moment. Ar trebui să ieĭ un praf de chinină; seprea poate ca preumblarea pe care am făcut-o astă-zĭ prin mlaştinĭ, să fi lăsat vre-o urmă... Ştiĭ că frigurile acestea sunt foarte periculoase.

— Cel maĭ bun leac împotriva frigurilor este somnul, îĭ răspunseĭ eŭ; mor de somn.

— Dacă-ĭ aşa, du te de te culcă; de alt-fel, noĭ înşuşĭ îţĭ vom da exemplul.

— Un moment. Mă duc să postez oameniĭ de gardă, şi mĕ reîntorc îndată.

— Hola! Wai Lah! Călăuza apăru în fruntea oamenilor săĭ. Era înarmat până în dinţĭ.

Am pus sentinelele pe la locul lor, şi m'am oprit un moment singur cu Wai-Lah, spunându-ĭ:

— Veghează bine. S'ar putea prea bine să avem nişte vizitatorĭ nocturnĭ. Părţile acestea îmĭ par frecventate de pachiderme.

Poate că vin pe aicĭ, la adăpat, în toate nopţile.

«Dacă nu-ţĭ veĭ face serviciul în conştiinţă, mâine îţĭ voĭ lua smaraldul pe care l'aĭ furat din templu.

— Stăpânul poate să fie liniştit, îmĭ răspunse dânsul. Când Wai-Lah veghează, tot pământul poate să se odihnească fără teamă.

Când m'am reîntors lângă tovarăşiĭ meĭ, înoptase bine. Domnea o tăcere adâncă; auzeam respiraţia liniştită a oamenilor adormiţĭ. In umbra deasă, statuele pagodeĭ îşĭ profilaŭ formele lor vagĭ şi albe. M'am culcat, şi am fost cuprins îndată de un somn greoĭ.

* * *

— Hillo!.. ho!..

— Ho!.. ho!..

Chemarea monotonă a sentinelelor, mă deşteptă.

Fără îndoială, trebuia să fie târziŭ. In cort era o căldură de nesuferit. Parfumul florilor câmpieĭ ajungea până la mine, de-o dată cu nu ştiŭ ce suflare grea, care părea că vine din spre mlaştinĭ. Intr'un colţ al cortuluĭ, un ţânţar nu se maĭ astâmpăra. De afară, se auzea strigătul uneĭ insecte de noapte, pe care n'o cunoşteam.

Imĭ era cu neputinţă să maĭ adorm. Aşĭ fi voit să mă scol, dar nu ştiŭ ce forţă invizibilă mă ţinea ţintuit pe loc. Mi se părea că am dormit secole întregĭ, şi că noaptea nu se va maĭ sfârşi nicĭ o dată. Eram deştept, şi aveam sensaţiĭ de vis.

— Hillo!.. ho!.. eştĭ deştept frate?

— Deştept!.. Hillo!.. ho!..

— Ho!..

Ecoul acestor vocĭ îndepărtate se stinse în noapte.

O linişte complectă domnea în jurul meŭ. Auzeam suflarea greoae a acelora carĭ dormeaŭ prin corturile vecine.

Din când în când, unul dintre eĭ, pronunţa prin vis câte-va cuvinte incoherente.

Un cal necheză. Din fundul păduret veni chemarea disperată a uneĭ antilope gonită de un duşman maĭ puternic. Departe, foarte departe, de cealaltă parte a fluviuluĭ, tigriĭ miorlăiaŭ.

.... Cât timp trecuse oare de când mă deşteptasem? N'aşĭ putea s'o spun. Nu maĭ auzeam nimica. Nu ştiŭ cum am reuşit să deschid fereastra cortuluĭ, nicĭ pentru ce eram acuma în picioare, şi priveam ast-fel afară.

Luna strălucea. Lumina sa albastră scălda arboriĭ marĭ aĭ păduret, lianele învolvurate, erburile înalte şi pătrundea până în profunzimile umbreĭ.

O tăcere misterioasă plana în spaţiŭ. Imĭ auziam lămurit bătăile violente ale inimeĭ. Pagoda licărea într'un mod bizar.

De ce mă sculasem?.. Aveam impresia că se pregătea ceva spăimântător. Privirile mi se îndreptară din noŭ în spre templu. Primul lucru pe care l'am observat, a fost statueta zeiţeĭ.

Nu era o iluzie; statuia aceasta se mărise foarte mult. Avea acum aproape statura uneĭ femeĭ. Ochiĭ eĭ zugrăviţĭ licăreaŭ ca fosforul. Privia fix în noapte.

Nu dorm şi nicĭ nu visez; nu vĕd nimic alt-ceva anormal în jurul meŭ. Sunt în coliba mea, lângă patul meŭ, lângă armele mele. In faţa mea vedeam ultimele rămăşiţe ale foculuĭ pe care'l aprinsesem de cu seară. Dar de ce se stinsese focul?.. Şi maĭ cu seamă ce însemna liniştea aceia absolută?

In zadar căutam să deosebesc în umbră scânteerea puştelor sentinelelor. In zadar aşteptam strigătele lor obişnuite.

De ce nu maĭ lătraŭ câiniĭ? Ar fi trebuit să es, să fac un mic rond de inspecţie. Ce forţă nevăzută, ce putere gigantică mă ţintuia pe loc, împiedecându-mă de a mă mişca, şi silindu-mă să văd?...

Eram sigur că sunt deştept. Nu putea să fie o halucinaţie saŭ un vis.

Şi cu toate acestea, nu era cu putinţă

toată lumea ştie că piatra este neînsufleţită.

Buzele statuetei se mişcaseră şi toate cele-l'alte zeităţi se deşteptaŭ!..

Incetişor, cu o mişcare de reptile, marile trompe ale elefanţilor se desfăşurară.

Blănurile cynocefalilor se zbârleaŭ. O panteră căscă şi se întinse. Labele se ridicaŭ şi unghiile se desemnaŭ lămurit pe soclurile de piatră.

Voiam să strig. De ce pieptul meŭ refuza să scoată sunete?.. Nu puteam nicĭ să mă mişc. Şi cu toate acestea elefanţiĭ se ridicară.

Trupa monştrilor se îngrămădea acum pe treptele de marmură. Un surîs plin de veselie rătăcea pe buzele zeiţeĭ, care stătea mereŭ nemişcată.

In depătare, tigriĭ carĭ plângeaŭ, tăcuseră; nu se auzea nicĭ cel maĭ mic zgomot, nicĭ cea maĭ uşoară tresărire.

Unul dintre elefanţĭ a dat cel d'ntâiŭ semnalul şi întreaga trupă a pornit la drum. Solul tremură în ritmul unor paşĭ enormĭ.

In timpul acesta nimenĭ nu se deşteptase.

Douĭ elefanţĭ mergeaŭ în frunte; veneaŭ apoĭ tauriĭ şi maimuţele. Dragoniĭ eraŭ maĭ în urmă.

O lumină neînţeleasă inunda pagoda; zeiţa rîdea mereŭ — un rîs plin de cruzime.

Părea acum în adevăr o fiinţă vie; părul îĭ atârna pe spate; în locul zmaraldului zmuls, strălucea o floare de sînge. Cu ochiĭ eĭ de panteră răutăcioasă, privea trupa care dispărea.

Monştriĭ eraŭ acum departe; abia dacă le maĭ auzeam zgomotul paşilor.

Tăcere. Luna se ascunse. In pagodă, lumina se stinsese. Noapte neagră. Nu maĭ vedeam nimic, nu maĭ auziam nimic. Trecură câte-va secunde, care mi se părură fără de sfârşit. Ce se petrecuse?.. Ce văzusem?..

Noapte neagră. Tăcere. Visasem?

Un ţipăt teribil de groază cutremură pădurea.

Am auzit bine zgomotul uneĭ lupte, a uneĭ fugĭ. In pagodă răsună un rîs înăbuşit.

Inima îmĭ bătea să-mĭ spargă pieptul. Un văl îmĭ acoperi ochiĭ. M'am clătinat, şi am căzut zdrobit pe pat.

* * *

— Dar e cu neputinţă!.. Caiĭ şi-or fi rupt legăturile!..

— Nicĭ câiniĭ n'aŭ lătrat!

— Şi nimenĭ n'a văzut nimica!..

— Veniţĭ!.. Veniţĭ să vedeţĭ!! Iată şi aicĭ nişte arborĭ smulşĭ.

— Hola!.. Namgay!.. Luaţĭ seama la caĭ!..

Acest zgomot de vocĭ mă deşteptă, şi mă făcu să sar în sus.

Cum se putea oare să fie ziua mare, şi eŭ să nu mĕ fi deşteptat încă?

De o dată R.., intră în cortul meŭ ca un nebun.

— Ah! îmĭ strigă dînsul, ce facĭ dragul meŭ!.. Dormĭ?.. Visezĭ?.. Haide scoală-te o dată!.. N'auzĭ ce zgomot e afară?.. S'aŭ petrecut astă noapte nişte lucrurĭ extra-ordinare!..

Memoria îmĭ reveni puţin câte puţin. Dar nu!.. Ce dobitocie!.. Acuma când lumina îmĭ năvălise în cort, înţelegeam bine că visasem.

— Cum, eştĭ încă în pat?

De astă dată, întrase doctorul.

— Inchipueşte-ţĭ dragul meŭ, îmĭ zise dînsul... Am dormit alăturĭ de o trupă de elefanţĭ.

Dintr'o săritură am fost în picioare; m'am îmbrăcat în cea maĭ mare grabă. După câte-va momente eram afară; prima mea privire a fost pentru statueta zeiţeĭ.

Nimic nu se schimbase; era aceiaşĭ statuetă încă, în mijlocul celorlalte statuĭ marĭ... Cum puteam oare să fiŭ aşa de copilăros, în cât să cred într'un vis?..

— Uite!.. Vino să vezĭ! S'aŭ dus cu toţiĭ să bea apă din fluviŭ! Aŭ mers pe aicĭ.

Toate ramurile sunt rupte

M'am dus într'acolo. Am examinat cu atenţie pămêntul. Când am ridicat capul, doctorul observă că eram foarte palid.

— Ce monştri trebue să fi fost!... murmură dânsul. N'am văzut nicĭ odată nişte urme aşa de adâncĭ... A!.. Dar priveşte!.. S'ar face că aicĭ e urma unuĭ taur.

— Eĭ!.. exclamă R... Aşa dar, am avut vizita uneĭ întregĭ menageriĭ? Cum naiba de nu i-a simţit nimenĭ?..

Trebuia să vorbesc oare? Ştiam bine că tovarăşiĭ meĭ se înşală, că «alt-ceva» se petrecuse. Halucinaţia mea din timpul nopţeĭ nu putea să fie realitate. Şi cu toate acestea, îmĭ aminteam bine.

M'am întors brusc. Patru oamenĭ veneaŭ în spre noĭ, purtând un corp neînsufleţit.

— Ce oroare! exclamă R...; avem şi victime!..

— E Wai-Lah! zise unul dintre indigenĭ. L'am găsit lângă fluviŭ. Intreaga trupă a elefanţilor a trecut pe acolo.

Am ridicat mâna dreaptă a mortuluĭ, singura parte a corpuluĭ săŭ care rămăsese nezdobită. Intre degetele sale strânse, strălucea piatra de smarald. Am luat-o.

Am intrat în templu şi am pus piatra preţioasă la locul eĭ, în pieptul statueĭ.

— De ce nu păstrezĭ piatra aceasta? îmĭ zise doctorul. Trebue să aibă oarecare valoare.

Am încercat s'o scot din noŭ, dar n'am maĭ putut. Doctorul s'a apropiat şi el, a încercat s'o scoată cu cuţitul, dar toate sforţările i-aŭ rămas zadarnice.

Am eşit din pagodă. Afară l'am găsit pe R... examinând cu atenţie statueta.

— Am scăpat frumos, ne zise dânsul, trupa elefanţilor a venit până aproape. Priveşte statua aceasta. Are câte-va pete de sânge.

Era adevărat.

Am tăcut, şi pentru ultima oară m'am întors spre mica zeiţă din centrul pagodeĭ.

Nu era de cât aceiaşĭ statuetă de marmură, cu ochiĭ zugrăviţĭ, cu braţele rupte, cu o piatră preţioasă strălucind în mijlocul pieptuluĭ.

O săptămână întreagă am fost bolnav de frigurĭ.

C. Arg.

MAŞTILE GALBENE

MARE ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

Max şi Sara ascultase imnul, uimiţĭ de o primire atât de maestoasă.

Fără îndoială, o fată drăguţă, pe care glontele unuĭ soldat a trântit-o la pămênt, merită să stârnească cel maĭ mare interes; dar de aicĭ până la aclamările acelea entuziaste, care nu i s'ar fi făcut nicĭ uneĭ suverane, era o distanţă enormă.

Ce înseamnă acea imensă grămădire de lume?

Nu maĭ avură timpul să pue întrebărĭ.

Rănita fu pornită înainte; muzica şi poporul urmaŭ de aproape.

Străbătură ast-fel maĭ multe străzĭ; trecătoriĭ se opreaŭ în loc, amestecându-se cu manifestanţiĭ, şi strigând împreună cu eĭ:

— Trăiască Engleza!... Trăiască Engleza!...

Aventura devenea oare-cum supărătoare.

Ajunseră ast-fel în faţa uneĭ case cu înfăţişarea destul de frumoasă.

La intrare, stătea un om tînăr, îmbrăcat într'o lungă redingotă neagră.

Omul acesta pronunţă câte-va cuvinte pe care strĕiniĭ nu le putură înţelege.

Indată, muzica 'şĭ strânse acordurile şi aclămările încetară.

Miss Violeta fu transportată înăuntru şi tovarăşiĭ eĭ fură poftiţĭ s'o urmeze.

— Dar acesta nu este un hotel! murmură romancierul.

Ducesa înălţă din umerĭ.

— Fără îndoială că oameniĭ aceştia

nu te aŭ înţeles... Limba rusă are foarte multe greutăţĭ de pronunţie.

— Dar atuncĭ, unde suntem?

— Să fim răbdătorĭ... Vom descoperi noĭ şi enigma aceasta.

La urma urmeĭ, ducesa avea dreptate. Max se lăsă în voia întâmplăriĭ, fără să'şĭ maĭ chinuiască spiritul.

Pătrunseră cu toţiĭ într'un salon foarte bine mobilat; nu era de loc un salon de moda rusească.... Te-aĭ fi crezut în plină Londră şi aĭ fi jurat că mobilierul acela era comandat de la casa Mople, Silow & Comp.

In Franţa, în Germania chiar, întâmplarea aceasta n'ar fi părut de loc extra-ordinară; dar în Rusia la Odesa, lucrurile se schimbaŭ.

Sir John îşĭ scoase din noŭ carnetul, pentru a complecta maĭ departe nota.

Max se apropie îndată de tovarăşa sa. I se păru că paloarea răniteĭ crescuse, că faţa eĭ era mult maĭ obosită.

El îl privi cu dragoste citindu-ĭ neliniştea în ochĭ, şi murmură:

— Nu e nimica... Aş vrea să dorm puţin... Atâta totul.

Dar nu maĭ avură timp să schimbe a'te cuvinte; o uşe se deschise încetişor, şi un noŭ personaj apăru.

Era un om bine îmbrăcat; hainele sale păreaŭ eşite din cel dintâĭ magazin din Piccadily.

Primul în redingotă neagră se înclină şi într'o englezească corectă, anunţă:

— Domnul consul al Anglieĭ.

— D. consul al Anglieĭ!.. exclamară călătoriĭ într'un glas.

Noul venit îĭ salută cu mâna:

— Dânsul în persoană... D. preşedinte al comitetuluĭ revoluţionar nu v'a spus lucrul acesta?

Orĭ cât de mare era prezenţa lor de spirit obişnuită, nicĭ Max Soleil, nicĭ Sira, nu putură răspunde îndată.

Revoluţionarul se întoarse spre eĭ şi zise:

— Va va fi de-ajuns să ascultaţĭ pentru ca să înţelegeţĭ.. După aceia veţĭ fi conduşĭ la hotelul Petersburg, după dorinţa d-tră... Imĭ pare răŭ că a trebuit să vă impun acest înconjur, dar este în joc viitorul unuĭ popor, pe care tirania voeşte să-l zdrobească.

Apoĭ, întorcându-se din noŭ spre consul:

— Domnule, pe targa aceasta zace una dintre compatrioatele d-tale.

— In adevĕr! exclamă gentilomul, cu interes.

— Da, da, afirmă Violeta. Eŭ sunt d-ra Violeta Fowler.

— Bogata domnişoară Violeta.

— Chiar dânsa.

Consulul avu o înclinare exagerată, care dovedea până la evidenţă cât de mare era respectul pe care dânsul îl acorda auzuluĭ.

Şi revoluţionarul, care băgase de seamă cât de mare fusese efectul provocat de numele feteĭ, continuă surâzând:

— E una dintre cele maĭ de seamă compatrioate a d-tră.

— Da, da, întări consulul.

— Foarte bine. Doamna aceasta care a întreprins o călătorie de plăcere în Rusia şi care trebuia prin urmare să fie în paza populaţieĭ şi a autorităţilor, a fost rănită de către unul din aceĭ mizerabilĭ în solda tiranieĭ, carĭ îndrăznesc să se numească soldaţĭ.

— A fost rănită de către un soldat?

— De către un lefegiŭ al călăuluĭ care se nu numeşte ţar.

Consulul tresări.

— Domnule Varoff, zise dânsul, eŭ reprezint interesele comerciale ale unuĭ stat amic, şi cred că n'ar trebui să pronunţaţĭ în faţa mea cuvinte insultătoare la adresa guvernuluĭ.

Revoluţionarul făcu un gest de aprobare, apoĭ continuă:

— Faptul însă, rămâne mereŭ acelaş O cetăţeană engleză care, după cum aĭ recunoscut d-ta însuţĭ, este o persoană considerabilă... a fost arestată de către soldaţiĭ ţaruluĭ, şi rănită grav în urmă.

— Rănită grav?

— Un glonte 'ĭ a străbătut umărul. Acela care 'ĭ-a dat lovitura, voia s'o ucidă.

Urmă o tăcere apăsătoare.

— In sfârşit, ce voiţĭ să fac? întrebă consulul.

— Să aducĭ faptul la cunoştinţa guvernuluĭ patrieĭ d-tale.

— Voĭ face-o cu toată plăcerea.

— Să-ĭ atragĭ în acelaşĭ timp luarea aminte, că ar îmbrăţişa cauza sfântă a civilizaţieĭ dacă ar voi să intervină într'un mod energic pentru a face să înceteze pe viitor asemenea ororĭ.

— Dar lucrul acesta este cu neputinţă. Ar fi un ultimatum, un «casus belli!..» Putem cere numaĭ, să ni se aducă scuze, să ni se plătească o indemnizare.

Varoff răspunse cu oare-care supărare:

— Nu poate fi nicĭ un «casus belli», când o ţară este atât de divizată, cum este astă-zĭ Rusia. Autocraţia nu va maĭ putea să continue multă vreme războiul. Oferim Anglieĭ posibilitatea unuia dintre cele maĭ strălucitoare succese diplomatice...

«Lucrăm ast-fel, pentru că ştiŭ bine, suntem convinşĭ, că orĭ-ce înfrângere pe care ar suferi-o actualul guvern rus, nu va putea să fie de cât în folosul cauzeĭ sfinte a revoluţieĭ.

Uimitoarea stare de suflet a apostolilor revoluţieĭ slave apărea întreagă în cinizmul acesteĭ declaraţiĭ.

Consulul înţelese că ar fi fost zadarnic să maĭ stăruiască; pentru a scăpa din încurcătură, trebuia să se prefacă a ceda.

— Eĭ bine, domnule Varoff, zise dânsul, cred că aĭ dreptate, şi voĭ telegrafia îndată pentru a-ţĭ satisface dorinţa.

— Fără întârziere?

— Fără.

— Vă voiŭ rămânea îndatorat, şi întreg comitetul va fi recunoscător Anglieĭ... Un singur lucru vrem să-l maĭ observaţĭ. D-ra Fowler, rănită de către soldaţiĭ autocraţieĭ, este îngrijită cu cea maĭ deosebită atenţie la Odesa, de către revoluţionarĭ. Este aicĭ o antiteză, demnă să atragă atenţia oamenilor de stat. Revoluţiunea protectoare a străinilor maltrataţĭ de guvern.

— E foarte drept.

Voĭ semnala această observaţie.

— Sunt fericit. Dar aş voi ca afacerea aceasta să fie luată în considerare maĭ înainte de vindecarea d-reĭ... Căcĭ, pe urmă...

— Domnule Varoff, eştĭ un diplomat foarte abil... Ne-am înţeles.

Preşedintele comitetuluĭ revoluţionar făcu un semn; mujiciĭ, care pînă atuncĭ stătuseră nemişcaţĭ, ridicară targa şi se îndreptară spre uşă.

Consulul întrebă:

— Vă rog să mă ertaţĭ, doamnelor şi domnilor, dar aş voi să ştiŭ unde sunteţĭ hotărâţĭ să trageţĭ.

— La hotelul Petersburg, răspunse Max, observînd în tonul consuluĭ un gând ascuns.

— Vă mulţumesc.

Şi surîzînd, se adresă d-luĭ Varoff, care se oprise, bănuitor:

— După ce voĭ fi lăsat tinereĭ mele compatriote timpul necesar spre a se odihni, mă voĭ duce să ĭ puĭ câte-va întrebărĭ, pentru a afla de la dînsa aventura, maĭ în amănunţime...

Şi cu un accent foarte politicos, dar hotărît, adăugă:

— Ca şi d-ta, scumpe domnule, doresc din toată inima izbânda ideilor pe care le reprezint. Dar mi-ar părea foarte răŭ să vĕd agravându-se situaţia compatrioateĭ mele, pentru izbânda cauzeĭ... Voĭ trimete îndată medicul consulatuluĭ, pentru ca biata rănită să primească toate îngrijirile pe care le reclamă starea eĭ.

Eşiră cu toţiĭ.

Peste două-zecĭ de minunate ajungeaŭ la hotelul Petersburg, şi Violeta, peste măsură de obosită, fu instalată într'o cameră luminoasă, care avea vederea pe bulevard.

Călătoria pe calea ferată, preumblarea prin oraş, strigătele mulţimeĭ, îĭ sleiseră toate puterile.

Roşiaţa îĭ acoperia obrajiĭ şi se vedea bine că era sguduită de frigurĭ. Ea închise ochiĭ aproape îndată, şi adormi adînc; era un somn greŭ, întrerupt de tresărirĭ violente, de vorbe fără şir.

CAP. VIII

Abia pe la orele patru îşĭ maĭ reveni puţin Violeta în fire; cşi oare-cum din acea lâncezeală care îĭ neliniştea aşa de mult prieteniĭ.

Toţĭ respirară uşuraţĭ, crezând pericolul înlăturat.

Biata fată se silea de altmintrĭ să fie cât putea maĭ surâzătoare. Ea glumea pe socoteala luĭ Max, întrebându-l de c-

avea o figură atât de obosită, şi o privire atât de rătăcită.

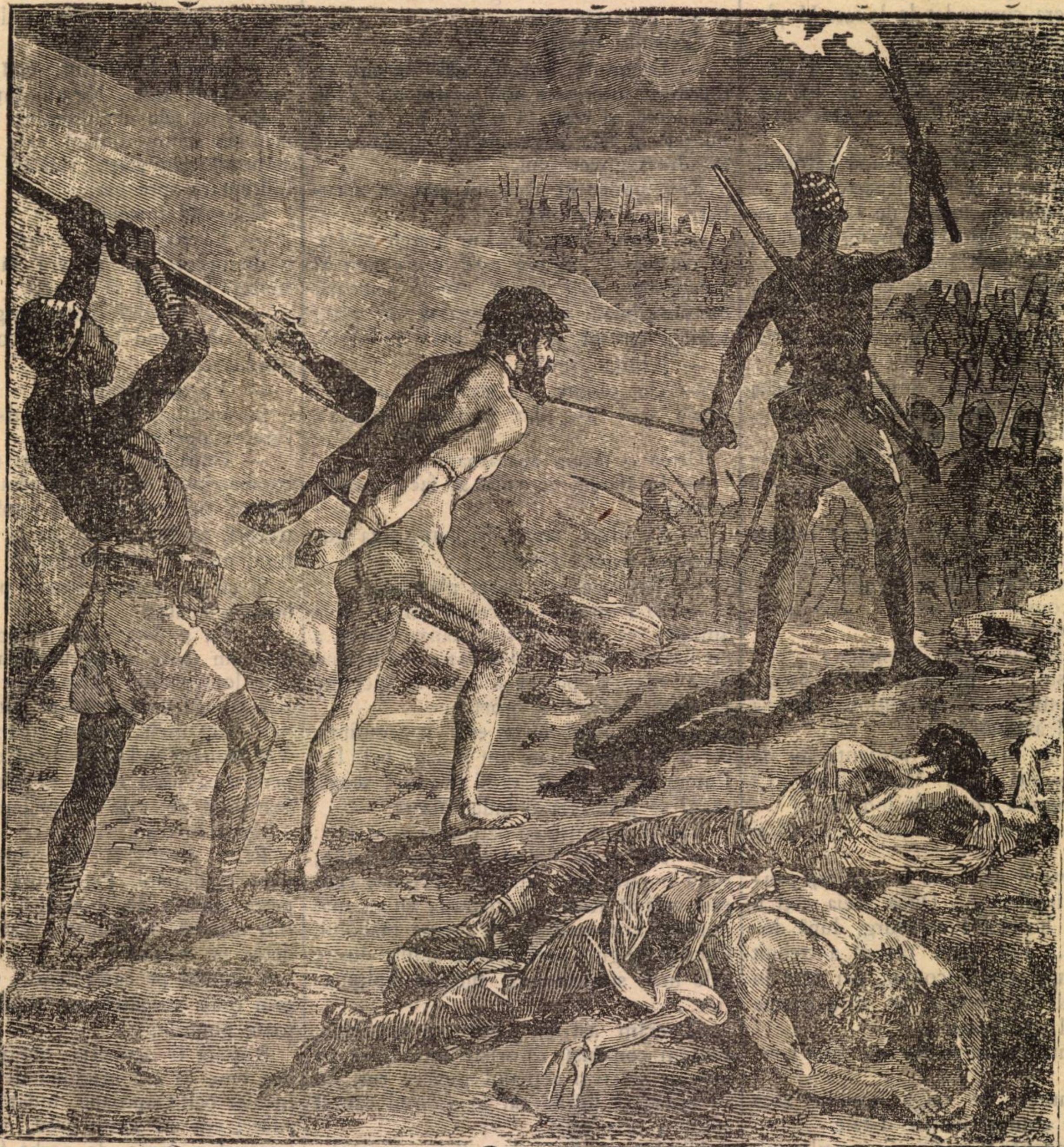
Dar ironia sa era aşa de dulce, în cât devenea o mângâere.

Sara şi romancierul stăteaŭ lângă dânsa, ameninţând-o din când în când cu degetul, pentru a o opri să ia şi dânsa parte la conversaţia generală.

In cel-alt capăt al odăeĭ, cu privirea vagă, dusă într'aiurea, fredona pe o arie imaginară, eşită din creerul eĭ bolnav, o melodie tristă, un fel de romanţă desolată, plângătoare :

Numaĭ a zeilor răzbunare
A aruncat omul pe pământ.
Un exil din ceruri este viaţa sa,
O viaţă de mizeriĭ, o viaţă de durere !
Sunt negre toate ! Toate triste sunt !
Numaĭ a zeilor răzbunare
A aruncat omul pe pământ.
Un exil din cerurĭ este viaţa sa,
O viaţă de mizeriĭ, o viaţă de durere !
In lacrimĭ
Toate se sfârşesc,
Şi toate sunt c'un rămas bun.
Se sting părinţiĭ noştri...
Rămas bun !..
Amorul, viaţa, patimĭ,
Lacrimĭ...
Rămas bun !

(Va urma)

Cu totul gol, fu silit să urmeze detaşamentul.

O MASACRARE IN AFRICA

O moarte destul de dureroasă s'a întâmplat pe coasta occidentală a Africeĭ cunoscută sub numele de Coasta de Aur din cauza bogăţiilor minerale. Nu trecuse de cât câte-va lunĭ de când d. Prast plecase pentru Elmina unde d. Brun îĭ promisese sprijinul săŭ. In drumul luĭ, Prast luase cu el ca tovarăşĭ pe d-niĭ Lonchies de Veuve. După câte-va zile de la sosire, d. Brun muri de un acces de febră ; şi acuma aflăm că a murit şi tînărul Veuve despre care d. Prast zice :

«Nu ţi-am scris de multă vreme, căcĭ am avut multe de făcut până acuma. Sărmanul meŭ amic Veuve a murit pe braţele mele la 16 Iulie într'un teribil acces de febră. Pierderea luĭ m'a desesperat, căcĭ găsisem în el pe cel maĭ bun tovarăş şi în acelaş timp un om de toată încrederea.

«Poimâine seară mă duc în Coumassie

şi voĭ sta acolo câte-va zile ca să-mĭ tranşez afacerile mele viitoare şi în urmă plec în Europa. Voĭ fi lângă d-ta peste două lunĭ şi jumătate şi'mĭ voĭ procura — fie din Franţa, fie din Anglia—mărfurile necesare pentru întreprinderea mea comercială.»

Din aceste rândurĭ se vede că d-nul Prast nu se descurajază. Totuşĭ la ce moarte a trebuit să asiste!! Eraŭ zece europenĭ în Elmina acuma şease lunĭ. Cincĭ din eĭ sunt morţĭ, dintre carĭ treĭ din eĭ chiar în prima lună a sosireĭ lor. Intreaga ceată din expediţia luĭ Bonnat s'a stins: a venit întâĭ Georges Bazin, Edmond Mausy, Bonnat el însuşĭ şi în urmă Brun cu care s'a închis întreaga listă funebră.

Astă-zĭ vom vorbi aci despre această nenorocită expediţiune. Am la mine întreaga corespondenţă, toate manuscrisele acestuĭ celebru călător şi mă voĭ servi de ele pentru a descri ceva din zbuciumul acesteĭ vieţĭ. Voĭ vorbi despre arestarea luĭ Bonnat şi de către Aşantienĭ

Bonnat şi ceĭ douĭ tovarăşĭ aĭ luĭ, mulatriĭ Becroff şi Medau, făceaŭ comerţ în satul Hô unde era o misiune protestantă. Era la 27 Iunie 1869. Fel de fel de svonurĭ carĭ de carĭ maĭ grozave veneaŭ despre Aşantieniĭ carĭ năvăleaŭ în cetate. Bonnat află la un moment dat că misionariĭ fugiseră şi atuncĭ el fugi cu ceĭ douĭ oamenĭ aĭ luĭ acolo, cu gândul că va fi în maĭ multă siguranţă în acest loc afară din oraş şi unde locuitoriĭ sunt maĭ liniştiţĭ fiind-că a trăit misionariĭ în mijlocul lor.

La orele patru după amiază, eĭ auziră tam-tamul de războiŭ şi câte-va arme carĭ se descărcaŭ. Bonnat nu-ĭ venea să creadă că ar putea fi un atac în toată regula, totuşĭ luându-şĭ revolverul într'o mână şi arma în cea-l'altă şi fiind urmat de Becroff, înaintează în direcţia de unde venea sgomotul.

Ajungând aproape de bisericuţă el zări aproape de o plantaţiune de cafea două marĭ umbrele de războiŭ. Nu maĭ era nicĭ o îndoială: era armata luĭ Aşantis. El se întoarse înapoĭ, dar vĕzu la sud creasta munţilor Adagli acoperită toată de numeroşĭ negri, carĭ înaintaŭ cu paşĭ mărunţĭ şi cu arma în mână. Tremurând, el intră în casă şi cade pe un scaun. In acest moment a şi început să se audă împuşcăturile în direcţiunea satuluĭ.

Tocmaĭ acum Bonnat îşĭ dădu seama de toată grozăvia situaţieĭ, dar vaĭ! acuma era prea târziŭ. Ca să maĭ fugă era ceva cu totul imposibil şi de aceea şi Bonnat începu să se închine şi rămase loculuĭ.

Aşantieniĭ înaintaŭ în rândurĭ strânse, cu arma în mână şi ceĭ treĭ nenorociţi din cameră vedeaŭ cu mare groază figurile înfiorătoare de tigri ale Aşantienilor carĭ veneaŭ gâfâind. Instinctiv Bonnat închise geamurile şi uşa.

Trecură câte-va secunde — acelea carĭ nu le poţĭ uita nicĭ odată — şi o tăcere de ghiaţă domni, care tăcere era întreruptă numaĭ de sgomotele de afară ale Aşantienilor. D'odată s'auzi sgomotul uneĭ arme şi un glonţ străbătu perdelele, trecu prin ceĭ treĭ tovarăşĭ fără să-ĭ atingă şi ajunse în zidul din faţa fereastreĭ.

Acest atac aduse prezenţa de spirit în inima luĭ Bonnat. Fără să maĭ stea pe gândurĭ, el deschise uşa şi ferestrele şi făcu semn grozavilor negri să se apropie, cu toate că armele lor şueraŭ.

Pentru un moment Aşantieniĭ ezitară.

Bonnat văzând că negriĭ nu vor să înainteze, îşĭ luă revolverul şi-l întinse spre eĭ.

Câţĭ-va din negri rupseră rîndurile şi înaintară tot cu arma la ochiŭ şi cu mâna pe cocoş. Bonnat sta liniştit în dreptul fereastreĭ. Groaznicii negriĭ înaintaŭ în rîndurĭ restrânse şi ajunseră la câţĭ-va paşĭ de alb. Unul din eĭ îĭ smulse cu furie revolverul din mână. Imediat după aceasta vre-o zece negriĭ săriră pe fereastră şi casa întreagă fu coprinsă. Bonnat fu aruncat la pământ şi i se trecu o funie pe după gât. Aşa legat el fu tîrît în direcţiunea capeleĭ unde era şeful Aşantienilor sub marea luĭ umbrelă.

Indată ce fu adus aci, i se smulse imediat hainele după el şi-l lăsară gol. După aceasta îĭ legară mâinele la spate şi-l dădură pe mâna a treĭ saŭ patru başibuzucĭ din ceată, care-l conduseră în loviturĭ teribile în faţa capeleĭ.

Unul din sbiriĭ carĭ loveaŭ, văzu la unul din degete un inel care strălucea puternic. Era o amintire preţioasă: inelul de căsătorie al mameĭ luĭ. Sbiriĭ vor să l ia, dar inelul rezistă, degetul se umflă şi atuncĭ negriĭ îl scot cu carne cu tot. Negriĭ lovind mereŭ pe prizonier îl făcură să fugă în direcţiunea Haulu.

La câte-va sute de paşĭ Bonnat văzu o adunare de femeĭ, de tinerĭ şi de sclavĭ carĭ—la apropierea luĭ—începură să vociferezе cu toţiĭ.

Aci eraŭ vre-o 80 de persoane carĭ duceaŭ în coşurĭ proviziunĭ şi bagaje destinate armateĭ. Ceĭ maĭ furioşĭ din ceĭ adunaţĭ înaintară şi eĭ ca să lovească pe prizonier. Unul îĭ dădu o palmă, un altul un pumn. Un altul îl apucă de gât ca să'l sugrume şi fu oprit de un păzitor.

Bonnat ajunse în chipul acesta pînă în mijlocul grupuluĭ de oamenĭ; un tînăr s'apropie de el, ridică arma şi îl lovi cu patul armeĭ în falcă. Nenorocitul crezu că-a zburat falca; însă spre norocul luĭ s'alese numaĭ cu o rană grozavă din care sângele curgea în abundenţă. In acest moment începu în spre sat o nouă serie de împuşcăturĭ. Un tînăr rănit la buza inferioară venea şi el nebun în spre nefericitul Bonnat ca să'l zdrobească, dar fu oprit pe loc de păzitor. După aceasta prizonierul fu trântit la pământ şi i se legară picioarele. El stătu cât-va timp în această poziţiune, când d'odată văzu pe Becroff şi pe Medan carĭ veneaŭ goĭ şi bătuţĭ. Eĭ aveaŭ mâinile de asemenea legate la spate. Intreaga lor înfăţişare erea ceva cu totul de plîns. Capetele le eraŭ sîngerate şi lovite de gloanţe. Becroff erea cu ochiul şi partea stîngă a obrazuluĭ coagulate de sânge şi tot aşa şi cea maĭ mare parte din corp. Medan nenorocitul însă, era plin de sînge din creştet pînă în tălpĭ.

Aceştĭ nenorociţĭ fură aduşĭ lângă şeful lor şi fură legaţĭ toţĭ cu aceiaşĭ funie. Aşantieniĭ începură atuncĭ să-ĭ întrebe dacă maĭ eraŭ albĭ în misiune şi alte chestiunĭ. Eĭ voiaŭ să ştie dacă Dompré era la Hô. Captiviĭ îĭ asigurară că nu ştiaŭ nimic, că eĭ nu eraŭ Englejĭ şi nicĭ nişte vrăjmaşĭ aĭ Aşantienilor. Ne ştiind limba indigenă, spuneaŭ toate acestea negrilor prin semne; însă aceştia păreaŭ a nu înţelege totul.

Captiviĭ începură din noŭ să lovească în bieţiĭ nenorociţĭ şi atuncĭ aceştia rămaseră pe deplin convinşĭ că numaĭ era nicĭ un chip d'a scăpa cu viaţă.

— Amiciĭ meĭ—zise Bonnat—să ne gândim la Dumnezeŭ şi la viaţa viitoare, căcĭ aci pe pământ nu maĭ avem nimic de sperat.

Aceste fură cele din urmă cuvinte care le maĭ putu adresa tovarăşilor săĭ.

Cât-va timp după aceasta veni un negru, care deslegă picioarele luĭ Bercoff şi îl duse după nişte grămezĭ de erburĭ la zece metri distanţă de Bonnat. Un alt negru conduse pe Medan lângă ceĭ-l'alţĭ douĭ. Bonnat înlănţuit cum era, privea cu nişte ochĭ trişţĭ de tot pe ceĭ-l'alţĭ doĭ tovarăşĭ aĭ luĭ.

Un soldat ţinând în mână un mare cuţit împărţi în două cete pe curioşiĭ carĭ se adunaseră. Ochiĭ tuturor eraŭ îndreptaţĭ spre ceĭ douĭ martirĭ.

Bonnat întoarse ochiĭ pentru a nu vedea, dar câte-va secunde în urmă auzi un muget surd, asemănător uneĭ vite care moare. Totul era sfârşit; ceĭ doui tovarăşĭ eraŭ morţĭ şi capetele lor se rostogoleaŭ în sânge!!..

Bonnat aştepta în zadar ca să'ĭ vie şi luĭ rîndul. Destinul hotărîse cu totul alt-fel. Culoarea pieleĭ luĭ îĭ dădea privilegiul ca să fie executat într'un mod cu totul solemn. Cel puţin aşa înţelegea el din vorbele care i le adresa paznicul luĭ. Un surîs de dispreţ fu singurul răspuns al luĭ Bonnat.

Crezînd că misionarul îl dispreţueşte prin surîsul şi privirea luĭ, gâdele luă o nouă funie şi îĭ legă mâinile şi maĭ tare.

După ce trecu o jumătate de oră de la execuţiunea tovarăşilor săĭ, îĭ desfăcură picioarele şi îl forţară să urmeze detaşamentul care se puse în marş.

După ce făcură ca la o sută de metri, se opriră şi legară pe captiv de un arbore. Armata o porni din noŭ la drum lăsând pe misionar în paza a douĭ soldaţĭ.

Nenorocitul prizonier fu apucat de nişte durerĭ grozave. Strânsoarea îĭ o-

prise circulația sângeluĭ și mâinele i se umflaseră teribil. Atuncĭ simți niște durerĭ teribile în umerĭ.

In curînd durerile luĭ deveniră așa de teribile în cât începu să se rostogolească la pământ. Atuncĭ el începu să invidieze soarta tovarășilor săĭ. După câte-va secunde o idee grozavă îĭ veni în minte. Gândul de sinucidere îl cuprinse. Se gândi să'șĭ sdrobească capul de o piatră. Unde îșĭ arunca privirile nu vedea nicĭ o piatră și acesta fu singurul lucru care-l salva pentru un moment.

Unul din păzitoriĭ luĭ avu în fine milă de el și îĭ dezlegă mâinile pînă în dreptul pumnilor. Pozițiunea luĭ deveni în chipul acesta puțin maĭ suportabilă.

După cât-va timp fu pornit din noŭ la drum. Un negru gonea pe prizonier de la spate și un altul mergea înaintea luĭ cu o torță în mână. Această cursă era un chin grozav. Lumina roșie a torțeĭ aprinse și fumul eĭ, funia legată de gâtul misionaruluĭ de care trăgea negrul din față și funia din spatele prizonieruluĭ de care trăgea negrul din spatele luĭ, toate acestea făceaŭ pe bietul Bonnat să-șĭ piardă mințile de durere.

Acesta fu martirajul care îl îndură Bonnat și acest chin se prelungi maĭ multe lunĭ, cât timp străbătură un drum deșert lipit de apă și de lucrurĭ de mâncare. Ajunseră în fine într'un sat vecin de Cumassia — capitala ținutuluĭ așantian. — Aci protecțiunea regeluĭ îl scăpă de chinurile grozave ale călăilor săĭ.

Englezii învingătorĭ îl puseră în libertate și fu dus în Europa. Aci fu în curând încărcat de cele maĭ marĭ onorurĭ. Apoĭ se însură cu o fată tânără care îl iubea mult de tot și care îl așteptase timp de cincĭ anĭ de zile. El se retrase cu soția luĭ pe Coasta de Aur unde muri în fericire.

ARCHIPELAGUL MONȘTRILOR

ROMAN DE AVENTURI

DE

LOUIS BOUSSENARD

— Urmare —

Americanul rămase nemișcat.

Atuncĭ Totor se repezi la miss Nelly și apucându-ĭ mâna, strigă :

— Miss Nelly, miss Nelly!.. Nu mĕ auzĭ?..

Ca și fratele eĭ, tînăra fată rămase nemișcată. Un gând sinistru trecu prin mintea bietuluĭ tînăr :

— Dumnezeule !. oare nu sunt morțĭ? Dar nu poate muri cine-va așa, fără nicĭ un singur strigăt de durere, fără nicĭ un singur gemăt !..

«Să fie otrăvițĭ oare?.. Fructele acelea să fi fost otrăvitoare?..

«Dar nu, nu se poate ; pentru că eŭ trăesc și nu simt nicĭ cea maĭ mică durere.

«Atuncĭ ce să fie?..

Niște gazurĭ otrăvitoare, poate, carĭ se înalță din apa râuluĭ.. Fierberea aceea înceată pe care o aud...

«Dar ce gazurĭ să fie?.. Poate să fie acid carbonic.

«Acidul carbonic, maĭ ușor de cât apa... maĭ greŭ de cât aerul... Da, așa trebue să fie...

Pe când monologa ast-fel, parizianul ținea mereŭ mâna tinereĭ fete și stătea aplecată d'asupra eĭ. De o dată simți un miros curios; atmosfera pe care o aspira deveni maĭ greoae.

Apoĭ fu cuprins de o amețeală neînțeleasă ; capul i se îngreuiă, urechile începură să-ĭ vâjie.

Și toate acestea repede ca fulgerul, fără a-ĭ lăsa timpul să cugete, să se miște, să provoace o reacțiune!.. Genunchiĭ îĭ slăbiră și căzu alăturĭ de tovarășiĭ săĭ.

— Dumnezeule, murmură dînsul cu vocea slabă ca o suflare, mor și eŭ ca și dinșiĭ. Maĭ bine că s'a întâmplat așa, căcĭ... nicĭ... n'așĭ fi putut trăi fără prieteniĭ meĭ...

Cu toate acestea, simțul vederiĭ și acela al auzuluĭ nu eraŭ pe deplin pierdute.

Parizianul avu sensația că pluta se oprise. Un obstacol închidea drumul; probabil că era o stâncă.

Atuncĭ, printre țiuiturile acelea bizare carĭ îĭ despicaŭ capul, printre șuerăturile acelea carĭ îĭ chinuiaŭ urechile, în mijlocul aceluĭ vestigiŭ dureros care îĭ redusese întreaga ființă la nemișcare, Totor auzi în depărtare un zgomot cu totul familiar.

Paf!.. Paf!.. paf... era o suflare repede, un fel de tuse metalică ritmată. Urechia sa fină, de mecanician, nu putea să se înșele.

«Paf!.. paf!.. paf!.. Era o șalupă cu vaporĭ... Fuseseră urmărițĭ, aveaŭ să fie prinșĭ! Maĭ bine moartea, de cât o nouă captivitate !

Zgomotul deveni din ce în ce maĭ mare și maĭ apropiat. De odată, ca o provocare, ca o sfidare, o șuerătură puternică despică aerul.

Se părea că oameniĭ din șalupă nu maĭ aveaŭ nicĭ un motiv să se ascundă. Un proector electric umplu toată valea de lumină.

— Incetișor ! încetișor ! se auzi o voce greoae, zăresc blestemata plută.

— Departe ?

— Nu ; la o distanță de cincĭ-zecĭ de yarzĭ.

— Stop !

Șalupa se apropie, și pluta fu legată solid de ea.

— Legațĭ bine ! se auzi vocea șefuluĭ.

— Gata stăpâne !

— Foarte bine... Manevrațĭ îndărăt.

Șalupa îșĭ reluă din noŭ mersul, tîrînd pluta după dânsa.

După ce făcură vre-o sută-cincĭ-zecĭ de metri, se opriră din noŭ. Acum râul nu maĭ era închis de cataracta stâncoasă. Șalupa părăsise defileul plin de exalațiĭ de gazurĭ otrăvitoare.

Incepu din noŭ pădurea, cu vegetația eĭ bogată. Șalupa se apropie de țărm și aruncă ancora.

Cu cea maĭ mare băgare de seamă debarcară corpurile mereŭ inerte ale fugarilor.

— Nu sunt morțĭ !

— Cred că nu !

— Ne-am fi perdut prea mult timp !

— N'aŭ respirat gazul de cât cel mult două momente.

— Și-atâta e destul de mult!... Ba chiar e prea mult !

— Drace!... Alțiĭ aŭ scăpat cu viață după încercărĭ mult maĭ grele. Să ne dăm toate silințele pentru a-ĭ deștepta.

Toțĭ prizonieriĭ fură transportațĭ în șalupă, care plecă din noŭ, lăsând pluta în urmă. In curând alergaŭ cu toată viteza, îndreptându-se spre North-Point, unde-ĭ aștepta Dick Seymour, dușmanul lor de moarte !

CAP. VII

Cu privire la acidul carbonic. — Grota câineluĭ. — Redeșteptarea. — Banditul Dick Seymour. — Mărturisirea. — Sărmana Jenny ! — Totor condamnat la moarte.

Acidul carbonic este un gaz universal răspândit în natură ; originele sale sunt foarte numeroase.

Să cităm câte-va dintre ele.

Se știe maĭ întâiŭ de toate că acidul carbonic rezultă din combustiunea directă a carbonuluĭ și a materiilor organice carĭ conțin carbon.

Prin urmare nu există nicĭ o combustiune directă care să nu producă acid carbonic : de la izbucnirea vulcanuluĭ, pînă la flacăra chibrituluĭ.

Acidul carbonic se maĭ degajează și din calcinarea carbonatelor alcaline saŭ când aceste carbonate sunt supuse la o reacțiune acidă.

Ast-fel se fabrică toate apele gazoase și maĭ cu seamă apa de Seltz.

Acidul carbonic maĭ este și produsul respirațieĭ animalelor, precum și al fermentațiilor alcoolice. Vulcaniĭ produc enorme cantitățĭ de acid carbonic. In

unele ţinuturĭ acidul sulfuric se resfiră spontan din sol, trecând prin terenurile calcaroase, străbătând chiar şi apele carĭ acoperă aceste terenurĭ.

Tinerii eroĭ aĭ dramaticeĭ noastre povestirĭ fuseseră victimele unuĭ ast-fel de accident.

Să maĭ adăogăm că însăşĭ atmosfera conţine acid carbonic în proporţie de 4 la 10,000 de părţĭ. Densitatea sa este de 1,529, prin urmare cântăreşte o dată şi jumătate maĭ greŭ de cât aerul.

Acidul carbonic este un gaz irespirabil, dar nu este toxic; persoanele carĭ îl absorb mor asfixiate.

Asfixia aceasta se produce destul de repede chiar şi atuncĭ când acidul carbonic nu este curat, ci amestecat cu aerul atmosferic.

Toţĭ cunoaştem, cel puţin din auzite, faimoasa grotă Puzzolo din apropierea laculuĭ «Adnano», în Italia. Este aşa numita grotă a «Câineluĭ». Din fundul acesteĭ grote se degajează acidul carbonic în cantităţĭ marĭ.

Gardianul groteĭ are un câine care îl întovărăşeşte în tot-d'a una când e vorba de călăuzit ceva turiştĭ.

După două saŭ treĭ minute câinele, care respiră inadins acidul carbonic, cade pe jumătate asfixiat.

Călătoriĭ rămân neatinşĭ, pentru că acidul carbonic n'ajunge pînă la eĭ.

Se înţelege lesne prin urmare din ce pricină aŭ fost sufocaţĭ amiciĭ noştri în timpul somnuluĭ. Se maĭ înţelege iarăşĭ pentru ce Totor a rămas neatins cât timp a stat în picioare şi pentru ce a fost cuprins şi dînsul de asfixie îndată ce s'a aplecat d'asupra tovarăşilor săĭ.

Toate aceste particularităţĭ eraŭ, fără îndoială, cunoscute de către Dick Seymour, care atât din ură, cât şi din lăcomie, ordonase o urmărire sălbatică împotriva fugarilor.

Urmărire care, în cele din urmă, nu putea să se sfârşească de cât cu capturarea fugarilor, fiind cunoscute mijloacele nenumărate de carĭ putea dispune banditul...

. . . .

Două-zecĭ şi patru de ore trecură. Fugariĭ fuseseră readuşĭ la viaţă.

Transportaţĭ prin întuneric, bolnavĭ încă, foarte slabĭ, respirând cu greutate, eĭ se deşteptară, dar fără să înţeleagă bine ce se petrecuse.

Se ştiaŭ adormiţĭ pe pluta lor, cu toţiĭ la un loc, şi se trezeaŭ acuma închişĭ fiecare într'o încăpere separată; se credeaŭ prada unuĭ vis urât.

E interesant să fim şi noĭ de faţă la redeşteptarea şefuluĭ expediţieĭ.

Generalul Totor nu maĭ este acum strălucitor ca altă-dată. Cu capul greoiŭ, cu membrele îndurerate, cu creerul lipit de ideĭ, se trezea într'un fel de inconştienţă.

— Drace!.. murmură dînsul; abia mă maĭ pot mişca.

S'ar zice că mĭ-a înţepenit cine-va braţele...

«A!... Dar picioarele îmĭ sunt legate. Sunt prizonier! Saŭ poate bat câmpiĭ! Poate nu m'am deşteptat încă bine din somn.

«Eĭ! Merinos! d-ră Nelly! Hm! ce amintirĭ sinistre. Somnul.. şalupa... zgomotul eliceĭ, proectorul electric.

«Ah!.. am fost prinşĭ... Suntem prizonierĭ.

Şi-apoĭ, sunt singur, despărţit de glorioasele mele trupe.

Trupele acestea însă, n'aŭ a se teme de nimica, pentru că are cine le răscumpăra. Pe când eŭ... drace!

Nicĭ nu-mĭ vine să mă maĭ întreb ce se va petrece.

Eĭ şi! Ce voiţĭ să se petreacă?

Maĭ întâiŭ de toate, pentru că în viaţa omuluĭ nicĭ odată victimile nu pot fi complete dacă individul e flămând, prima şi cea maĭ însemnată a mea grijă trebue să fie de a-mĭ umple stomachul. Văd aicĭ ceva pesmeţĭ, jambon şi fructe. Să începem prin urmare cina, ca orĭ şi care bun burghez. Şi pe urmă, întâmple-se orĭ-ce!

Cel puţin voĭ avea satisfacţia că am plecat de pe lumea asta, sătul!...

Aşa monologa eroul nostru.

După aceea, trecură ore lungĭ de aşteptare. Intr'un târziŭ Totor auzi un zgomot, şi ghici că uşa închisoriĭ sale avea să fie deschisă.

In adevăr, un om apăru; era îmbrăcat într'un costum de matelot, şi avea un revolver în mână.

Necunoscutul zise cu simplicitate:

— Vino după mine! Totor răspunse fără să tremure.

— Foarte bine, domnule Untel... te urmez!

Omul îĭ arătă revolverul şi-l duse în tăcere maĭ departe. Mergeaŭ cu paşĭ micĭ, sacadaţĭ, pentru că picioarele luĭ Totor eraŭ încătuşate.

Amândouĭ străbat o sală, un culoar vast la capătul căruia este o uşă. Lângă această uşe, un marinar stă de gardă, cu puşca la picior.

— Drace! Starea de asediŭ!.. murmură Totor.

Şi parizianul, care era hotărît să nu se maĭ mire de nimica, fu introdus într'o sală vastă, al căreia aspect îĭ era cu totul familiar.

Era sala în care avusese loc prima întrevedere cu domnişoarele Nelly şi Mary, când tinerele fete fuseseră regăsite de către eroiĭ noştri într'un mod aşa de miraculos.

Strigăte de bucurie salutară intrarea parizianuluĭ:

— Bunul meŭ Totor! generale! D-le Totor!..

Tînărul răspunse ridicând spre cer mâinele sale încătuşate.

— Ah! ce noroc! Voĭ sunteţĭ! Miss Nelly! miss Mary! Bunul meŭ Merinos! Şi sărmana Jenny, care nu ne poate spune nimica, dar care fără îndoială, gândeşte aşa de multe!

— Ce ştiĭ? Ce aĭ aflat? Oh! ce redeşteptare!

In acel moment, uşa care avea eşirea în spre partea opusă, adică în spre mare, se deschise cu violenţă.

Şi în cadrul aceleĭ uşĭ apăru silueta omuluĭ spăimântător pe care abia îl întrezăriseră în timpul uneĭ scurte lupte; apăru silueta fostuluĭ servitor de pe vasul «Morgan», silueta amabiluluĭ domn Dick saŭ maĭ bine zis, silueta teribiluluĭ, spăimântătoruluĭ bandit Dick Seymour!

Urmă un moment de tăcere adâncă, de tăcere aproape solemnă, în timp ce noul venit îşĭ fixă asupra prizonierilor săĭ privirea arzătoare a ochilor săĭ negri.

Foarte corect îmbrăcat, cu mersul unuĭ om sigur de dânsul, Dick îĭ salută cu o înclinare plină de mândrie şi adaugă cu cea maĭ mare simplitate:

— Să stăm de vorbă.

Şi luă loc în faţa uneĭ mese lângă care eraŭ aşezaţĭ, fie anume fie din întâmplare, toţĭ prizonieriĭ.

Eroiĭ noştri, la rândul lor, ridicară asupra banditul privirile lor recĭ şi liniştite, în care nu s'ar fi putut citi de cât doar, o bună doză de curiozitate.

Banditul se adresă maĭ întâiŭ Americaneĭ, şi silindu-se pe cât putea să'şĭ îndulcească vocea, zise:

— Maĭ întâĭ de toate, mis Nelly Stone, te voĭ ruga să bine-voeştĭ a erta, toate plictiselile, toate mizeriile care ţi s'aŭ întâmplat pînă acuma...

«N'a fost de loc greşala mea, căcĭ eŭ am dat în tot-d'a-una cele maĭ severe ordine, cu tot respectul pe care-l meriţĭ.

«Şi d-ta, domnule Harry, veĭ fi iarăşĭ aşa de bun, să-mĭ erţĭ toate mizeriile pe care le-aĭ îndurat...

Această intrare în materie, atât de politicoasă, atât de prevenitoare, fusese aşa de puţin aşteptată, în cât ceĭ patru tinerĭ crezură că auzul îĭ înşală.

Ce nouă cursă, ce nouă sîngeroasă ironie, ascundeaŭ vorbele acelea dulcĭ, acea politeţă prefăcută, la un bandit care se juca cu viaţa omenească cum te-aĭ juca cu viaţa uneĭ insecte, la un individ care credea că cel maĭ mare titlu de glorie al săŭ îl constitue faptul că dînsul nu ştiuse nicĭ-o dată ce este mila?

Totor se gândia a parte:

— Nu mă înşel! Domnul acesta îşĭ bate joc de noĭ!.. Dar, puţină aşteptare, bunul meŭ domn Dick, puţină răbdare, şi îţĭ vom plăti-o noĭ cu aceiaşĭ monedă... Ba încă, cu vîrf şi îndesat.

Apoĭ, cu voce tare, Totor esclamă:

— Dar pe mine m'aĭ uitat, domnule Dick!.. De la mine nu-ţĭ cerĭ ertare, pentru toate mizeriile prin carĭ m'aĭ făcut să trec?... Ştiĭ că lucrul acesta nu este tocmaĭ frumos din partea unuĭ cavaler desăvîrşit, cum eştĭ d-ta?

Banditul, păstrîndu-şĭ mereŭ acelaş admirabil sînge rece, îĭ răspunse, fără să clipească.

— D-ta, domnule Totor, aï prea mult spirit... Şi asta te va face să te pierzî în floarea vrîsteĭ.

«Dar, fiĭ aşa de bun, şi mă lasă să'mĭ sfârşesc vorba începută cu miss Nelly şi cu onorabilul eĭ frate, în urmă, voĭ fi al d-tale.

«... Scuzele pe care vi le-am cerut, miss Nelly, urmă banditul, vi le datoriam, atât d-tale cât şi d-luĭ Harry şi ţineam să vi le prezint... Pînă în prezent, eŭ n'am făcut faţă de d-tră niciĭ una din acele greşelĭ, care ar dezonora un gentilom. Cu atât maĭ mult, cu cât ştiam bine, că orĭ-ce acţiune pripită ar fi fost cu totul zadarnică.

— Dar atuncĭ, întrerupse Merinos, pentru care motiv aĭ masacrat echipagiul vasuluĭ meŭ? Pentru ce mi-aĭ furat vasul? Pentru ce ne ţiĭ prizonierĭ?.

— Pentru că este la mijloc o afacere mare, o afacere care va ţine recordul seluĭ... O afacere pe care am studiat-o şi am dezvoltat-o multă vreme, şi care nu poate merge la întâmplare în niciĭ unul din amănuntele eĭ... D-tră sunteţĭ elementele principale ale acesteĭ afacerĭ.

«Vă rog însă, să nu maĭ vorbim despre persoanele pe carĭ am crezut eŭ de cuvinţă că trebue să le suprim. Comerciul, industria, îşĭ aŭ victimele lor, ca şi războiul. Credeţĭ d-tră oare, că puţin sânge s'a vărsat pentru miliardul pe care îl posedă tatăl d-tră?

«Dar, să trecem repede peste ast-fel de amănunte. Ţiŭ să vă spun însă, că nu nutresc pentru d-tră nicĭ un sentiment de ură, saŭ de mânie.

«Ba, dacă este să vă spun tot adevărul, maĭ curând am oare-care simpatie pentru d-tră; asta din pricina rarelor calităţĭ de iniţiativă, de răbdare şi de ingeniozitate, de care aţĭ dat dovadă în timpul din urmă.

— Domnule Dick, îmĭ daĭ voe, un singur cuvânt.

— Dar şi zece, domnule Harry, şi o sută, şi o mie!.. Sunt cu totul la dispoziţia d-tale.

— D-ta aĭ provocat moartea căpitanuluĭ Harrisson, şi dispariţia căpitanuluĭ Rowland.

— Nu voĭ avea prostul gust de a nega aceste fapte, domnule Harry. Ba chiar voĭ adăoga că doctorul, inginerul, douĭ-spre-zece oamenĭ de echipagiŭ, opt mecanicĭ şi lucrătorĭ, aŭ avut aceiaşĭ soartă.

— Oroare! gemu miss Nelly îngrozită; 'ĭ-aĭ asasinat pe toţĭ într'un mod laş! Sărmaniĭ noştri marinarĭ; bieţiĭ noştri prietinĭ!

— Ce voeştĭ, buna mea domnişoară Nelly, nu poate face cine-va scrob, fără să strice oale.

De alt-fel, bieţiĭ d-tră prietenĭ n'aŭ suferit tocmaĭ mult.

Le-am dat moartea cea maĭ dulce ce s'ar putea imagina.

«Maĭ înainte de a le da drumul să se înece, 'ĭ-am făcut să înghiţă o substanţă care 'ĭ-a redus la nesimţire.

— Dar în sfârşit, reluă Harry, trebue să fi cruţat pe uniĭ din oameniĭ vasuluĭ.

— D-le Harry, eŭ nu cruţ nicĭ odată pe nimenĭ... Aceia pe carĭ 'ĭ-aĭ maĭ văzut pe bordul vasuluĭ «Morgan» sunt toţĭ oameniĭ meĭ, compliciĭ meĭ, devotaţĭ pînă la moarte, pînă la crimă...

«De alt-fel şi naufragiaţiĭ de la Booby-Island eraŭ tot compliciĭ meĭ... Dînşiĭ aşteptaŭ acolo pentru că aveaŭ ordine hotărîte.

In acel moment Mary, care devenise foarte palidă auzind confidenţele banditului, lăsă să-ĭ scape o plângere:

— Alik!.. logodnicul meŭ!. L'aŭ ucis şi pe dînsul!.. Sărmanul meŭ Alik!..

D-nu Dick o privi surîzând şi răspunse cu admirabilul sĕŭ sînge rece:

— D-şoară Mary, poţĭ să fiĭ liniştită. D. Alik îmĭ era folositor, pentru că îl vedeam om de energie, om priceput în toate... Atuncĭ l'am pus să aleagă: saŭ mi se devota mie, saŭ îl înecam ca şi pe ceĭ-l'alţĭ.

Dînsul, tînăr de spirit, a primit cea d'întâiŭ propunere şi astăzĭ este unul dintre ceĭ maĭ zeloşĭ aĭ meĭ auxiliarĭ....

— Dînsul, dînsul bandit!.. O!.. aşĭ fi voit de o mie de orĭ maĭ bine să-l ştiŭ mort!..

Văzându-şĭ iluziile pierdute şi amorul eĭ curat pătat, sărmana fată nu se maĭ putu stăpâni şi isbucni în hohote de plâns.

(Va urma)

ADORATORII FOCULUI

Există şi astăzĭ o sectă hinduză de adoratorĭ aĭ foculuĭ, a căror origină se pierde— ca şi ţara însăşĭ—în noaptea timpurilor.

După mitologia hinduză, se zice că regina din Delhi-Drompada, moştenitoarea tronuluĭ Pandaras, avea inamiciĭ eĭ, numiţĭ Diroabanas, nişte inamicĭ nemiloşĭ.

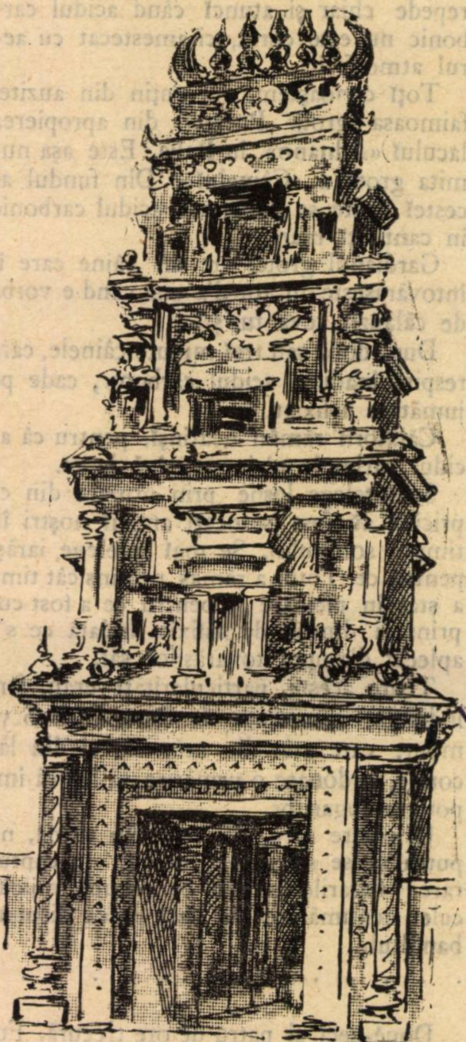
Se născu un războiŭ civil şi victorioşiĭ Diroabanas izbutiră să învingă şi să fure pe regină. După beţia triumfuluĭ învingătoriĭ, instalaţĭ în palat, poruncirå ca regina să fie adusă în sala tronuluĭ cu totul goală şi ast-fel gata pentru orĭ-ce supliciŭ iminent.

Plină de groază, regina Drompada rugă pe Ihuroh, zeiţa foculuĭ, ca să-ĭ ajute în această extremă nenorocire. Ea promisese zeiţeĭ Ihuroh că dacă îĭ va ajuta să scape, va merge în urmă pe cărbunĭ aprinşĭ. Ihuroh 'ĭ-a ascultat rugăciunea şi în momentul în care călăiĭ se repezeaŭ la ea ca s'o desbrace, se produse un miracol. Cu cât zbiriĭ scoteaŭ din haine, cu atât altele se puneaŭ la loc, aşa că eĭ n'o putură desbrăca. Această manifestaţie divină făcu pe popor să se dea din noŭ de partea regineĭ căzută în disgraţie

Se născu o revoltă în contra uzurpatorilor şi în curând Drompada reintră în drepturile eĭ.

Bine înţeles că ea n'a putut fi ingrată cu Ihuroh care o protejase. Pe locul public din Delhi, ea dete ordin să se prepare un pat cu cărbunĭ aprinşĭ şi, în faţa poporuluĭ îngenuchiat, începu să se preumble în linişte, cu figura extasiată şi surîză d unei viziunĭ divine. Legenda adaugă că picioarele eĭ n'aveaŭ nicĭ cea maĭ mică rană, ca şi cum ar fi mers pe un covor moale.

Aceasta a fost de ajuns ca să se poată fonda secta adoratorilor foculuĭ. Ea, robustă acum ca şi altă-dată, ea regina legendeĭ hinduşilor fanaticĭ, merge pe cărbunĭ aprinşĭ şi tot-d'a-una surîzândă şi nepăsătoare. Odată pe an europeniĭ sunt şi eĭ chemaţĭ la acest spectacol. Uşor ne putem închipui că ceea ce se petrece e cu totul groaznic. De alt-fel, ceremonia cere o preparaţiune cu totul specială.

Templu hindus unde se prepară sărbătoarea adorăreĭ foculuĭ

Credincioşiĭ fanaticĭ, carĭ cu o zi înainte nu mănâncă maĭ nimic, se îmbracă în ziua fixată cu nişte haine galbene şi apoĭ străbat în interiorul templuluĭ, unde sticleşte patul încărcat cu cărbunĭ aprinşĭ şi aşezat în faţa statueĭ Ihuroh.

Preoţiĭ zeiţeĭ sunt toţĭ aşezaţĭ în jurul

patului, ca să susţină cu rugăciunile lor pe credincioşiĭ carĭ, graţie foculuĭ, vor fi d'a pururea purificaţĭ. Cu ochiĭ ficşĭ, hipnotizaţĭ de cărbuniĭ aprinşĭ, fanaticiĭ se apropie de pat. Intre eĭ se naşte o o vie emulaţie: e vorba de cine va înfrunta maĭ întâiŭ patul mântuitor de păcate. Cu picioarele goale, eĭ încep a călca peste cărbuniĭ aprinşĭ. Carnea începe să sfârâe, să miroasă şi un fum gros umple biserica. Se aud ţipete răguşite şi vaete, pe carĭ însă preoţiĭ aŭ grija să le astupe cu sunetul tam-tamuluĭ (muzică orientală) şi cu urletele rugăciunilor. Sunt nenorociţĭ fanaticĭ carĭ, printr'o voinţă supraomenească, ajung să traverseze de maĭ multe orĭ groaznicul pat!..

. . . .

Alţiĭ, gâfâind de durere şi ne maĭ putându-se urni, se apleacă pe braţul unuĭ amic şi aşa străbat patul. Alţiĭ — aceştia sunt printre ceĭ maĭ puţinĭ — ajung să cadă jos sub puterea excesuluĭ carĭ îl fac. Inţelegem uşor că o cădere pe pat e moartea însăşĭ!

Dacă nu mor, preoţiĭ îĭ ridică şi îĭ pedepseşte aruncându-ĭ în apă rece.

Sunt temple unde credincioşiĭ merg pînă la nebunie cu fanatismul şi străbat adevărate grămezĭ de flacărĭ. Femeile de multe orĭ aŭ acelaşĭ curaj ca şi bărbaţiĭ lor. Intr'o zi una din ele îşĭ lăsă fetiţa, care n'avea de cât câte-va lunĭ, să cadă pe cărbuniĭ aprinşĭ!

Cu toţiĭ aŭ privit'o ca pe o femee cu totul fericită, căcĭ a putut aduce zeiţeĭ un ast-fel de sacrificiŭ.

Imbrăcaţĭ în costumul lor ciudat, galben, adoratoriĭ foculuĭ merg ast-fel dintr'un templu într'altul în sunetele tobelor şi a tam-tamuluĭ şi daŭ mulţimeĭ mirată spectacolul înfricoşetoruluĭ lor curaj.

Când intră fanaticiĭ în templu, preotul spintecă o capră albă pe altarul zeiţeĭ Ihuroh. Apoĭ urmează ceremonia pe care am descris'o. Când totul e terminat, spectatoriĭ sugestionaţĭ şi fanatizaţĭ şi eĭ, se apropie de cărbuniĭ aproape stinşĭ şi îşĭ pun vre-o câţĭ-va pe cap, împreună cu ceva cenuşe. După aceasta focul se stinge pînă la a doua ceremonie. In chipul acesta în India şi în China rămân mulţĭ ologĭ, dar în schimb zeiţa e satisfăcută că vre-o câţĭ-va din credincioşiĭ eĭ se vor duce la raiŭ.

Cam scumpă cale la raiŭ!.. C.

MISTERELE MUNŢILOR ANZĬ

ROMAN DE AVENTURI

— Urmare —

— Dacă aveţĭ nevoe de o mână de ajutor, nu staţĭ la îndoială. Sunt gata să vĕ ajut.

— Mulţumesc; dar astă-zĭ n'avem nicĭ o grabă. Am dat drumul chiar şi ajutoruluĭ nostru francez.

— Aşa dar aveţĭ un lucrător francez?

— Da; e dintr'un ţinut pe care îl numeşte Garatan.

— Poate voiţĭ să spuneţĭ Carenton?

— Da; aşa este.

Ochiĭ gigantuluĭ exprimară oare-care uimire, dar îşĭ dădu toate silinţele pentru a rămânea nepăsător.

După ce pâinea fu dată în cuptor, patronul şi lucrătoriĭ se duseră să se culce în casă, dând maĭ întâiŭ voe străinuluĭ să doarmă în brutărie. Peste două ore aveaŭ să se întoarcă pentru a scoate pâinea din cuptor.

Indată ce se văzu singur, Ferret stinse lampa şi rămase în aşteptare. Nu se auzea de jur-împrejur nicĭ cel maĭ mic zgomot.

Din ascunzătoarea sa, colosul vedea pînă departe.

De odată îşĭ opri respiraţia; auzise zgomot de paşĭ. Puţin după aceea o siluetă se deslipi din umbră; era victima aşteptată.

Ferret rămase nemişcat în colţul sĕŭ întunecos; noul venit fu lăsat să aprindă în linişte lampa.

Lucrătorul francez aruncă o privire în jurul sĕŭ, bău câte-va gurĭ de apă şi după aceea dădu la o parte capacul cuptoruluĭ pentru a vedea cât înaintase coptul.

Dar când ridică din noŭ capacul, o tresărire îĭ zgudui corpul. Zărise o formă omenească care venea încetişor spre dinsul şi 'şĭ recunoscuse adversarul.

Făcu o săritură îndărăt cu frenezia şi agilitatea uneĭ pisicĭ sălbatice.

Jean Ferret, liniştit, ca şi cum nu s'ar fi întâmplat nimic extraordinar, luă loc pe un scaun şi cu un semn arătă şi celuĭ-l'alt că trebuia să facă acelaşĭ lucru.

Noul sosit ascultă fără să înţeleagă bine ce avea să se întâmple.

Ferret continuă cu tonul bine-voitor:

— Mi se pare că tu eştĭ normand?

Cel întrebat răspunse printr'un semn afirmativ.

— Eştĭ din Carenton?

— Da.

Ferret scoase cuţitul din buzunar şi 'l aruncă departe, în fundul încăperiĭ. După aceea continuă:

E un adevărat noroc pentru noĭ că ne-am întâlnit. Şi când mĕ gândesc că eŭ aveam intenţia să te ucid!..

Cel-l'alt îl privea din ce în ce maĭ nedumerit, neputând pricepe care avea să fie sfârşitul aceleĭ convorbirĭ.

— Voeştĭ să facem o afacere bună împreună? continuă Ferret.

— Poate, răspunse cel-l'alt, fără să ştie bine ce spunea.

— Ascultă-mĕ!.. Eŭ sunt compatriotul tĕŭ; sunt din Saint-Come.

— Cunosc localitatea, răspunse tînărul, care începuse acum să maĭ prindă puţin curaj.

— In comuna Saint-Marie-du-Pont, vecină cu satul meŭ, trăeşte un oare-care domn ale căruia afacerĭ merg cât se poate de răŭ de o bucată de vreme şi care peste puţin trebue să soasească aicĭ.

«Eĭ bine, unul dintre prieteniĭ meĭ îmĭ scrie să'l ucid împreună cu cele două fice ale sale care îl vor întovărăşi. Imĭ va plati enorm. Dar prietenul din Europa, deşi om foarte şiret, a uitat amănuntul că d. Poiré mă cunoaşte pe mine şi prin urmare n'avea să se lase atras în cursă. Decĭ, eŭ va trebui să staŭ în umbră, pe când un complice va trebui să lucreze.

D-ta eştĭ cunoscut de familia Poiré?

— Nu.

— Atuncĭ, de minune!.. Nu-ĭ aşa că eŭ sunt un om cât se poate de binevoitor? Tu aĭ voit să mă furĭ, şi eŭ, în schimb îţĭ ofer o avere!.. Mă mir cum de n'am recunoscut dintr'o dată în tine un colaborator preţios, căcĭ aĭ figura unuĭ adevărat şnapan.

Mă bucur maĭ cu seamă de faptul că eştĭ carantinez, căcĭ, calitatea aceasta te va face să câştigĭ îndată încrederea familieĭ Poiré.

Cum e numele tăŭ?

— Paul Lebont.

Şi tînărul povesti că făruse armata în marină, şi că trecuse prin faţa consiliuluĭ de războĭ.

Fusese condamnat la două-zecĭ şi patru de anĭ închisoare. Veniaŭ după aceia alte patru condamnărĭ, pentru escrocherie. Plecase din Franţa de teamă ca nu cum-va să fie condamnat la moarte, în urma uneĭ crime.

— Aşa dar, reluă Ferret, după o pauză, ne-am înţeles?

— Poţĭ avea toată încrederea în mine, răspunse Paul Lebont; veĭ avea un bun tovarăş... căcĭ, dacă nu mĕ înşel, creerul îţĭ este mult maĭ slab de cât muşchiĭ.

CAP. V.

Călăuza falsă

Guatemala, cu munţiĭ eĭ înalţĭ, acoperiţĭ de pădurĭ virgine, cu apele eĭ limpezĭ, cu lacurile eĭ albastre, cu vulcaniĭ eĭ, este una dintre cele maĭ frumoase ţărĭ ale lumeĭ.

E ţara clasică a florilor mirositoare şi a păsărelelor multicolore.

In cele treĭ zone ale sale, care se bucură de cele maĭ deosebite climate, oferă toate varietăţile producţiilor vegetale. Solul ascunde un mare număr de mine.

Cu toate numeroasele sale bogăţiĭ naturale, Guatemala este încă un Stat îna-

poiat şi sărac, din causa prea micei desvoltări a căilor de comunicaţie.

Sunt numaĭ câte-va bucăţĭ de linie ferată, fără legătură între ele. Transportul se face, cele de maĭ multe orĭ cu măgariĭ, saŭ pe jos.

Cu toate acestea, încetul cu încetul, republica progresează, mulţumită unuĭ dictator inteligent, care a ştiut să grupeze în jurul sĕŭ colaboratorĭ de valoare.

Maĭ mulţĭ colonĭ europenĭ aŭ reuşit să stabilească ferme prin părţile maĭ umblate, şi aŭ adunat marĭ averĭ.

Dintre aceştia era şi Raul Tiphaigne, plantatorul din San-Marcos.

Reţinut în epoca aceia de nişte lucrărĭ importante, el scrisese amicilor săĭ, rugându-ĭ să-l aştepte două saŭ treĭ zile, la Barrios.

«Sagitarul» aruncă ancora în faţa acestuĭ port, într'o frumoasă dimineaţă a luneĭ Ianuarie. Atmosfera spălată de ploile nopţeĭ precedente era radioasă.

Pe colinele Siereĭ de Santa-Cruz, pădurile ondulaŭ pierzându-se în depărtare.

Pe când cea maĭ mare parte a vaselor europene ancora în portul Livingston, căpitanul «Sagitaruluĭ» se oprea în tot-d'a-una la Puerto-Barrios, din pricină că aicĭ era o linie ferată care comunica cu interiorul şi-ĭ dădea, prin urmare, putinţa să desfacă maĭ repede mărfurile aduse pentru indigenĭ.

De astă dată, căpitanul se îmbarcă el însuşĭ într'o luntre, împreună cu treĭ călătorĭ, de a cărora soartă părea că se interesează foarte mult.

Căpitanul stătea în picioare şi examina cu ocheanul lumea care aştepta la ţărm.

Lângă dînsul era un om pe jumătate cărunt. Maĭ la o parte stătea o tînără fată blondă şi o copiliţă mică.

— D. Tiphaigne nu este pe cheĭ, zise căpitanul; fără îndoială că a însărcinat pe cine-va să vă primească.

In adevĕr, când luntrea ajunse la uscat un tînăr francez se apropie şi ură bună venire, din partea colonuluĭ de San-Marcos.

D. Tiphaigne se scuza că nu putuse să-şĭ părăsească plantaţiile, şi-l însărcina pe dânsul să-ĭ conducă la destinaţie.

— N'aĭ nicĭ o scrisoare pentru noĭ? întreba Berta Poiré.

— Nu, domnişoară.

Tînărul colon dădu ordin indigenilor să ridice bagajele, carĭ veneaŭ într'o a doua luntre; după aceia călătoriĭ fură conduşĭ spre o colibă maĭ mare, care imita un hotel.

— Numele d-tale? întrebă căpitanul, întorcându-se spre colon.

— Paul Lebont.

— Eĭ bine, d-le Lebout, cred că nu maĭ este nevoe să-ţĭ spun că va trebui să aĭ cea maĭ mare grije de călătoriĭ meĭ.

Lebout surâse, şi răspunse:

— Peste opt zile, d-le, vom fi la San-Marcos. Jumĕtate din drum îl facem cu trenul, în şase ore. Mâine seară vom fi la Samalapa, staţiunea ultimă a căeĭ ferate...

— Cum asta, mâine seară? întrebă căpitanul. Nicĭ de cum. Amiciĭ meĭ sunt obosiţĭ şi vor avea nevoe de câte-va zile de odihnă.

— Fără îndoială, adăogă Antoniu Poiré; trebue să las copiilor puţin timp spre a se odihni.

Paul Lebont nu maĭ stărui.

Clientela hoteluluĭ la care trăseseră prieteniĭ noştri, trebuia să fie foarte rară, şi foarte puţin numeroasă, de oare-ce călătoriĭ aproape nicĭ n'avură ce să mănânce. Căpitanul se vĕzu nevoit să trimeată pe bord pentru a se aduce câte-va cutiĭ de conserve, şi câte-va sticle de vin.

In timpul meseĭ, Lebont dădu multe amănunte atrăgătoare în privinţa ţinutuluĭ pe care trebuia să l locuiască noua colonie. Antoniu Poiré îĭ mulţumea mereŭ pentru buna-voinţă pe care o mani festa.

Fiica sa Berta stătea tăcută şi 'şĭ îndrepta mereŭ privirea spre vapor, care pentru dânsa, reprezenta acuma, tot ce le maĭ rămăsese din Franţa.

Tristeţa aceasta o făcea să fie şi maĭ frumoasă încă, şi maĭ graţioasă, în costumul simplu de călătorie, pe care 'l purta.

Căpitanul, pentru a-şĭ ascunde propria sa emoţie, spunea tot felul de năzbâtiĭ, carĭ provocaŭ râsul miceĭ Simona. El se sili să păstreze aceiaşĭ veselie prefăcută, până în momentul în care trebui să se reîntoarcă pe bord.

Mărfurile fură descărcate în maĭ puţin de o oră, şi «Sagitarul» trebuia să plece în aceiaşĭ seară, spre Vera-Cruz.

«Acuma, zise dânsul, pregătindu-se de plecare, şi silindu-se să rămâe mereŭ vesel, va trebui să ne despărţim, buniĭ meĭ amicĭ, şi să ne dăm întâlnire, pentru maĭ târziŭ, în frumoasa noastră Normandie, unde domnişoarele vor veni să se mărite.

Şi smulgându-se din braţele luĭ Poiré, care 'ĭ mulţumea în termenĭ mişcătorĭ, se aruncă în barcă. Marinariĭ ridicară îndată lopeţile.

Berta intră în han şi prepară pieile de mistreţ pe carĭ le adusese, pentru culcare.

Pe înoptate, Paul Lebout îşĭ luă rămas bun de la mica familie. Se ducea să-şĭ petreacă noaptea într'o colibă la cel-alt capăt al satuluĭ.

In poartă, se întâlni faţă în faţă cu Jean Ferret.

— Eĭ bine? întrebă acesta.

— Afacerea merge ca pe roate. D-niĭ aceştia voesc să rămâe maĭ multe zile aicĭ...

— Nenorocire!.. Tiphaigne va sosi în întâmpinarea lor.

— De aceia, îĭ vom face să plece chiar mâine seară.

— Cum asta?

— E afacerea mea.

— Nu te-am întrebat dacă n'aveaĭ vre-o scrisoare de la plantator?

— Ba da. Dar eŭ am răspuns că n'aveam nicĭ o scrisoare, şi n'a maĭ fost vorba despre aşa ceva. Sunt nişte oamenĭ foarte încrezătorĭ.

Dacă-ĭ aşa, pot arde toată corespondenţa pe care am fabricat-o.

— Arde-o.

— Şi aceea pe care am primit-o de la colon?

— De sigur.

— Aĭ destul de bună memorie, pentru a putea rĕspunde la întrebările pe care ţi le-ar putea adresa dânşiĭ în timpul drumuluĭ.

— Voeştĭ să-ţĭ recit scrisorile aceleа pe din afară. Mă plictiseştĭ cu veşnica ta tutelă; lasă sunt destul de prevăzător...

— Bine, bine, nu te supăra... Cu cât ne vom consulta maĭ mult, cu atât va fi maĭ bine.

— Ascultă-mă. Familia Poiré va lua loc împreună cu mine, în primul vagon de clasa treia. Tu te veĭ duce la gară înaintea noastră, şi te veĭ aşeza în ultimul vagon de clasa treia, din care nu te veĭ mişca până în staţia Simalapa. La sosire, ne veĭ lăsa să trecem.

— Şi două ore după aceia, mândrul francez şi cele două copile ale sale vor fi scăpat, prin buna-voinţa noastră, de toate greutăţile aceşteĭ lumĭ.

— Ce prostiĭ spuĭ!.. Iĭ veĭ ucide maĭ înainte de sosirea luĭ Vermont?

— Auzĭ întrebare?

— Auzĭ răspuns!..

— Atuncĭ, care m'aĭ este rolul nostru în această afacere?

— Rolul nostru este să câştigăm răsplata făgăduită, nu să ne lăsăm traşĭ pe sfoară, ca nişte proştĭ.

— Nu te înţeleg.

— M'aş mira dacă maĭ înţelege. Ascultă-mă: interesul luĭ Vermont este ca oameniĭ aceştia să dispară cât maĭ repede, pentru ca el să se substituiască în locul lor. Dacă familia Poiré va dispărea din lume, maĭ înainte ca noĭ să ne fi primit salariul, dânsul nu va maĭ avea nicĭ un interes să ni-l plătească, în urmă...

— Drace!... e adevĕrat.

— Aşa dar, să ne plătească maĭ întâiŭ, în urmă vom opera cu plăcere.

— Tăcere! Aud nişte paşĭ.

— Da, vine cine-va în spre noĭ.

— D-ta eştĭ, d-le Lebont? se auzi vocea blândă a luĭ Antoniu Poiré.

Ferret abia avu timpul să se ascundă îndărătul unuĭ copac.

— Ce nenorocire, amicul meŭ! exclamă Poiré. Mica mea Simona a fost apucată de nişte convulsiunĭ dureroase.

Cum asta! întrebă Lebont, cu interes. Să mergem la ea!

Lângă patul bolnaveĭ, care gemea du-